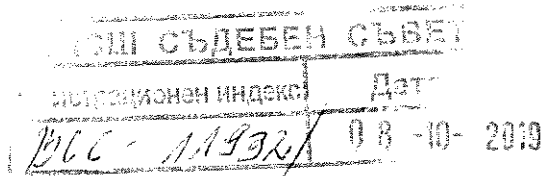

АСОЦИАЦИЯ
ЗА

А. Б. К. Б. БОРБА ПРОТИВ КОРУПЦИЯТА В БЪЛГАРИЯ

Изх. № 95/08. 10. 2019 г.

ДО
Г-Н БОЯН МАГДАЛИНЧЕВ –
ЧЛЕН НА ВИШИЯ
СЪДЕБЕН СЪВЕТ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ И
ПРЕДСТАВЛЯВАЩ ВСС

КОПИЯ : ПОИМЕННО ДО ВСИЧКИ
ОСТАНАЛИ ЧЛЕНОВЕ НА ВСС

ОТ
СЛАВЧО КЪНЧЕВ –
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ НА
АСОЦИАЦИЯТА ЗА БОРБА ПРОТИВ
КОРУПЦИЯТА В БЪЛГАРИЯ (А. Б. К. Б.)

ОТНОСНО: Процедура за избор на главен прокурор на Република България

Уважаеми г-н Магдалинчев,

Тук приложената статия „Едно незавършено досъдебно производство“ (док. № 1), публикувана на 25. 09. т. г. във в „Дума“, с автор председателя на УС на Асоциацията за борба против корупцията в България, обосновава моето категорично отрицателно становище относно одобряването на кандидатурата на лицето Иван Гешев за поста „главен прокурор“. Понеже в горепосочената статия е употребен и терминът „паралелна държава“, то тук е приложена за неговото изясняване публикацията „Функции на паралелната държава“, с автор проф. Максим Мизов, поместена в сп. „Понеделник“, бр. 3–4, 2019 г. (док. № 2).

Магистратът, който заеме поста „главен прокурор“, е необходимо да внесе прелом в дейността на прокуратурата по отношение на злоупотребите с държавен финансов ресурс, извършвани от лица, заемащи длъжности по високите нива на държавното управление – агенти на „паралелната държава“.

Пощенски адрес: 1113, София, п. к. 87

Офис: бул. „Цариградско шосе“ № 2, вх. В, ап. 27

тел./факс: (02) 871 31 93 • моб. тел.: 0885 58 95 91

e-mail: info@no-corruption.info • web site: <http://www.no-corruption.info>

Извършеният анализ в статията „Едно незавършено досъдебно производство“ трябва да бъде оценяван от членовете на ВСС през призмата на одобрения от лицето Иван Гешев отказ прокуратурата да изиска документацията относно цените на които „Аполо“ ООД е декларирало пред Агенция „Митници“ внесените стоки и материали за изпълнение на двете тържни поръчки за униформено облекло, възложени на гореспоменатото дружество от страна Югозападното държавно предприятие – Благоевград, както и да бъде взето предвид нежеланието на прокуратурата да се сдобие със сведения (за контролна проверка на данните от агенция „Митници“) директно от съответните производители в чужбина, обяснено с нелепото оправдание, че не е налице съответното споразумение с Интерпол. По този начин де факто прокуратурата възпрепятства установяването на надуването до в пъти на цените, по които са изпълнени гореспоменатите две тържни процедури спрямо изходните покупни цени (на готовите артикули и съответно на цялостното ценообразуване по всички позиции), като по този начин прокуратурата предпазва от търсене на съставомерна отговорност по чл. 220, ал. 2 от Наказателния кодекс държавните служители, участвали в тържната процедура.

Показателно за предпоставената позиция на прокуратурата е, че тя на три институционални нива прекратява съответната пр. преписка, въпреки че А. Б. К. Б. е представила копия от няколко статии, в които са изнесени данни и е направен аргументиран анализ за надуването на цените, по които са сключени договорите на възложителя ЮЗДП – Благоевград, с „Аполо“ ООД. Именно за да не бъде потвърдена тяхната конкретика посредством изискването на митническите документи, упоменати по-горе, както и посредством проверка директно от производителите в чужбина на ценовите данни, прокуратурата не предприема тези действия. Този подход във вреда на българските граждани, които се явяват съвкупният работодател на всички лица без изключение, работещи в съдебната сфера, накрая е одобрен лично от лицето Иван Гешев. Прикриването на ощетяването на държавата със смокиновото листо „прогнозна цена“ е не само несъстоятелно, то е напълно цинично. Например спрямо онези няколкостотин хиляди мои сънародници, които влизат в категорията „работещи бедни“, като се има предвид, че и двете тържни процедури са финансирани със средства от националния бюджет.

Тук са приложени няколко от множеството статии, които разобличават в публичното пространство механизма за надуване на цените в цялата афера „Аполо“:

1. „Горските с обувки от „Маноло Бланик“, в „БАНКЕРЪ“, бр. 51, 20. 12. – 27. 12. 2013 г., (док. № 3);
2. „Горските с дрехи за 31 милиона“, в „БАНКЕРЪ“, бр. 44, 30. 10. – 06. 11. 2015 г., (док. № 4);
3. „БАНКЕРЪ размърда прокуратурата“, в „БАНКЕРЪ“, бр. 27, 08. 07. – 15. 07. 2016 г., (док. № 5).

Подходът на Иван Гешев към казуса „Аполо“ и по-точно към защитата на държавния интерес при изхарчването на огромен финансов ресурс, легитимира този магистрат като не притежаващ съответния необходим личностен капацитет да извърши очаквания от българския народ прелом в дейността на прокуратурата.

Закономерно на 09. 05. т. г. Югозападното държавно предприятие – Благоевград възлага поредната поръчка за униформено облекло на единствения неотстранен участник в тръжната процедура „Аполо“ ООД в размер на 13 433 852 лв. без ДДС. Подробен анализ на данните за надуване отново на цените, по които е сключен съответния договор, е направен в тук приложената статия „Обгрижват горските с ... 16 милиона“, в. „Банкеръ Daily“, 12 юли 2019 г., (док. № 6).

Колкото се отнася до цялостната оценка на А. Б. К. Б. за противодействието от страна на трите сфери на властприлагането у нас спрямо корупционните практики, тя е изложена в тук приложения доклад, чийто превод на английски език беше разпространен до редица посолства у нас на държави членки на Европейския съюз, до посолствата на Съединените американски щати, Китайската народна република, Руската федерация, Държавата Израел и др., както и до адресати извън България, (док. № 7).

Като пример за ефективността на предложените от А. Б. К. Б. законодателни промени, на основата на доказан положителен чуждестранен опит, могат да бъдат посочени изнесените в монографията „Контролиране на корупцията“, с автор световноизвестния специалист в областта проф. Роберт Клитгард, резултати от прилаганата от страна на федералната администрация в Съединените щати система от индикатори за наличие на незаконни комисиони и тайни споразумения при провеждането на търгове, както и автоматизираният одит като друг тип средство за превенция на корупцията (стр. № № 194, 195 и 196 на горепосочената монография, док. № 8). В нея е дадена информация, че едно от най-успешните приложения на тази компютърна технология е използването ѝ от министерството на транспорта и на правосъдието на САЩ в проведеното от тях общо разследване на търговете за изграждане на магистрала. Посредством компютри са били проверени моделите за предлагане на оферти, което довежда до предявяване на 188 обвинения, 134 присъди.

Както е документирано изложено в горепосочения доклад на А. Б. К. Б., предложението тази методика, изпитана в САЩ, да бъде въведена в дейността на прокуратурата на РБ, не беше възприето от главния прокурор, както и не беше възприето от страна на министър-председателя, на основание на чл. 87, ал. 1 от Конституцията, да бъде иницирана от негова страна съответната законодателна промяна.

От момента на изготвянето на по-горе посочения доклад на А. Б. К. Б., ситуацията не само не е претърпяла позитивно развитие спрямо интересите на българските граждани, а легитимира красноречиво отрицателна динамика.

На 27 март т. г., с вх. № 08.01–26/27. 03. 2019 г. от деловодството на Министерския съвет, Асоциацията за борба против корупцията в България внесе предложение, адресирано лично до министър-председателя на РБ, за инициране от негова страна на основание на чл. 87, ал. 1 от Конституцията, на промяна на нормативната уредба, с оглед на дългогодишния опит на Съединените американски щати и на други държави, спрямо определен брой лица, заемащи висши държавни постове, след встъпването им в длъжност, операциите с имуществото им да бъдат поставени под публичен надзор, като бъдат наложени и известни рестрикции.

Но до датата на настоящия сигнал адресатът не е отговорил положително на предложението на А. Б. К. Б.

Забележка: Аналогично на тук приложения доклад на А. Б. К. Б. по отношение реалната позиция на висшата държавна администрация по отношение на противодействието на корупционните практики у нас, в процес на изготвяне е и доклад относно функционирането на съдебната сфера, включително и контролната дейност на Висшия съдебен съвет. Един от примерите, въз основа на които ще бъдат изготвени изводите в доклада, е и процедурата за избор на главен прокурор на Република България, в конкретиката на казуса.

Друг пример, който ще бъде анализиран в гореспоменатия доклад, е позицията на Висшия съдебен съвет по отношение на сигнала, подаден от председателя на А. Б. К. Б. до председателя на ВСС, с вх. № ВСС 6998/06. 06. 2019 г. по описа на деловодството на ВСС, относно извършени съставомерни деяния по чл. 311, ал. 1 и чл. 382, ал. 2 на Наказателния кодекс от магистрат Даниела Дончева – председател на Софийския апелативен съд, като ще бъдат взети предвид и сроковете за изготвяне на тази позиция.

Чрез своите становища по казуса „избор на главен прокурор на Република България“ и казуса „съставомерни деяния на лицето Даниела Дончева“, Висшият съдебен съвет ще легитимира по нетълкувателен начин от коя страна на проблема с „паралелната държава“ у нас се намира: на позицията на българските граждани или де факто активно способства за дейността на „паралелната държава“.

Приложение:

1. Статия „Едно незавършено досъдебно производство“;
2. Публикация „Функции на паралелната държава“;
3. Статия „Горските с обувки от „Маноло Бланик““;
4. Статия „Горските с дрехи за 31 милиона“;
5. Статия „БАНКЕРЪ размърда прокуратурата“;
6. Статия „Обгрижват горските с ... 16 милиона“;
7. Доклад на А. Б. К. Б.;
8. Извадки от монографията „Контролиране на корупцията“.

Подпис:

Славчо Кънчев

Едно незавършено досъдебно производство

Истинското лице на „самоотвержения“ борец срещу корупцията

Славчо КЪНЧЕВ*

Лошите закони в добрите ръце на изпълнителите са добри; и най-добрите закони в ръцете на лоши изпълнители са вредни.

Фридрих Велики (1712-1786 г.) - пруски крал (1740-1786 г.)

Това досъдебно производство е срещу известен изпълнител - лицето Иван Гешев, заемащо длъжността „заместник-главен прокурор“ на Република (номинално!) България.

Досъдебното производство е с оглед на чл. 282 от Наказателния кодекс, който възвежда съставомерност за деянията на длъжностните лица, които нарушават или не изпълняват служебните си задължения, като неговата ал. 3 постановява: „За особено тежки случаи ... наказанието е лишаване от свобода от една до осем години ...“.

Досъдебното производство се извършва на основание на чл. 1, ал. 2 от Конституцията на РБ: „Цялата държавна власт произтича от народа. Тя се осъществява от него непосредствено и ...“.

Досъдебното производство се извършва от председателя на Управителния съвет на Асоциацията за борба против корупцията в България - А. Б. К. Б.

Досъдебното производство има за предмет оцеляването на българските граждани посредством серия от манипулирани тържни процедури за доставка и изработване на униформено облекло, предпоставено възложено на фирма „Аполо“ ООД, като безнаказаността на изпълнителите на шапките, посредством които се източва националният бюджет (чл. 220, ал. 2 от НК) и биват оцелявани българските граждани, се осъществява от институцията, носеща претенциозното наименование „прокуратура“. Терминът произлиза от латинската дума „про-сиго“ и означава „трижа се, отглеждам, трепера (над някого, нещо)“.

Какво представляват „предпоставените“ тържни процедури ли? Това е все едно да се участва в игра, подобна на Тото „5 от 35“ или „6 от 49“, но този път системата за залагане е „1 от 1“, тоест трябва да бъде отгатнато печелившото число във варианта, когато всички печеливши числа на брой са ... едно! Сиреч всеки, който бъде допуснат (е, в тази комбинаторика допускът е изключител-

но ограничен!) до участие в томболатанетомбола, непременно печели.

За да не би пък на „щастливца“ да му се наложи да се конкурира с някой ланшишаран, който си въобразява, че всичко, което хвърчи, се яде, и че всички тържни процедури в България понастоящем са априори честни, почтени и с девствени пояси срещу корупция, като ключът им е закопан под дъното на Марианската падина, операторите от „паралелната“ държава

предварително ограничават

броя на участниците в надпреварата (уж!) в стил „мижн, български народе, да те лъжем“, само до един-единствен. Като цените, по които българският народ заплаща поръчаните на „Аполо“ ООД стоки са изчислени посредством софтуера „и небето не е границата“. И така, цели седемнадесет пъти, когато „Аполо“ ООД е единствен участник в тържни процедури общо за десетки милиони. Посредством безпристрастния език на цифрите, фактическата страна на аферата е следната, отпред назад:

На 24. 11. 2015 г. Югозападното държавно предприятие възлага на „Аполо“ ООД поръчка за 25 800 000 лв. без ДДС;

на 23. 09. 2015 г. Изпълнителната агенция по горите - поръчка за 1 464 930 лв. без ДДС;

на 09. 07. 2015 г. служба „Военна полиция“ - поръчка за 363 430 лв. без ДДС;

на 28. 08. 2012 г. дирекция „Управление на собствеността и социални дейности“ - поръчка за 1 559 180 лв. без ДДС;

на 24. 08. 2012 г. Главна дирекция „Охрана“ към Министерството на правосъдието - поръчка за 327 300 лв. без ДДС;

на 28.12. 2011 г. Министерството на вътрешните работи - поръчка за 10 845 833 лв. без ДДС;

на 28. 12. 2011 г. Министерството на вътрешните работи - поръчка за 1 796 800 лв. без ДДС;

на 28. 12. 2011 г. Министерството на вътрешните работи - поръчка за 2 155 000 лв. без ДДС;

на 28. 12. 2011 г. Министерството на вътрешните работи - поръчка за 2 933 000 лв. без ДДС;

(Показателно за безпардонността и наглостта на операторите в аферата е как в един и същи ден - 28. 12. 2011 г., от страна на Министерството на вътрешните работи са сключени 4 броя договори с „Аполо“ ООД, като отново тази фирма е единствен участник в несъществуващата „надпревара“.)

на 18. 07. 2011 г. Министерството на отбраната - поръчка за 166 912,5 лв. без ДДС;

на 01. 07. 2011 г. Главната дирекция „Охрана“ към Министерството на правосъдието - поръчка за 330 567 лв. без ДДС;

на 25. 02. 2011 г. ДП „Национална компания „Железопътна инфраструктура“

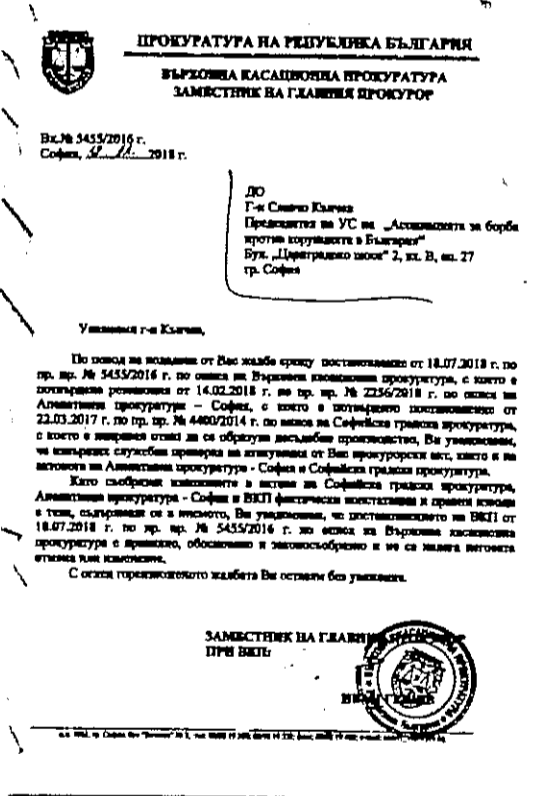
ра“ - поръчка за 1 274 607,6 лв. без ДДС; на 17. 11. 2008 г. ДП „Национална компания „Железопътна инфраструктура“ - поръчка за 383 571 лв. без ДДС;

на 06. 10. 2008 г. Министерството на отбраната - поръчка за 54 408,8 лв. без ДДС;

на 09. 11. 2007 г. ДП „Национална компания „Железопътна инфраструктура“ - поръчка за 33 686 лв. без ДДС.

Най-новото „уцелване“ от „Аполо“ ООД на джакпота е на 09. 05. 2019 г., когато Югозападното държавно предприятие възлага на фирмата изпълнение на доставка на униформено облекло на стойност 13 433 852 лв. без ДДС.

В закрито заседание Комисията по провеждане на тържна процедура прилага спрямо другия участник „Сивен“ ООД трика за подлъждане върху динеза кора, като не уважава представените финансови отчети за 2015, 2016 и 2017 г., поради

това, че „участникът неправилно е посочил последните три приключили финансови години 2016, 2017 и 2018 г.“. Че кои години са „последните три“, когато тържната процедура е през 2019 г.?! В никакъв случай 2015, 2016 и 2017 г. (както твърди комисията) не са последните три години, предхождащи 2019, понеже липсва 2018 г.!

Какъв е крайният резултат?

„Аполо“ ООД в 17 търга, в които е единствен участник, получава договорирани поръчки за доставка на работно облекло на обща сума 64 597 883,9 (шестдесет и четири милиона и петстотин деветдесет и седем хиляди и осемстотин осемдесет и три цяло и 0,9) лв., 77 517 460,68 лв. с ДДС. Или изобщо, за тържните процедури (още 10), които „Аполо“ ООД „печели“, без да е единствен участник, заедно сумата с ДДС е 95 529 034,93 лв.

Съгласно индикаторите в софтуера, който правителството на САЩ прилага,

за да проучва провеждането на тържни процедури, моделът за единствен участник е улика за нарушение на закона.

Че каква вина носи „Аполо“ ООД, когато не се явяват други участници, изниква резонният въпрос. Ами че как да има конкуренти на „Аполо“ ООД, когато в повечето случаи условията за провеждане на тържната процедура максимално затрудняват допуска на други фирми в надпреварата за милиони. Например шестте държавни горски предприятия, вместо да провеждат поотделно търгове, като разбият дори и отделните тържни процедури на отделни позиции, в изпълнение на директива на Европейската комисия, за да улеснят участието на малки и средни доставчици, точно обратно - обединяват всички позиции за възлагане в една обща тържна процедура, за да може - както е извършено и при най-новия търг, - да е налице законово основание поисканата банкова гаранция да е в размер на 774 000 лв. Колцина малки или дори средни фирми биха могли да изпълнят това изискване?

Но не само дотук са подозрителните улики за нагласеност на тържните процедури, когато „Аполо“ ООД е единствен участник. Големият бандамитизъм е в невероятното надутите цени, по които се сключват договорите, за да бъде източван националният бюджет и така захранвани финансово индивидите-обитатели на „паралелната държава“.

От 2013 г. Асоциацията за борба против корупцията в България - А. Б. К. Б., се бори с неизпълнението от страна на прокуратурата на вмененото й от член 127 на Конституцията на РБ задължение да „следи за спазването на законността“, конкретно по отношение на наличието на улики за оцеляване на държавата посредством завишените цени, залепнали в договорите, сключени с „Аполо“ ООД от различни държавни институции или стопански лица с държавно участие.

Неоспорим факт е, че прокуратурата отказва да поиска от Агенция „Митници“ документацията, от която да е видно какви са цените, по които „Аполо“ ООД е декларирало внесените стоки или материали в изпълнение на своите задължения по тържните договори. Както и да бъде събрана контролна информация от производителите от чужбина, с които „Аполо“ ООД е контракувало доставките. Веднага би станало ясно, че е налице скандално надутане на цените, а оттук - и огромно оцеляване на българските граждани с десетки милиони левове.

Притиснати от експертните анализи,

извършени от А. Б. К. Б. по отношение на серията тържни процедури, „спечелени“ от „Аполо“ ООД, в държавни учреждения бяха съставени и фалшиви официални документи за прикриване на тежките нарушения на закона.

В процеса на водените от Асоциацията за борба против корупцията в България дела за достъп до обществена информация, в отговор на искане за представяне на документацията, свързана с определянето на прогнозните цени на тържните процедури с Югозападното държавно предприятие (ЮЗДП) - Благоевград, за доставка от „Аполо“ ООД на униформено облекло за служителите на 6-те горски предприятия у нас, на обща стойност 36 344 397,83 лв. без ДДС, 43 613 277,40 лв. с ДДС, с изх. № 08. 01-47/08. 06. 2016 г. по описа на деловодството на Министерския съвет на РБ, върху бланка на началничката на кабинета на министър-председателя, подпечатана с печат на Министерския съвет и подписана от Анжелина Тотева - по това време началничка на политическия кабинет на министър-председателя, пише:

Документ № 1

*Авторът е председател на УС на Асоциацията за борба против корупцията в България

Едно незавършено досъдебно производство

От стр. 11

“С договор № 19 от 06. 07. 2015 г. директорът на ЮЗДП е възложил на външен експерт - инженер по технология на шевното производство, да изработи техническа спецификация на униформеното представително и теренно облекло за служителите на шестте държавни предприятия, както и методика за оценка на офертите в документацията за участие в процедурата при критерий икономически най-изгодната оферта”.

Горепоменатата методика, въз основа на която ЮЗДП-Благоевград установява прогнозните цени по горепоменатите две тръжни процедури, “спечелени” от “Аполо” ООД, е от определящо значение в процеса на одобряване на изпълнителя, понеже при липса на повече от един участник (каквито са и двете гореспоменати тръжни процедури, когато само “Аполо” ООД е одобреният участник), няма база за сравнение на цените, предложени от единия единствен участник в търга.

Но по време на делото за достъп до обществена информация, водено от А. Б. К. Б. срещу ЮЗДП, в официален документ, представен на съда, подпечатан с печата на Югозападното държавно предприятие-Благоевград, и подписан от неговия директор, дословно е записано: “Именно поради тази причина (че възна-

граждението не надвишава 10 000 лв.), не е сключван специален договор за възлагането на техническа спецификация и методика за оценка на външен експерт, а заплащането се доказва с нървични счетоводни документи”.

Ето как става ясно, че

**триковете от играта
„тука има - тука нема”**

не са монопол единствено на някои от мургавите ни събратя, а може да са на ниво канцелария на министър-председателя на РБ и на директора на ЮЗДП.

Какво прави лицето Иван Гешев, информиран подробно относно аферата “Аполо” и запознат с предоставените му експертни анализи на “конструирането” на нейния механизъм, подготвени от Асоциацията за борба против корупцията в България?

На 12. 11. 2018 г. г-нът Гешев, Иван, адресира с изх. №5455/2016 г. на деловодството на прокуратурата на РБ, до А. Б. К. Б. своя отговор, в който черно на бяло е записано: “Като съобразих (значи лично тази персона - кандидатка за главен прокурор - бел. авт.) изложениите в актове на Софийска градска прокуратура, Апелативна прокуратура-София и ВКП фактически констатации и правни изводи с тези, съдържащи се в писмото (възражението на А. Б. К. Б. срещу прекратяването на досъдебното произ-

водство по аферата “Аполо”), Ви уведомявам, че постановлението на ВКП от 18. 07. 2018 г. по пр. пр. №5455/2016 г. по описа на Върховна касационна прокуратура е правилно, обосновано и законосъобразно и не се налага неговата отмяна или изменение”.

Ето го истинското лице на “самоотвержения” борец срещу корупцията, на “цербера” на народните пари срещу всички техни потенциални изедници.

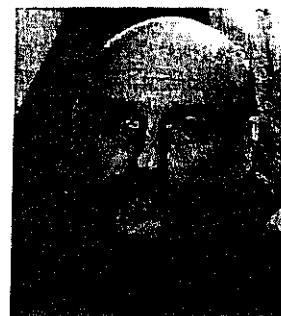
Личното ми експертно мнение е, че опазването на законността в България има реални шансове, ако главният прокурор бива определен чрез общонационални избори, а не ако българският народ позволи да му натресат на този пост човек, който насува пред действията на “паралелната” държава. Най-благоприятното възможно предположение за мотива на поведението на г-н Гешев, Иван, по отношение на аферата “Аполо” е, че той се притеснява да се опълчи на “паралелната държава”. Ама че как иначе - г-нът кандидат за главен прокурор е достатъчно професионално и житейски грамотен, за да съобрази, че с поръчки за почти 100 млн. лева в България може да се разпорежда само “паралелната” държава. И тя сигурно ще продължи да командва безнаказано разпределението на финансовите потоци в България, и то единствено в своя изгода, ако точно Иван Гешев заеме длъжността главен прокурор.

№ „Понеделник“, др. 3-4, 2019 г.

ОБЩЕСТВО

ФУНКЦИИ НА ПАРАЛЕЛНАТА ДЪРЖАВА

Максим Мизов

Максим Мизов – професор, доктор на социологическите науки, доктор по философия, директор на Центъра за исторически и политологически изследвания. Изследователските му интереси са в сферата на етиката, политологията, социологията и етнологията. Автор е на 36 монографии и книги (5 в съавторство), както и на над 300 студии и статии в специализирани научни сборници и списания и съставител на 25 тематични сборници.

Темата за паралелната държава предизвиква двойствени реакции в последните две години. Причината е, че лидерът на БСП – Корнелия Нинова, я постави в статуса на *идеологическа парадигма*, което неизбежно провокира и такива ефекти. Част от българското общество я възприема и оценява като директна и откровена критична оценка на всичко случило се през 30-те години на тежък и неуспешен преход към демокрация. А друга част, която е ориентирана най-вече към противоположни идейно-политически лагери, я смята за крайно неоснователна, пресилена и дори свръхполитизирана метафора.

Независимо от факта, че терминът и дискурсът за паралелната държава се въртят в публичен оборот от различни политически субекти и в парламентарните дебати, но и в извънпарламентарните политизирани комуникации, общо взето на гражданството не му е достатъчно ясно какво трябва да се има предвид. Известна вина за това имат и учените, които досега не са предложили на обществото нито една сериозна, комплексна разработка за същността и функциите на този феномен. Журналистическите вариации и експертните матрици на тяхното публично „спрягане“ допълнително придават едностранчивост и внушават конюнктурна инструменталност. Ето защо са необходими задълбочени и разнопосочни научни изследвания, които да осветлят, обяснят и правилно да интерпретират природата и особеностите на феномена „паралелна държава“, нейните исторически и актуални модалности в различни контексти.

Дълбоката истина обаче е, че К. Нинова по същество се осмели да възроди един политически дискурс.

Документ № 2

който има прекалено дълга, богата и противоречива историческа биография, разпрострида се по протежение на повече от 25 века, т.е. от древногръцката античност до постмодерната ни, неолиберално доминирана историческа съвременност. Тук и сега няма възможност, нито погребност да проследим и да обясним потайностите на цялата историческа еволюция на терминологията за паралелната държава. По-важното е, че К. Нинова ѝ придаде нови, съвременни смислово-интерпретативни измерения, обвързани с днешния ни живот. Заедно с това трябва да се подчертае, че тя използва термина и дискурса за паралелната държава най-вече в чисто политически (инструментален) ракурс, без да се съобразява с огромното историческо и културно наследство, които те реално притежават. По тази причина в днешните български политически реалности, но и нрави, терминологията и дискурсивността за паралелната държава се свързват или с неуспешния модел на демократичния преход, или с авторитарния режим и трите мандата на Б. Борисов. А такъв стеснен времеви хоризонт и политизиран ракурс няма как да не провокират пронизиране и вулгаризиране на употребата им. Освен това поради доста ниското равнище на политическа и идеологическа култура на днешните български властици, въпросните термин и дискурс се възприемат невярно и предубедено, което пък предполага известни публични резерви към техните употреби. На тази основа се раждат и легализират най-различни типове несъгласия, критики или отрицания и стигматизирания и на термина, и на дискурса за тази одиозен тип държава. Значителна част от тях са инспирирани най-вече от засегнатите нейни представители, част от които са изцяло в нейните скрити обители, а друга част са „разкращени“ между паралелната и легитимната днешна наша държава, но обслужват далече по-малко първата. А е публична тайна, че известна част от самозваната ни политическа класа има „двойно гражданство“ както за официалната, така и за паралелната, или скритата държава. Това се отнася най-вече за онези нейни представители, които са част от днешните олигархични котерии или пък дискретно ги обслужват, възползвайки се от техни награди, предавайки и продавайки служебния си дълг в съответно важни държавни институции. Такава политическа акцентуация е оправдана в нейния случай, но за публиката е важно да разбере и нещо повече за потайностите на тази сложна тема, но и терминология.

Паралелната държава не е самороден наш, нито е само съвременен обществено-исторически феномен. Нейни модификации са съществували през всички исторически епохи – от античността та чак до нашата постмодерна, смутна и одиозна съвременност. Днес тя се подвизава под различни названия – клептократска, мафиотска, бандитска, олигархична, компрадорска, окупирана, обсебена, предвеза, колонизирана, провалена и т.н. Всички те в най-дълбоката си същност отразяват нещо общо, сходно, типично или валидно за онези завоалирани, нелегитимни, адкулисни и подмолно действащи контравласти на държавното управление, които провокират и деструктурират, подкопават и дискредитират легитимната държава, атакуват и превземат нейни институции и кадри, за да ги вербуват за нейните интереси и антисоциални, но и недемократични сценарии. Най-общо казано, па-

ралелната държава е практически антипод на конституционната сакрална триада – *правова, демократична и социална държава*. Тя се противопоставя, дискредитира, възпрепятства и унищожава тези три базисни атрибута на държавата ни, подменяйки обществените интереси, ценности и блага с тези на олигархичните клики.

Темата за паралелната държава в радикално трансформиращото се българско общество неизбежно повдига редица въпроси и за функциите на този вид държава.

Погрешно е да се смята, че паралелната държава има една-единствена функция – да *благодетелства своите субекти и техните обкръжения*. Дори и да е така, реализацията на подобен ефект може и реално в живота става по най-различни начини, по преки и косвени пътища или средства, в различни форми и срокове, в съответни мащаби и темпове и пр. Следователно, макар и това да е нейната кардинална функция, тя съвсем не изчерпва всичките ѝ други роли и предназначения. За да постигне тази своя крайна или фундаментална цел, паралелната държава се нуждае от доста, разнообразни, а и многолико проявяващи се функции, роли и мисии в конкретното обществено-историческо време и пространство, директно или косвено зависими и от типа на обществото, на неговата цивилизационна или културна „субстанция“ и идентичност, а и от редица други характеристики и специфики, всяка от които по свой начин допринася за проправянето и осъществяването на нейната заветна цел. Това се обуславя всъщност и от обстоятелството, че постигането на тази цел не е нито лесно, нито много бързо, макар че на съвременниците или най-вече на жертвите на тази държава нейните злотворни прояви им изглеждат именно по този (впечатляващ и потресаващ) начин. Освен това постигането на въпросната генерална цел в немалко случаи изисква много усилия, търпение, упоритост, воля, дори характер и разнообразни качества, и при това съвсем не само открито, публично натрапчиво демонстрирани пороци, а твърде често и съвсем преднамерено, настойчиво показвани квази-добродетели, които да заблудят хората. На всичко отгоре, реализацията на тази – финална – цел обикновено се нуждае от известно време и от благоприятни – исторически и всекидневни – житейски ситуации, които посвоему могат/трябва да благоприятстват за нормалното функциониране или да „гарантират“ оптималните действия на този одиозен, но и крайно опасен вид държава.

Функциите на паралелната държава могат да са много разнородни и многолики и затова тяхната класификация, а още повече и „дешифрирането“ им са много трудни.¹ Те могат да се диференцират, а и типологизират по най-различни критерии, които да са свързани (повече или по-малко) с техния произход, със същността или с особеностите им, с формите, начините, средствата, мащабите, темповете, в които се реализират, и пр. А подобна вариантност създава усложнения и в теоретически, но и в практически план.

Важно е да се подчертае, че тези функции невинаги и не навсякъде се проявяват по сходен начин, в универсални форми и като притежаващи тъждествена идентичност. Защото в едни случаи те могат да се осъществяват в своите директни и чисти форми, а в други да се реализират преобладаващо в индиректни, превърна-

ти, или скрити форми. А тъй като подобни функции са особено „добронамерени, любезни, отзивчиви една към друга“, най-често в практиката те се осъществяват в най-различни *типове комбинации*. Още повече че в тяхната всеобща природа генетически е заложен особен синдром – на взаимна солидарност, взаимопомощ и мултипликация при съответна нужда и ситуация. Затова е рядкост да се срещнем или да станем жертва на една отделна, контрастно проявена такава функция, а е едва ли не закономерност, баналност и тривиалност хората да се плашат и поразяват от техните *верижни* реакции и ефекти.

Именно тази амалгама, сложна комбинаторика и фатална взаимна обвързаност и зависимост между отделните типове функции на паралелната държава ги прави изключително трудни за разпознаване и то не по принцип, или в конкретен казус, а и спрямо тяхната дълбинна, многостранна природа и сякаш неизчерпаема докрай специфичност.

Подобна закономерност може да се открие и в опитите за проникване в и разбиране на техния истински генезис. Защото едни от тях са исторически унаследени, дълготрайно възпроизвеждащи се от векове и дори от хилядолетия. Други са придобити главно в реалността на пулсиращото настояще, докато трети може и да са съвършено нови, т.е. непознати за предходните исторически времена или пък и типове общества. Например осезаемо ескалиращата по растежа и мащабите си, по рисковете и щетите, които реално/потенциално може да нанася, *киберпрестъпност*, особено и когато към нея се приобщават или я толерират, закрилят, явно или дискретно фаворизират политически фигури – високопоставени особи, значими институции от корпуса на държавността и пр., – няма предишни исторически аналози в биографията на този вид държава. В отлика от нея обаче *корупцията* се оказва феномен и функционален ангажимент на покварената и превзета от паралелната държава власт, имаща хилядолетна биография. Не всяка корупция е пряко свързана с феноменологията на паралелната държава. Между тях обаче няма издигнати, пък и непреодолими китайски стени, защото в съвременните смутни реалности и бурни дигитални нрави все повече растат случаите и престъпленията, свързани с киберкорупция или с корумпиране на киберспециалисти, разположени на, но и ангажирани с високоотговорни мисии в държавното управление.

Следователно иновативните „пробиви“, постижения или технологии в сферата на функциите на паралелната държава не битуват и върлуват сами по себе си и сами за себе си, тъй като обикновено – волно, или неволно – са принудени да съдействат и дори да обслужват исторически вече брадясали, остарели, амортизирани, но още движещи се и действащи нейни функции, които в съответния исторически и социален контекст се опитват да удължат своя властови мандат, като го оборудват и с доспехи на новостите.

Функциите на паралелната държава – исторически, актуално, а, най-вероятно, и в бъдеще – ще зависят от процесите и тенденциите на своята особена *пролиферация*. А това е така, понеже размножаването им – по естествен или изкуствен

начин – сякаш не познава ограничения или никакви окончателни граници, срокове, а и лимити. Хибридността, клонирането, мултипликацията на техните присъствия и въздействия се радват на особено и все по-увеличаващо се гостоприемство в потоците на времето и на движението на историческите процеси от миналото през настоящето към бъдещето. Затова понякога на обикновения човешки разсъдък или предразсъдък може да му се стори, че тези функции приличат на странни *кентаврични фигури*, в които далечното минало, пулсиращото настояще и къяновете на вероятното бъдеще се сливат, пък и обединяват, придавайки им не само особена външност или привидност, но и растяща сила и власт.

Резонно и банално е да се мисли, че основната функция на паралелната държава е *криминалната* – такъв е историческият, но и актуално битуваният по света, а и у нас масовиден профил и оценъчен патос на доминиращите социални нагласи към нейното (предполагаемо или реално удостоверено) съществуване и влияние в дадено общество. При това става дума най-вече за такава криминална функция, която е основно, ако не и тотално свързана с ненаситната жажда за незаконно, а и аморално облагодетелстване с пари, а пък и с власт, която да носи още повече и нова добавена стойност в печеленето на богатства, властови позиции, мултиплициращи и гарантиращи тази неистова страст.

Тази представа за функционалността на паралелната държава обаче е много елементарна и повърхностна, защото не отчита разнообразието на функционални свойства и прийоми, които тя исторически, конкретно-ситуативно селектира и актуално прилага. Всъщност макар да се набива на очи именно като основна, криминалната функция винаги се нуждае от съдействието, видимото или незабележимото сътрудничество и на ред други функции, които самата природа и специфика на паралелната държава раждат.

Изконната *нужда от притежание* е валидна както за официалната, така и за антиподната, безскрупулно антагонистичната ѝ паралелна държава, която не се церемони, нито жали средства и време, прийоми или хора, за да се разправи с легитимния си враг. Именно тя се спотайва на дъното, а и определя в значителна степен, форма, динамика и мащаб на изява криминалната функция на паралелната държава, защото предопределя естеството и насоките, характеризиращи нейните изяви в публичния и в частния живот.

Естествено криминалната функция никога и никъде (освен в своите среди) не може да бъде повод и законно средство за гордост или публично доверие към нейните субекти и консуматори. По тази причина тя трябва навсякъде, винаги и всячески да се *премълчавя* и *прикрива* – както от конкретно замесените в нея лица и структури на паралелната държава, така и от техните двойници, компаньони и ортаци в институциите на държавното управление, които са съпричастни и съучастници в дадения престъпен акт.

Криминалната функция на паралелната държава е производна от нейната имунна несъвместимост и безскрупулна противопоставеност на конституционните и законови рамки и уредби, които са призвани всячески да ограничават или да

стигнират нейните наличия и прояви в различни сфери на държавно-обществения живот на дадена страна.

От една страна, тя се проявява в забележимото или прикрито незачитане, пресъщаване или брутално погазване на правовия ред и законността в дадената държава. В този аспект тя винаги се оказва и явен или умело прикрит враг и на правовата държава, която като сериозен противник и солидна опасност за нейните замисли трябва да се отслаби, дискредитира, неутрализира или, ако това е възможно, напълно да се унищожи.

От друга страна, криминалната функция се отнася до, но и се проявява в твърде пестрият спектър на всевъзможни престъпни маньоври, канали, прийоми, средства и хора, чрез които паралелната държава може (или трябва) да предизвиква или да прокарава съответни промени в законодателството и властовите регулации в държавата, и то винаги по начини, които конюнктурно (или перспективно) облагодетелстват субектите ѝ.

„Радиацията“ по моралната поквара и политическото разложение, генерирана и пълчвана от или чрез тази функция на паралелната държава, никога не е за пренебрегване или омаловажаване, защото нейните поражения могат да са фатални, а и с летален изход, при това не само в чисто символично-метафоричен, но и в реален практически и физически смисъл за онези лица и институции, които биват засегнати от „лъченията“ ѝ. Отстраняването на лица и групи, които възпрепятстват целите и интересите на паралелната държава, може да притежава различни форми, начини, степени и мащаби на реализация – като се започне от много дистанциран, а и изобщо непосветени на такива лица/групи действия, чрез които те обаче да бъдат тихомълком премахнати от пътя на криминалната афера, като се премине към всевъзможни уговорки или заплахи, та дори и накрая се стигне до брутални физически наказания, пребивания или даже и убийства било на провинилите се с пенцо лица, било на техни съвсем невинни близки и роднини. В годините на нашия монополучен преход към демокрация и пазарна икономика българските граждани станаха свидетели на целия този пестроцветен спектър от „затваряне на устите“, склоняване към съдействието или умишлена пасивност на държавни служители и други лица, които по някакъв начин препятстват такива криминални афери.

Политиците и управниците, които (много лесно или по-трудно) се съблазняват и отдават на обещанията от пратениците на паралелната държава екстри, облаги, печалби и привилегии, обикновено доста бързо или по-бавно се превръщат в *криминални типове*, макар нерядко и в публичния живот да имат свършено противоположна репутация. За да влязат в клубните общности на големите в тази държава, на тях им се налага или те биват умишлено принуждавани да се оцапат или замесят в недопустими за статуса и службата им връзки с „тъмни“ криминални елементи, дори да участват в най-различни правонарушения или престъпления, с което да докажат своята лоялност към босовете. Така, приобщавайки се към задкулисието на паралелната държава, такива политици или управници биват превърнати неусетно и неосъзнато или осъзнато от тях от призвани да се борят с незаконността и престъпността в

техни отявлени и добре прикрити врагове. С течение на времето и с нарастването на този си стаж те обаче стават и публично забележими мишени или жертви на социални критики, укори, недоволства и реакции от страна на възмутеното или разгневно от деянията им гражданство или на онези държавни институции и техни служители, които продължават да се борят за законност.³ За да гарантира и оптимално изпълни тази си генерална функция, паралелната държава фатално се нуждае от цял, доста пестроцветен, а и богат по естеството на включените в него елементи спектър от различни функции, които, от една страна, да прикриват, от друга – добре да подпомагат реализацията на криминалната ѝ функция. В случая ще представим и лаконично анализираме някои от тях, но без да твърдим, че те напълно изчерпват цялата „колода“ от такива функции на въпросната одиозна държава.

Тъй като деянията на паралелната държава не бива да стават достояние както на определени държавни институции, контролиращи спазването на законността в съответни сфери, така и на медиите или на обществеността, особено важна, а и наложителна е *конфиденциалната функция*. Тя е свързана с моментно или перспективно изобретяване и прилагане на широк диапазон от мерки, чрез които трябва да се осигури стабилно запазване в тайна, секретност, понякога и пълна неосведоменост за кроежите, плановете, сценариите, лицата или технологиите, които представители на тази държава използват за своите противозаконни или чисто престъпни деяния в конкретни ситуации и сфери.

Тази функция е абсолютно задължителна, тъй като деянията на лица, структури или институции, свързани със „сенчестата“, или паралелната държава, не бива да бъдат излагани на публичен показ, нито да бъдат лесно, а и бързо превръщани в предмет на специализирани или пък на масови коментари и тълкувания, а най-вече и на съответни разследвания и наказания за осъществените или предполагаемите щети за държавата.

Тъй като *Тайната* е неизбежно, задължително предусловие или условие, а също и извънредно важно, но заедно с това и много ефективно средство за оптималната реализация на различни видове противозаконни деяния срещу държавата, тя следва да бъде напълно подсигурана от страна на ангажираните в дадена афера лица или структури, пряко или косвено обвързани с паралелната държава или с нейните „инстанции“. Именно това налага изключителното фокусиране на вниманието към осигуряването на всички необходими или пък достатъчни за даден казус мерки, а и средства, чрез които конфиденциалността, завоалираността, дискретността на действията да бъдат солидно гарантирани, при това не само за момента, а понякога и за по-големи времеви отрязъци.

Неслучайно в криминалните групировки, а и в съответните етажи на паралелната държава могат да се създават и прилагат специални *тайни езици*, а освен това и съответни инструментариуми от сорта на полагането на *клетва за мълчание*, специфична *омерта*, които са съпроводени от съответна богата палитра от санкции и наказания при евентуално прегрешение или пък погазване на положената от вербуваните лица клетва.

Генеративната функция се отнася най-вече до възможностите и способностите на паралелната държава или на нейни представители съвсем целенасочено, преднамерено, но и инструментално да предизвикват, изкуствено да създават и развиват определени ситуации или казуси, които да обслужват реализацията на техните планове и сценарии. Освен това тази функция е свързана с разработването и осигуряването на необходимите атрибути за съответни планове, проекти или сценарии за извършване на конкретно правонарушение или престъпление от страна на нейни субекти в дадена ситуация и така нататък.

Колкото на по-високо равнище ще трябва да се „играе“, толкова по-детайлно или перфектно следва да са разработени всички елементи от планирания за осъществяване сценарий. А подобно изискване се нуждае и от съответен интелектуален потенциал, от кадри, способни да генерират идеи и проекти, както и от други, които да ги обслужват на съответни етапи, с конкретни прийоми и средства, в определени посоки или канали.

Големите „удари“ и крупните престъпления винаги изискват много внимателна предварителна подготовка, органично свързана с търсене, но и с ангажиране на достатъчно квалифицирани субекти, които да могат детайлно и комплексно да предвидят различни налични или вероятни неща с (пряко или косвено) отношение към оптималната реализация на заплануваните цели. Но ако обстоятелствата внезапно се изменят, поради което могат и да усложнят или затруднят планираната афера, такива лица да са способни на достатъчно бърза, а също и на ефективна реакция в ситуацията.

Към колкото по-високи етажи на държавното управление или на бизнеса се фокусират дадени субекти – лица или пък структури – на паралелната държава с цел на подобна – по принцип добре контролирана и охранявана – територия да извършат съответни криминални афери, толкова повече „сиво вещество“, висок образователен ценз, специални професионални качества или умения са им необходими за успеха. В днешния ескариращ бум например на киберпрестъпността вече дори авторитетни и всемогъщи криминални босове не могат да се оправят с някои афери без компетентната и висококвалифицирана помощ на моментно или отдавна вербувани или използвани от тях (обаче, без те да знаят всичко или достатъчно) хакери, компютърни спецове и така нататък.

Както във всички други жизнени сфери, така и в криминалната област, която може да е свързана с определен казус на действие на паралелната държава, е налице онова прастаро разделение на труда, отнасящо се до „мозъците“ и „изпълнителите“, като първите са тези, които генерират идеи, конструират сценарии за дадени афери, а вторите трябва много точно и дискретно да следват зададените им оферти, пък и роли.

Както е добре известно от историята, художествената литература, киното или от архивите на правоохранителните ведомства, генеративната функция спрямо лица от различни сегменти на паралелната държава може да се осъществява и с перспективна умисъл, т.е. да се проектира в едно свършено друго, а вече и законнообразно бъдеще. Затова, макар и доста рядко, все пак не са свършено необи-

чайни казусите, при които босове в отделни сфери на паралелната държава могат или настойчиво се опитват да осигурят много добро образование на своите наследници, при това и в елитарни – наши или чуждестранни – колежи и университети, след което младите погълнения вече да са напълно очистени, да могат да живеят нормално и законосъобразно, въпреки все още продължаващата престъпна дейност на своите родители или криминални покровители.

В този смисъл имаме *генериране на биографичност и екзистенция*, които имат преки връзки и постоянни зависимости от сенчестите страни на паралелната държава, а обратното – изграждане, но и демонстриране на жизнен „стабилен“, който е напълно съобразен със законите и общовалидно приетите в социума морални или социални норми.

Генеративната функция е изключително важна, защото тя може да осигури не само предимство или икономии на нужното за дадена афера време, а също да гарантира интензивно навлизане, а и екстензивно присвояване на съответно физическо, социално или дори символно пространство, от което (ще) зависи много успехът на начинанието.

Сродна или производна на генеративната е *симулативно-имитативната функция*. Тя също произвежда различни казуси или ситуации, които са необходими за осъществяване на заплануваните проекти или сценарии на субекти на паралелната държава, като реализацията ѝ е свързана с едно специфично уточнение. Създаването на такива казуси или ситуации е съчетано с инструментално провокиране и поддържане на определен тип казуси/ситуации, които са умислено предизвикана *симулация*, но при определени обстоятелства и *имитация* на определен тип развръзки на дадена фабула.

Подобни ситуации или казуси могат/трябва да играят ролята на „димки“, на заблуждаващи, най-вече на умислено отвлечащи вниманието на ангажираните със случая държавни институции или на гражданството, заинтригувано от развой на такива афери. Чрез изкуственото създаване на подобни симулации се цели не само заблуждаване на служебни лица, на медиите, а и на обществеността, забавяне на процеси на разследване, осъждане и изтърпяване на наказание, а също и прехвърляне на съмнения, подозрения, отговорности и вина към невинни или по-периферно ангажирани с дадения казус лица.

Наблюдателната функция се отнася до разработване и прилагане при съответна необходимост на различни видове мерки, прийоми и средства, чрез които интересни за плановете и аферите на представителите на паралелната държава лица или институции могат да бъдат ситуативно или за по-дълго, а даже постоянно наблюдавани и следени. Тя може да се осъществява и по свършено различни начини, с помощта на собствени или на добре платени, а и сигурни откъм конфиденциалност на ангажиментите охранителни фирми или пък дори и на такива, в „менютата“ на чиято дейност има и опции за временно/дълготрайно наблюдение и следене на „интересните“ за дейността на техните поръчители или клиенти лица, институции, държавни служители или бизнес персони.

Обикновено реализацията на тази функция е в разрез с изискването от закон, но тя е неизбежна, а пък в много случаи дори и задължителна за ангажирани с определени правонарушения или престъпления лица и структури, свързани с тази държава, тъй като такива деяния могат да се осъществяват в определен, чисто конспиративен порядък, да изискват предварително и солидно наблюдаване на „интересни“ за тези субекти обекти, ситуации, лица и други фактори, които имат някакво отношение към планираните цели.

Наблюдателната функция предполага или разчита на извършване на достатъчно явна рекогносцировка на „терена“, на разположението на силите на противника, на арсеналите и репертоарите, които той обикновено или вероятно може да използва, и прочее.

Тя може да се осъществява и от различни лица или структури, които да имат конкретен мандат за подобни дискретни операции – от такива, които са уж случайно привлечени и използвани, до други, които са опитни професионалисти в това отношение, на които може да се разчита, че техните информации и сведения ще са достоверни, но и полезни.

Тази функция може да се осъществява и чрез посредници или дори посредством внимателно и дискретно наблюдение и следене на действията или реакциите на определени служители и институции, които могат да облекчат или пък – обратното – много да усложнят и затруднят реализацията на поставените цели и развитието на сценария.

Комуникативната функция на паралелната държава се обуславя от съдбовната необходимост нейни субекти да влизат в съответни типове общуване – било със служители от интересувачи ги държавни ведомства, било с хора от бизнеса, било с различни медии, чрез които може да се формират полезни за тази държава визии, които обаче са изопачени, спекулативни и манипулиращи общественото внимание и масовите нагласи на гражданите, проявяващи и съответно внимание към дадени противозаконни казуси.

Дали пряко и персонално или индиректно и чрез избрани или подставени от тях лица водещите персони на „сенчестата“ държава никога не гледат към медиите с елементарно пренебрежение или с безразличие, а обратното – всячески се стремят, пък и опитват да се възползват от техните мостри и услуги, за да облекчат своите проекти. По тази причина те (кога дискретно, кога демонстративно) не пропускат релефно да афишират своите връзки или познанства с ръководителите или със собственици на повече или по-малко популярни медии, опитват се редовно да бъдат пред очите и ушите на големи техни аудитории, за да могат да формират и налагат за продължително време или с перспектива своите имиджи, да си създават обществена репутация, да извоюват коварно доверието и на различни публики или съвсем целенасочено и инструментално да демонстрират своята близост и лоялност до премиери, министри, лидери на политически партии, „асове“ на отделни утвърдени или проспериращи бизнеси и т.н. Тоест комуникативната функция на паралелната държава може да има както конкретно оперативен, така инструмен-

тално манипулативен генезис, характер и функционалност, които да са свързани и подчинени на далеч по-„далекобойни“, стратегически сценарии.

Интерпретативната функция може да бъде практически осъществявана поне в два основни ипостаса – оправдателни или обвинително-осъдителни тълкувания. Защото „поставените на тясно“ в дадена ситуация представители или особено по-висшестоящи фигури на паралелната държава са съвсем наясно, че трябва да лансират и поддържат пред масовата публика или пред отговорни държавни институции определени версии на приемливо и законосъобразно обяснение на свои подозрителни деяния, съмнителни връзки или действия в казуси, които могат силно да засегнат не само интересите им, а и тяхната сигурност, при това и в юридически или пък даже в чисто физически смисъл.

Подобни „интерпретации“ на собствените мотиви и постъпки, такива институционално или публично приемливи тълкувания на „сенчестите“ персони обикновено би следвало да са внимателно и прецизно конструирани и афиширани пред ведомствата и масовата публика, при това и по начини, в канали и със средства, които не бива да бъдат никакви опасни за репутацията и състоянието им съмнения или тежки подозрения.

Същевременно конструирането и поддържането на *стабилни алиби* на такива особи от различни етажи и сфери на паралелната държава трябва да са плътно обвързани и с готовност, а още повече и с добре изградени и шлифовани способности те да отправят съответни обвинителни (или осъдителни) коментари, преценки и „версии“ за лица и институции, които в момента по даден криминален случай или в някаква отдалечена повече или по-малко във времето перспектива могат и да им навредят с нещо. И това може да се извършва както в реално време, така и в инструментален, превантивен порядък, свързан с насочване на вниманието към други лица и деяния, със стабилно и перспективно осигуряване на алиби за актуални или бъдещи злодеяния.

Рекрутивната функция се изразява в селекцията и дислокацията на „свои хора“ както в различните хоризонтални или вертикални структури на паралелната държава, така също на такива удобни и полезни лица или групи в сферата на легалната държава. Тази функция може да се прилага в различни казуси и с различни замисли. Например тя може да се осъществява при подбора и употребата на специализирани кадри или пък на „черноработници“, които да бъдат целево употребени от кукловодите на паралелната държава само за отделен случай или пък с тенденция и за перспективно ангажиране. При това изборът и реализацията на такива действия на паралелната държава могат да са оповестени и обяснени или пък да не са съпроводени от конкретно „въвеждане“ на ангажираните лица в същността, но и в детайлите на конкретната афера или далавера.

Ако това обаче е конюнктурната страна на употребата на въпросната функция, то друга, субстанциално значима нейна страна е свързана и с рекрутирането на всевъзможни, нужни и полезни за проектите или сценариите на паралелната държава кадри, на които трябва да бъде осигурено и съответно кариерно развитие.

Последното се осъществява най-общо в два плана – в инфраструктурата на паралелната държава или в инфраструктурата на властовите ресурси и институции на легалната държава. Понякога тези два плана могат да се обединят и дори да се развиват симетрично, т.е. движението нагоре в паралелната държава да е зависимо от онова в йерархията на легалната и обратно, но при всички случаи рекрутираните кадри трябва да са заслужили постове си.

Нещо повече, такова рекрутиране може да се осъществява със или без помощта на „тайните сили“ на паралелната държава. Обикновено в начални етапи на приобщаване на дадено лице към определени нива на паралелната държава то се оставя *самò да се докаже*, да засвидетелства с качествата и способностите си, с карьерното си развитие, а и с други личностни или професионални характеристики дали заслужава да бъде вкарано в оборот, одобрено, да му се гласува доверие или участие в определен тип афери.

Когато обаче става дума за лица, вече доказали или утвърдили се в структурата, а и в йерархията на паралелната държава, на тях тя им оказва разностранна помощ и съдействие за придвижване най-вече във властовите йерархии на легалната държава, за да могат – по-бавно или по-бързо дислоцирани на все по-високи постове и разполагащи с все по-големи властови ресурси – те да играят ролята на троянски коне.

Рекредитивната функция на паралелната държава се проявява по най-различни начини, които обаче винаги са обединени от една обща телеологична и инструментална „субстанция“ или „инстанция“ – *доверието*, което следва да бъде снето от дадени лица. Негласуването на доверие в начални етапи на дадена афера, снемането му поради най-различни причини и основания, отзоваването или пък рокадата на определени лица или структури, на които е възложена определена част или цялостната операция по дадена афера и т.н., обикновено са неизбежна и често случваща се част от подобни операции.

Колкото и парадоксално да звучи или да изглежда обаче, доверието е твърде важна инструментална ценност за феноменологията и ефективността на паралелната държава. Не е случайно, а съвсем закономерно е обстоятелството, че рекредитивната функция обикновено действа много ефективно в компанията на конфиденциалната, тъй като, от една страна, доверието предполага опазването на съответни тайни или секрети, а, от друга – последните винаги се нуждаят, изискват или зависят от неговото проявление.

Ветрилото на публична демонстрация или дискретно визиране на рекредитивно отношение или действие спрямо заподозрени или вече „провинили се“ с нещо лица може да бъде както много тясно и свито, така и доста широко отворено и пъстроцветно спрямо приемите, арсеналите и репертоарите на показване на рекредитивните актове. То може да се изразява от съответни мимики или жестове, но може да достигне и до крайности, при които заподозрените или нарушилите изискуемата лоялност и доверие лица да бъдат брутално или деликатно отстранени, да им бъде отнет допускът до по-висши особи и прочее.

Цялата гама от подобни техники на дистанциране и отчуждене спрямо провинилите се реално/предполагаемо лица, която обикновено се използва в институциите на държавната власт, може да бъде както огледално, така и крипоогледално, при това и със съответни допълнения и „екстри“, пренесена в сферата на рекредитивните отношения и действия на дадени нива на паралелната държава или спрямо ангажираните с нея лица.

Рекриминативната функция се отнася до способността на явни/скрити представители на паралелната държава или на техни съучастници в държавните институции (при определени ситуации на наложителност) изкуствено, целенасочено и дискретно да формулират и отправят злепоставящи, дискредитиращи обвинения или да създават съмнения и подозрения към достоверността, истинността на различни свидетелски показания или действия, да подкопават алибито на обвинителите и свидетели по такива дела, които защитават интересите на легалната държава, на нейни засегнати в казуса институции или на структури на гражданското общество. Тя е свързана основно с преднамерено експлоатиране и манипулиране на социалното доверие и с непочтени злоупотреби с него, когато това налага пласирането в публичното време-пространство на такъв сорт контраобвинения в дадени ситуации или казуси, пряко/косвено засягащи интересите или конкретни афери на паралелната държава, или значими, но и опасни за нея дела.

Рекриминативната функция обикновено се изгражда върху темелите на прастари трафарети, като например: „око за око, зъб за зъб“, „каквото повикало, такова се обадило“, „клин клин избива“, „който нож вади, от нож умира“ и т.н. В един друг контекст тя може да бъде и своеобразно олицетворение или възплъщение на един от законите на механиката – „всяко действие има или пък поражда и съответно противодействие“. Проблемът в случаите, когато е замесена паралелната държава, е в това, че обикновено визираната доза не е реципрочна, а най-често е по-голяма за онзи, който е уличен или обвинен в съответни прегрешения или престъпления спрямо канона на тази държава. С други думи казано, въздаваната справедливост от страна на паралелната държава никога не е симетрична, синхронизирана или еднаква с онази, която повелява или изисква легалната държава, нейните юридически, или нравствено-етически критерии, практики.

Цензуриращата функция е крайно необходима за „нормалното и прогресивно“ развитие на паралелната държава. Тя е свързана с различни форми, начини, прийоми, средства и техники на видимо или на незабележимо цензуриране на поведението на интересни или достатъчно важни за нея и нейните афери и далавери лица и институции.

Колкото по-развита, но и съответно вградена е паралелната държава в легалната, толкова повече се нуждае от своеобразен *паноптизъм*, но и съответно от невидимо и анонимно или от демонстрирано и идентифицирано *цензуриране* на определени лица, ситуации, казуси, интриги, афери и далавери, които притежават особена ценност за нея. И тъй като паралелната държава е съдбовно зависима от политическата власт, тя отделя много внимание, усилия, средства и маскировки за

политическата цензура⁴, чрез която интересните за нея лица, групи и институции да бъдат не само следени, но и притеснявани, заплашвани или принуждавани да спазват правилата, които им се налагат от нея.

В ситуации, при които имаме тайно срастване на легалната с паралелната държава, почти винаги цензурните им инстанции се поставят в съответен тип синхронизирани отношения и дълбоко завоалирани зависимости и най-важното – в предопределена субординация, при която цензурирането в полза на държавните или на обществените интереси винаги се поставя в пълна зависимост и в по-долна позиция от цензурните нужди и проекти на паралелната държава. И това съвсем не е теоретическа абстракция.

Скандалните случаи с публичното оповестяване на суперсекретна информация от Сноудън и Асандж, взривили света с безцеремонното и умопотресаващо прегазване на всички демократични ценности и норми, на всички международни закони и договорености и даже на конституционните принципи и законовите правила на собствената държава от страна и в полза на задкулисите олигархии, експлоатиращи легалната държава за афери на паралелната, са ярко, пряко свидетелство за такива колосални, крайно тежки злоупотреби с цензурните структури на легалната в полза на паралелната държава, граничещи дори с престъпления срещу националната и световната сигурност.

Санкциониращите функции на паралелната държава могат да имат най-различен характер и да се проявяват в най-разнообразни модалности. Едни от тях са свързани с прилагането на различни форми на физическо насилие, други с неговата липса, с акцентирание и прибягване към други начини, прийоми, средства и техники за въздаване на „заслужена справедливост“ за извършени или неизвършени, нужни и полезни за тази държава действия и бездействия, от които тя може да има съответни ползи или вреди.

Освен това санкциониращите функции на паралелната държава могат да се подразделят на два основни типа, подобни на тези в легалната държава – негативно и позитивно влияещи на лицата, групите, институциите, към които те следва да се прилагат. И ако за негативните е много по-лесно, но и по-сигурно обикновеният човек да придобие известна, при това и достатъчно реалистична представа, то спрямо позитивните е много по-сложно и по-трудно той да си формира достатъчно пълна и вярна картина. А това е така, понеже релативността на социално-значимите, но най-вече на моралните ценности и норми в сферата на паралелната държава, може доста радикално да променя тяхната смислова и функционална важност. Така например за честния и порядъчен гражданин подкупът, рушветът и други парични възнаграждения за съпричастие, но и за съучастие на дадено лице към извършването на определено криминално действие, са, а и би трябвало да се аксுவат, в оценъчен план като нещо недопустимо и негативно. В паралелния свят, във вселената на връзки, отношения и зависимости в паралелната държава обаче подобни феномени могат да се възприемат и оценяват като позитивна санкция за опитност, а още повече за добре свършена работа в конкретния тип афера.

Наказателната функция обикновено е свързана с публично демонстративно или предназначено за поука или назидание в „свои среди“ използване на различни видове наказания на провинили се или заподозрени в нелоялност към структури и афери на паралелната държави лица, групи или институции. Тя може да варира от разнообразен подбор и прилагане на всевъзможни типове предупреждения и заплахи до много тежки видове наказателни операции спрямо „заслужаващите“ съответните наказания. Арсеналите и репертоарите, чрез които тя – публично или пък дискретно, невидимо за сетивата на правоохранителните институции, медиите или на гражданското общество – може да се прилага при нужда, могат да бъдат от най-различен произход или естество.

Нерядко за прилагането на наказателната функция може да няма и никакви реални причини или достатъчно сериозни, солидни основания, но въпреки това тя да се реализира поради определени „принципни“, макар и свършено непонятни или неприемливи за обикновения човек или за цялото общество, съображения от типа, примерно, за превантивно „затягане на дисциплината“, за поддържане на постоянна „бойна“ кондиция на ангажираните индивиди или групировки, за предупреждение или поука на евентуални бъдещи лица, които могат да престъпят вътрешногруповите трафарети и еталони.

Тя винаги е пряко свързана с употреба на брутална сила, с физическо насилие, защото може да се осъществява и чрез разнообразни форми и прийоми, техники и начини на психически и морален тормоз или чрез най-различни имуществени вреди и финансови наказания, принуждаващи наказаните субекти да се замислят какво трябва да бъде по-нататъшното им поведение. Такава наказателна практика или „стилистика“ е особено често, при това доста ефектно приложима към онези лица, които са реално или предполагаемо готови и склонни (при определени промени или стечения на обстоятелства) да дискредитират своите босове, като поставят под сериозна заплаха или опасност техни осъществени или даже предстоящи криминални афери с очаквано възможни или пък и дори с вече направени пред съответни държавни институции неизгодни свидетелски или други видове рискови показания. Но тя може и да не е пряко или непосредствено обвързана с външния, т.е. с държавно-правовия ред и с установената законност, а да се отнася до моментно наложителни промени или поддържане на вътрешния порядък на криминално-груповата „законност“, които нерядко се подсигурият и с разнообразни, ефективни, макар и шокиращи за нормалния човешки разсъдък наказателни санкции.

В този контекст става неизбежно изграждането и функционирането на паралелно съществуващи наказателни катехизиси, технологии и практики, които могат както да си сътрудничат, така и драстично, и конфронтационно да си съперничат в различни сфери на сенчестата държава, на градежа и поддържането на определен порядък в самата нея.

Рекреативната функция обикновено е свързана и с публично изобщо непознат или с частично известен арсенал, а и репертоар на съответни субекти или

структури на паралелната държава, който да възстановява в различен контекст силите на цялото. Тя може да има най-различни проявления например да е свързана със съответни логик, техники или терапии за възстановяване или закаляване на имунитета на нейни членове към определен тип правонарушителни ситуации, казуси или даже престъпни деяния.

Криминалната дейност винаги предполага изразходването на немалко психични, а в определени случаи и физически сили, поради което те следва да бъдат по съответни начини компенсирани или кога еквивалентно, кога даже и много повече възстановени.

Рекреацията от нейното тежко бреме, възстановяването на духа и организма от нерядко принудително водения двойствен живот или изискуемото стриктно водене на свършено различни и дори полярни стилове на живот не само от босовете, а и от някои по-претенциозни особи от различни етажи на сенчестата държава също може да се осъществява в паралелни светове. Подобни амбивалентни „стайлинги“ на живот или на умишлено демонстрирано поведение могат да са даже шокиращи за масовото, понякога и въобще неподозиращо истинската същност на техните субекти поведение – един за публичен показ или за приемливо алиби, а и за пред различни видове публика, и друг за истинското, тъмното и аморалното ежедневие на такива одиозни персони. Тъкмо затова можем да видим и срещнем популярни сред обществеността съмнителни особи, спрягани от хорското злословие със сферата на криминалитета и тъмните страни на паралелната държава, които по „чисто човешки“ начин се развличат – било с посещение на спортни мероприятия, хазарт, пиански гуляи, забавления с проститутки и т.н., било в изискани и висококултурни сфери, отнасящи се примерно до епизодично или редовно посещение на филмови, театрални и оперни спектакли, на концерти на прословути музикални изпълнители на класическа и симфонична музика, на редовно присъствие в рекламирани изложби на знакови наши или чужди художници, на панаири на изкуствата и така нататък.

Неслучайно рекреативната функция на „босовете“ на паралелната държава, немалко от които са и сред „каймака“ на различните олигархични котерии в конкретно взета държава, или в континентален, а пък даже и в световен план се осъществява от тези любители на изтънченото, рядкото и суперскъпото възстановяване в прекалено скъпи или луксозни курорти, в своя приятелска и колегиална среда, в изискани забавления, които да се консумират далече от очите или ушите на нагли репортери паларази, от вниманието и любопитството на вечно гладните за скандални разкрития публики и така нататък.

Впрочем саммити като тези в Давос обикновено приютяват и такива персони, които са граждани не на отделно взети големи или малки държави, а на космополитния свят, полубожествени супербогаташи, които са част от „световното правителство в сянка“, от тези 300 или 500 елитарни особи, които дърпат конците на света и на историята. Те, от една страна, са тайните архитекти, а и легитиматори на новото законодателство на глобалния свят, но, от друга, са неподвластни на зако-

ните на собствените си страни или на които и да са международни споразумения или закони. Затова на такива срещи на „каймака“ на световната политика – разбирай най-често и на световната олигархия, микрофоните и обективите на всевъзможни медии не са допустими или са разрешени само в строго определени, но и стриктно контролирани форми.

Този вектор на представяне и тълкуване на рекреативната функция обаче не изчерпва всичките ѝ измерения или въплъщения. Защото тя може да се свежда не само до възстановяване на психичното и физическото здраве, до подобряване на тонуса или до „справедливо“ възстановяване на преди време нарушения, понижени или загубени статус на дадени лица, ситуативно или дълготрайно свързани с паралелната държава, но също и до възстановяване на определени типове предпочитания, облаги, привилегии на онези от тях, които са доказали с лоялността и делата си, че заслужават такова възнаграждение.

Освен това рекреативната функция може да се отнася не само до субекти, но и до обекти. Например тя може да провокира, налага или гарантира по свои начини, със съответни прийоми и средства, с конкретни властови или с наказателни техники да се възстановят стари финансови щети или друг тип щети и вреди, като най-често тези реверсивни въздаяния са доста солени, пък и нересипрочни на онези, които възмездяват. Наложената лихва, която трябва да се изплати, често е несъответстваща на реалната или предполагаемата стара вреда, като на всичко отгоре нейното отлагане или възпрепятстване е тежко наказуемо, може и да убива (психически, физически) длъжниците. Тези казуси се използват за назидание, поука на онези, които могат да се изложат.

Ректифициращата функция на паралелната държава се отнася главно до нейни публично явни или завоалирани опити да се „очистят“, премахнат определени – повече или по-малко – опасни или вредоносни за нейните афери и далавери улики, доказателства, аргументи и пр. Най-пълноценно обаче тя се проявява в специфични дейности на паралелната държава като прането на пари, на лични или институционални биографии.

Ректифициращата функция е закономерна, необходима, а и утилитарно потребна за паралелната държава, тъй като делата на последната, всевъзможните ѝ афери или далавери никога не са чисти в истинския – правов, но пък и особено в нравствения смисъл, а винаги са в една или друга степен и форма мръсни, нечисти и нечестиви. Неслучайно в началото обърнах специално внимание на тази интимна връзка и зависимост между паралелните – правни и криминални – светове, или между противостоящите си – легална и паралелна – държави, от една страна, и генеалогията, феноменологията на нечистотата, нечестивостта в замислите, проявленията на паралелната държава, от друга.

Бидейки съдбовно, а пък даже и тотално противопоставени, правовата държава и нейният паралелен негативен двойник съвсем естествено си изграждат, легитимират и експлоатират в своите хронотопоси и афери коренно различни, нерядко и алтернативни логик и техники за потребния „катарзис“ в условията

на определени (деликатни или сложни) ситуации, свързани с престъпване или с погазване на законовия порядък и така натагък.

Различните криминални общности обикновено си изграждат, пък и легитимират съответни особени логики и техники за различни модуси на *пречистване*, всевъзможни инициации, ритуали и обреди, свързани с публично демонстриране на „очистване“ на реално или предполагаемо уличени в нелоялност или в някакви прегрешения субекти.

Както прането на пари, така и прането на биографии или на изпирането на позора, свързан с определени простъпки или престъпления спрямо катехизиса на паралелната държава, обикновено протичат или следва да се извършват в конфиденциален порядък. На тях могат да присъстват само определени лица, поради което нерядко такива „процедури по пречистване“ могат да приличат и на някои ритуали на тайните общества. А тъй като паралелната държава в немалко случаи се възползва от подобни езотерични общности, тя си позволява или е принудена да копира от тях техни подобни ритуали.

Визираниите и анализирани дотук функции на паралелната държава не изчерпват всички, които тя реално притежава и използва. Подобно на Менделеевата таблица, която е отворена, затова може постоянно да се изменя или попълва с нови елементи, така и класификацията на функциите на паралелната държава неизбежно може да се променя, като се лишава от едни, модифицира – повече или по-малко – други, или като приема в своите хомоложни редове съвсем нови функции, чиято валентност зависи от естеството и спецификата на нововъзникнали дейности или технологии на тяхното експлоатиране.

Може твърдо да се отстоява становището, че колкото по-сложни и по-динамични стават държавният и общественият живот, толкова повече, но и по-опасни изпитания, предизвикателства и новости (ще) се стоварват върху съдбата и феноменологията на неговите антиподни „двойници“, свързани с различни аспекти на паралелната държава. Това е фатална и универсална закономерност, от която паралелната държава никога не може да се спаси.

Както показват историята на човечеството и еволюцията на политиката, борбата с различните модалности на паралелната държава никога не е лесна и краткотрайна. А това важно обстоятелство явно алармира за необходимостта от придобиване на много солидни знания, умения и способности както за дешифрирането, така и за парирането или ликвидирането на различните типове функции на тази държава. Само по този път е възможно нормализирането и прогресивното развитие на държавата и на гражданското ѝ общество, формирането или развитието на истинска правова, демократична и социална държава, която може да гарантира не само материалното благоденствие, а и хуманистичните връзки и отношения между своите граждани в настоящето, но и в бъдещето. Фактически битката с паралелната държава винаги се оказва *битка за Човецината*, за *човекиния облик* на държавното управление и за *човекините му измерения* върху духовността и битийността на хората, които му вярват и служат истински, а не фалшиво.

БЕЛЕЖКИ

- 1 Статията представлява една от главите на монография на автора „Паралелната държава в прехода“, която скоро ще излезе от печат.
- 2 В българската книжнина в сферата на обществените науки досега не са правени такива изследвания за класификациите на функциите на паралелната държава, регистрирани и в съответстващи им публикации.
- 3 Българският злополучен преход към демокрация е богат на примери в това отношение. Тук и сега не е нужно да влизаме в детайли, но си струва дори само да напомним за скандалните афери и недопустимите връзки и зависимости между Красьо Черния или Живко Суджука с известни политици, магистрати или високопоставени в държавната йерархия ръководители и служители. Тези два нашумели казуса са показателни за това защо, как или пък колко бързо се задвижва машината на паралелната държава, която чрез високоетажно дислоцирани от нея (в държавните институции) висши чиновници се опитва да потули и премълчи истината за тях. Все още обаче има добро- или злопааметни граждани, спомнящи си как бързо и дискретно изчезна прословутото тефтерче или колко дълго време се бави, бездейства правозащитната и правораздавателната власт, въпреки очевадните факти и доказателства, които изобличаваха съпричастието и съучастието на висшестоящи политически особи в тези криминални афери и незаконни далавери. За да се замаже положението и за да се отвлече вниманието на шокираната или възмутената общественост, за да се очистят тъмните петна от недопустимите връзки и действия на високо-разредни политици и държавни служители, бяха впрегнати много електронни и печатни медии, всевъзможни титулувани радио- и телевизионни „звезди“ – експерти и анализатори, топ журналисти, политолози и социолози, които трябваше да положат неистови усилия, да приложат всички позволени и непозволенни средства или прийоми, за да променят отношението и нагласите на гражданството към заподозрените, категорично уличените в недопустими връзки и незаконни отношения с криминални елементи, но притежаващи изключително високи властови рангове персони, оказали се пряко/косвено замесени в тази афера. И не е случайно обстоятелството, че на твърде много хора им се стори, че разволят на тази скандална афера неимоверно приличаше на непрестанно бълваните по телевизиите филмови продукции, разкриващи добре криминалните връзки, а и омерти на властниците и управниците с тъмните криминални среди, босове или с опасни котерии.
- 4 За нейния генезис, природа, особености и функции виж подробно: *Мизов, М. Политическата цензура. Теоретическа разходка с Карл Маркс в приказния свят/парк на цензурата. С. Авангард Прима, 2014.*

Горските с обувки от „Маноло Бланик“

Ако някой ви каже, че горските у нас носят обувки на цената на „Маноло Бланик“, едва ли ще повярват. А то и не е за вярване. Но е факт. Обувки за 275 лв. чифта и ризи на стойност от 33 лв. нагоре са цените само на част от новата „колекция“, с която вече се обуват и обличат служителите на горските стопанства в страната. А като се има предвид, че става дума за обличането на стотици хора, ясно е, че някоя подходяща фирма се е гмурнала дълбоко в кацата с държавния мед.

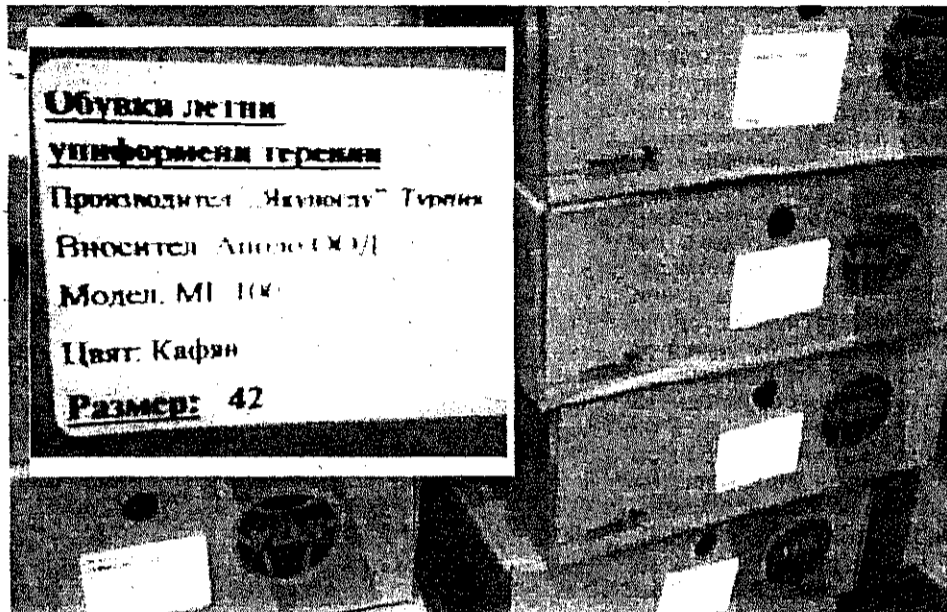
Историята на този харч за близо 11 млн.лв. (без ДДС) започва в началото на годината. Тогава директорите на шестте държавни предприятия, които управляват горските територии и ловните стопанства у нас, странно по чия команда стигнали до още по-странно споразумение. Всички те решили да обличат и обуват работниците си от... една и съща фирма. И избрали в тази значителна по обем обществена поръчка да ги представлява директорът на Югозападното държавно предприятие със седалище в Благоевград - инж.Светослав Петров.

Според краткото описание на заданието, публикувано в сайта на агенцията за обществени поръчки, иде реч за „изработка и доставка на униформено представително теренно облекло“ за всички работещи в държавните горски предприятия. Още от описанието на изискванията към участниците в бъдещото състезание става ясно, че в него случайни хора няма да участват. Производителите на облеклата и на обувките са задължени да докажат, че „разполагат със свободни финансови ресурси в размер на 4 млн. лева“ (!).

Като оставим настрана, че сам по себе си този текст, меко казано, дискриминира по-малки производители, с него сериозно се „пресява“ и самият брой на участниците, които биха се престрашили да кандидатстват за такава огромна по обем поръчка. Само банковата гаранция, която се иска, е 110 хил. лева. Ос-

вен това бъдещите участници трябва да докажат, че за последните години са реализирали оборот от не по-малко от 8 млн. лева. И още нещо - фирмата задължително трябва да има минимум 150 официално наети и съответно осигурени работници. Всичко това на практика, свежда участниците в конкурса до минимален брой. Да не кажем до един, както ще стане ясно от подписания по-късно договор.

Другото любопитно условие в това задание е, че никъде в обявлението на тази поръчка не са описани бройки - нито на костюмите, нито шубите и

Предложенията от „Аполо“ *цени могат да конкуррират тези в магазините на столичния булевард „Витоша“.* Вестник „БАНКЕРЪ“ *успя да намери част от справките за получени облекла в различни горски стопанства. Данните са описани в няколко фактури, издадени от фирмата производител. Според тях за мъжките зимни костюми са платени по 345 лв. за брой, а за дамските по 315 лева. Летните униформени якета са купени по 155 лв., а зимните шуби по 255 лева. Униформният панталон в с единична цена 46 лв, а шапките - по 27 лв. броя.*

За да се ориентираме колко „актуални“ са тези цени, *се свързахме с една шивашка фабрика, която работи маркови облекла за клиенти от Париж и Рим. Оказа се, че французите и италианците плащат на нашите производители за модно лятно яке по 50 лв., а мъжките костюми се изкупуват по 80 лева. Най-шокиращата цена за хората от тази фабрика беше на зимните полярни панталони, доставени за горските служители - по 37 лева. Според тези производители цената на материала за такъв панталон е... 8 лв. метър. За един панталон отивали по около 1.20 м, шевът дори при моден дизайнер и единична бройка не надхвърля 20-25 лв., а когато става дума за серийно производство и 1023 такива панталона (данните са от официалната справка по фактура), цената на производителя за труд не надхвърля 5 лева.*

панталоните, нито на обувките и другите аксесоари от облеклото, които ще изработва бъдещият победител в конкурса. В точката на заданието, назована в документацията „общо количество и

обем“, е записано: „Съгласно посочения в документацията брой и не повече от броя на служителите и работниците в предприятията“. Никъде обаче не съществува публичен документ, в който

да са посочени точно тези „количества и обем“. Камо ли пък единична цена на съответните артикули. Още по-натрапчиво чувство за мъглявост на този конкурс създава бързането около провеждането на процедурата. Решението е взето на 22 януари и същия ден е пуснато и обявлението. Срокът за подаване на документи е бил първоначално 15 февруари. Но очевидно някой се е усетил, че нарушава закона за поне едномесечния срок за подаване на документи и с второ решение той е бил удължен до 25 февруари.

Месец по-късно вече е излъчен и победителят. Това е столичното дружество с ограничена отговорност „Аполо“, собственост на Веска и Никола Цветанови. Договорът с тях е подписан през април и е на стойност 10 983 829 лв. без ДДС. В публикуваното обявление за този договор също няма отбелязани никакви бройки на изделията. Единствено е обявен срок за предаване на продукцията - 10 месеца.

Фирма „Аполо“ доби

известност, след като преди години подписа доста солиден договор с военното министерство за униформи, като внесе у нас тъкани - последна дума на високата технология - мембранната GORE-TEX® и водещата в света камуфлажна материя Realtree®. Ловците също са изкушени да пазаруват облеклата си от нея.

Опитахме се да получим потвърждение на информацията за твърде скъпите облекла и обувки. Странно защо шефовете на държавните предприятия не са много склонни да споделят размера на харчовете си, макар да става дума за публични средства. Единственият престрашил се да ни каже на каква фактурна стойност се заприходяват пристигащите при тях облекла и обувки беше директорката на Южноцентралното държавно предприятие със седалище в Смолян Айнура Ибрямова. Тя помоли счетоводителката си да направи справка за пристигащите вече при тях обувки и ризи. Оказа се, че по този договор предприятието вече

плаща по 275 лв. за чифт обувки и по 33 лв. за риза.

За да разберем какви ще да са тези толкова скъпи обувки, попитахме българския производител, който от години обаче не работи за нашия пазар, но затова пък прави обувките на гръцката армия, които са по натовски стандарти. Според него това е, меко казано, висока сума. Неговата фирма е работила едни от най-големите поръчки за южната ни съседка и цената никога не е надхвърляла 40-50 евро.

Що се отнася до ризите, оказва се, че друга българска фирма, която работи модели на известни марки за Франция и Италия, не продава по-скъпо от 10 евро за брой.

Но за да бъдем още по-убедителни, попитахме на какви цени е купувал този вид артикули един бивш директор на бившите окръжни дирекции на горите в най-силните за българската икономика години. Според него никога за обувки не са били харчени повече от 80-90 лв. за чифт, а цената на ризите, с които са били обличани служителите в горските стопанства, е стигала до... 20 лева.

На всичко отгоре научихме, че доставяните вече обувки не само че не са местно производство, а са внос от...Турция. А там цените на този вид стоки са значително по-ниски от тези на нашите производители (виж снимките). Не е лошо някой да се поинтересува на какви цени са описани те в товарителниците на митницата.

Кой и как организира подписването на договор за доставката на това „оборудване“ за нашенските горски и още по-важно - на тези цени, можем само да гадаем.

Документ №3

Че прокуратурата и съдят у нас от години се ползват с доверие, сведено под критичния минимум, не е новина както за българските граждани, така и за международните наблюдатели. С подобни констатации, но по-витаевати, са пълни и докладите за корупция. На практика обаче всичко си върви по старому. Неслучайно посещенията и изказванията на румънската прокурорка Лаура Кьовеши, която заедно с екипа си успя да вкара в затвора купичка политици и магистрати в съседната на Румъния, не бе оценено.

Припомняме това съвсем неслучайно, тъй като за пореден път ще представим нови доказателства за безхаберното (или пък не) отношение на нашенските разследващи към

безогледното харчене на държавни пари

Преди две години в „БАНКЕРЪ“ (в бр. 51 от 20 декември 2013-а) излезе с материал под заглавие „Горските с обувки от „Маноло Бланик“, в който подробно описахме една скандална обществена поръчка. С документи и факти доказахме, че изсипаните от държавата в сметките на частното дружество „Аполо“ ООД над 11 млн. лв. са били похарчени за облекло и обувки на служителите на горските стопанства у нас на сериозно завишени цени. Нещо повече, представихме и снимков материал, който доказваше, че служебните обувки, които фирмата продаде на държавните лесничейства, не са български, а са внесени от турския производител „Якуноглу“, който преди години доставяше специализирани (и доста по-скъпи) ботуши за британската армия на цени, по-ниски от тези, които българската държава плати за обикновени обувки.

След нашата публикация и сигнал на гражданското сдружение „Асоциация за борба против корупцията в България“ държавното обвинение започна разследване. То продължи две години и на 8 октомври тази година Градската прокуратура излезе с отказ от образуване на досъдебно производство (№4400/2014).

Като оставим настрана двегодишния период, в който се води това разследване, и купичката чисто граматически грешки в документа, от текста на прокурорското постановление става ясно единствено, че „проверката е извършена изчерпателно“.

За изчерпателно от държавното обвинение са приели предоставените документи от ДП „Югозападно държавно предприятие“, свързани със законосъобразността на процедурата. Нещо, което чисто формално е спазено и ние никога не сме отричали. Но както всички знаем -

дяволът е в детайлите

А те в тази поръчка бяха повече от достатъч-

за 31 милиона

След като прокуратурата отказа да смята, харчовете за дрехи на държавните предприятия скочиха три пъти

ни, за да бъде установено, че тя е подготвена за специален човек. Но за да не се задълбочават в по-обстойни разследвания, прокурорите са си измили ръцете с едно определение (№182 от 2013-а) на Комисията за защита на конкуренцията. То е дадено в отговор на жалбата на единия от кандидат-участниците (фирма „Сивен България“ ООД), която беше поискала спирането на процедурата поради поставените в нея дискриминационни условия. Жалбата обаче беше отхвърлена. Точно това става основание на проверяващите да не се кахърят повече. От документа на прокуратурата се вижда и още нещо, че доставчикът - фирма „Аполо“ ООД, е „аргументирал“ предложението от него цени с предоставените на възложителя „висококачествени артикули“, както и с „разходи за персонал, транспорт, данъци и офис разходи“. Странно защо обаче никой не си е направил труда да направи съпоставка с цените на самия производител, за да види разликите. Очевидните разминавания с други подобни цени, и то не в проценти, а в пъти, също не са смутили разследващите.

Тук е моментът да припомним, че още тогава ние направихме справка

за цените с тези на български производител, който години наред е работил на ишлеми специализирани обувки за гръцка фирма, спечелила конкурс на гръцкото министерство на отбраната с оферта, която не надвишава 50 евро на чифт обувки. Що се отнася пък до цените на друг наш производител, който изработва дрехи за Франция и Италия - на цени три пъти по-ниски от тези, платени за ризите и панталоните на нашите горски, те изобщо не са впечатлили разследващите от държавното обвинение.

Такъв паралел те не са си направили труда да изготвят. Очевидно за тях по-важен е бил въпросът, който ни задаваха в хода на разследването, и той беше: кой ви даде информацията за този конкурс. И то при положение, че всеки среднограмотен човек може да прочете официалните данни за подобни обществени поръчки и тези за сключените след конкурсните договори на официалната страница на Агенцията за обществени поръчки...?!

Както се казва, след като веднъж номерът е минал, защо пък да не се повтори.

Този път същото „Югозападно държавно предприятие“ в Благоевград е обявило нова обществена поръчка. И този път

цената ѝ е още по-впечатляваща

Според обявеното в тръжната документация само за облеклото на горските от шестте държавни предприятия в страната ще бъдат похарчени 30 960 000 лв. през следващите две години.

Обявената преди дни обществена поръчка този път е само за „Изработка и периодична доставка на униформено представително и теренно облекло“ за нуждите на шестте предприятия.

От официалната документация за участниците в конкурса се вижда, че тези пари ще бъдат похарчени, за да бъдат осигурени зимното и лятното униформено облекло на горските. Това включва шуби, костюми, ризи и вратовръзки, както и... термобельо.

От внимателния прочит на книгата става ясно, че тези облекла ще бъдат предоставени на 2464 мъже и 1291 жени (бройката е подадена от различните горски стопанства). Така че става дума за не повече от 4 хил. души. Между другото, това число на заетите в сектора не отрекоха и от Министерството на земеделието. С други думи, простата сметка показва, че за времето, в което ще се изпълнява поръчката (записана като

„периодично повтаряща се“), годишно всеки от горските служители ще получи работно облекло на стойност близо 4 хил. лева.

И ако при предишната поръчка идеше реч за обувки на цената на „Маноло Бланик“, то по всяка вероятност сега цените на облеклото ще могат да се конкурират с тези на Rocco Barocco, Prada или Valentino.

Освен сериозния харч, който е предвиден за дрехите на горските,

любопитна подробност са самите условия

за участие на фирмите мерканти да спечелят този конкурс. Като изключим задължителната гаранция за участие, която е в размер на 101 000 лв., дружествата кандидати трябва да разполагат с финансови ресурси в размер на не по-малко от 5 млн. лева. С други думи, предварително е зададена възможността всяка по-малка фирма да бъде отстранена от състезанието.

Освен това е поставено и още едно безумно условие, на което могат да отговорят само избран брой компании у нас и което донякъде предпрежда крайния избор. То

е: „Участникът (или участник в обединението, ако кандидатстват група от данни) или техни подизпълнители следва да имат опит, съответстващ на предмета на поръчката. И по-конкретно кандидатите трябва да са изпълнявали доставки с еднакъв или сходен предмет като този на настоящата поръчка. А обемът им да е включвал изработката и доставката на следните артикули: минимум 5000 бр. мембранни униформени шуби и/или мембранни униформени якета, минимум 5000 мембранни униформени панталона, минимум 5000 представителни костюма, минимум 5000 униформени памучни панталона, минимум 10 000 униформени ризи - теренни и/или представителни, минимум 10 000 униформени шапки. Доставките трябва да са извършени през последните три години, считано от датата на подаване на офертата.“

Условието за трите години пък направо

бетонира предрешения избор

И автоматично го свежда най-много до две фирми в страната. Всеки „вреден за системата елемент“ тук ще се окаже излишен и по тази причина ще отпадне от бизнеса с облеклата за горските.

Но това не е всичко - в тръжната документация са включени и някои „особени условия“, при които превес е даден на кооперации и дружества, работещи с хора с увреждания. С други думи, достатъчно е участникът в процедурата да посочи, че ще ползва като подизпълнител такива кооперации, макар това да включва единствено зашиването на копчетата. И той ще ползва допълнителни преференции, тъй като „поръчката е запазена за предприятията“ за хора с увреждания.

Фирмите, покриващи всички тези условия, ще участват в електронен търг, за който срокът за получаване на оферти или на заявления за участие е определен за 18 ноември, а резултатите ще бъдат обявени на следващия ден.

Без да сме лоши пророци, можем да се досетим и КОИ ще бъде фаворитът за тази доволно апетитна поръчка. Друг е въпросът дали покъсно някой ще направи сравнение на цените на същите артикули с тези на производителите не само у нас, но и в съседни на държави, където стандартът на живот и заплащане на труда е значително над нашия.

Или за пореден път ще се окаже, че когато ние работим, го правим за стотинки, но когато държавните чиновници харчат нашите пари, го правят със самочувствието на милионери...?! Ако още не са такива, след няколко подобни поръчки със сигурност ще станат...?!

Документ № 4

Страницата подготви Мариета Велинова

Три години трябваха на българската прокуратура, за да стигне до изводи, направени от в. „БАНКЕРЪ“ още през декември 2013 година. Тогава в публикация (в бр. 51 от 20 декември) под заглавие „Горските с обувки от „Маноло Бланик“, разказахме как се печели обществена поръчка от един-единствен

по-обстойни разследвания, прокурорите си бяха измили ръцете с едно определение (№182 от 2013-а) на Комисията за защита на конкуренцията. То е дадено в отговор на жалбата на единия от кандидат-участниците (фирма „Сивен България“ ООД), който беше поискал да се спре процедурата поради наличието

полиция“, тъй като предишната проверка е била „непълна“. В мотивите си прокурорът пише още, че са „останали неизяснени основни въпроси, а именно по какъв начин е извършено ценообразуването, съответства ли цената на стоката на нейното качество, отговаря ли цената на стоката на пазарните

частното дружество, като сключи договор с него непосредствено преди празниците (на 16 декември 2013-а). И ако при предишната поръчка идеше реч за обувки на цената на „Маноло Бланик“, то в новата поръчка цените на облеклото по всяка вероятност ще могат да се конкурират с тези на Rocco Barocco, Prada или

системата елемент“. За пореден път се оказахме прави. Още в първата си публикация ние подробно описахме поставените в заданието на самата поръчка дискриминационни по същността си условия, които „пресяват“ кандидатите, така че печелившата фирма да е само една - столичното дружество с

обувки за служителите си. И тук, както в описаните случаи, конкуренция не е имало. Очевидно и в този случай условията на „конкурса“ са били подходящи единствено за този търговец. Прогнозните цени на възложителя се превръщат в реални. Така например прогнозната цена за облеклото е била 1 275 000 лв., а крайната

„БАНКЕРЪ“ размърда прокуратурата

Горските поръчки ще бъдат обследвани под лупа

участник, който успява да изтъргува стоката си на цени, достойни за бутиците на манхатънското „5-о авеню“.

След нашата публикация и сигнал на гражданското сдружение „Асоциация за борба против корупцията в България“ държавното обвинение уж започна разследване. То продължи две години и на 8 октомври миналата година Градската прокуратура оповести отказа си да образува досъдебно производство (№4400/2014). Като оставим настрана двегодишния период, в който се води това разследване, и купищата граматически грешки в документа, от текста на прокурорското постановление става ясно единствено, че „проверката е извършена изчерпателно“. Изчерпателното за държавното обвинение се изчерпваше с това, че ДП „Югозападно държавно предприятие“ му бе предоставило документи, свързани със законосъобразността на процедурата. Чисто формално тя е спазена и ние никога не сме го отричали. Но както всички знаем -

дяволът е в детайлите

А те в тази поръчка бяха повече от достатъчни, за да бъде установено, че тя е подготвена за специален човек. Но за да не се задълбочават в

в нея на дискриминационни условия. Жалбата обаче беше отхвърлена с цитираното решение на КЗК. Точно това послужило като основание на проверяващите да не се кахърят повече за случая. От документа на прокуратурата се виждаше и още нещо - че доставчикът - фирма „Аполо“ ООД, е „аргументирал“ предложените от него цени с предоставените на възложителя „висококачествени артикули“, както и с „разходи за персонал, транспорт, данъци и офис разходи“. Странно защо обаче тогава никой не си беше направил труда да направи съпоставка с цените на самия производител, за да види разликите. Очевидните разминавания с други подобни цени, и то не в проценти, а в пъти, също не бяха смутили разследващите от Софийската градска прокуратура.

„Смущението“ все пак е дошло

Преди месец апелативният прокурор Лъчезар Маринов отменя „отказа“ на районните прокурори след обжалване от страна на Асоциацията за борба с корупцията в България. Там много детайлно са посочени пропуските на разследването. Нещо повече: прокурор Маринов е поискал проверката да бъде извършена от Главна дирекция „Национална

условия, респ. какви са средните пазарни цени на артикули със сходни характеристики, предлагани от други производители или вносители в страната. И съпоставката им с цените, предложени от „Аполо“ ООД“.

Висшият държавен обвинител е поискал да се назначи „експертна справка за установяване на реалните пазарни цени на артикулите“. Тези условия са поставени за изясняване не само за тази поръчка. Поискано е да стане същото и за втората, още по-голяма (за 31 млн. лв.), за която отново в „БАНКЕРЪ“ алармира през октомври миналата година.

Обнадежгени от „липсата на доказателства“ за нещо гнило

държавните чиновници от ДП „Югозападно държавно предприятие“ обявиха още по-голяма поръчка. И условията в заданието, както и в първия случай, бяха стриктно „изчистени“ от възможността да я спечели някой случай. Както в предишната поръчка, и сега единственият фаворит е „Аполо“ ООД. То „спечели“ поредното апетитно парче от държавната баница - в конкуренция... със самото себе си. С над 30 млн. лв. държавата „подгря“ коледната трапеза на

Valentino.

Още при обявяването на тази поръчка ние предупредихме, че както в предишния случай, така и тук беше поставено едно безумно условие, на което могат да отговорят само избран брой компании у нас. Което донякъде предрешава крайния избор. То е: „Участникът следва да има опит, съответстващ на предмета на поръчката. И по-конкретно кандидатите трябва да са изпълнявали доставката с еднакъв или сходен предмет като този на настоящата поръчка. А обемът им да е включвал изработката и доставката на следните артикули: минимум 5000 бр. мембранни униформени шуби и/или мембранни униформени якета, минимум 5000 мембранни униформени панталона, минимум 5000 представителни костюма, минимум 5000 униформени памучни панталона, минимум 10 000 униформени ризи - терени и/или представителни, минимум 10 000 униформени шапки. Доставките трябва да са извършени през последните три години, считано от датата на подаване на офертата.“ Още преди да излязат резултатите от „конкурса“, коментирахме и предупредихме, че точно условието за трите години направо

бетонира предрешения избор

И автоматично гилотинира всеки „вреден за

ограничена отговорност „Аполо“. То е собствено на Веска и Никола Цветанови. През 2013-а те подписват договор за доставка на облекло и обувки (през април 2013-а) на стойност 10 983 829 лв. без ДДС. По тези цени заплаща доставката допълнително на Министерството на земеделието „Югозападно държавно предприятие“ в Благоевград. С документи и факти доказахме, че това са сериозно завишени цени и държавата е изсипала в сметките на частното дружество „Аполо“ ООД над 11 млн. лв. доста необосновано. Нещо повече, представихме и снимков материал, който доказваше, че служебните обувки, които фирмата продаде на държавните лесничейства, не са български, а са внесени от турския производител „Якуноглу“. Но и той преди години е доставял специализирани (и доста по-скъпи) ботуши за британската армия на цени, по-ниски от тези, които българската държава плати за обикновени обувки.

Междувременно научихме, че в края на миналата година същата фирма е успяла да се пребори и за друга

„маломерна“ за мащабите ѝ

поръчка - за 2 млн. лева. Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“ също е обявила поръчка за доставка на униформено облекло и

цена при сключването на контракта е намалена едва с 4200 лв. и е станала 1 270 800 лева. При втората обособена позиция положението е идентично - прогнозната цена е 225 000 лв., а контрактът е сключен на цена от 222 300 лева.

Членовете на Асоциацията за борба с корупцията в България, които следят тези случаи, се надяват този път прокуратурата наистина да извърви всички криви пътеки и разследването на тези случаи да я доведе до държавния чиновник (или чиновници), който си е затварял очите пред безогледните несъответствия в ценообразуването. И да не позволи висшите държавни чиновници да търсят оплетени в нормативи, членове и алинеи оправдания за действията на техните подопечни. Не е сериозен отговорът на началника на политическия кабинет на министър-председателя Анжелина Тотева във връзка с този случай, който тя дава на поставените от Асоциацията за борба против корупция в България въпроси. В него пише, че процедурата „е открита, проведена и възложена законосъобразно, при стриктно спазване на всички законови изисквания, както и на принципите на публичност и прозрачност, свободна и лоялна конкуренция, равнопоставеност и недопускане на дискриминация“. Фактите, както писахме и сега, и преди, говорят друго.

ДА ОУЧУШКИ № 5

Управление и бизнес

"Обгрижват" горските с...16 милиона

Относно материала

Автор
 Мариета Велинова
 петък, 12 юли 2019 18:10

Коментари

Натрапчивото усещане за безкрайно дежавю (в превод от френски - вече видяно) в нашенските модели на управление все повече се задълбочава. Според тълкованията „deja-vue“ е преживяване, при което човек се чувства сигурен, че вече е виждал или преживявал някаква ситуация, въпреки че точните обстоятелства около предишна подобна са неясни. Една от хипотезите за това състояние е, че дежавю то се дължи на

химичен дисбаланс на мозъка.

Очевидно обаче, този „дисбаланс“ се оказва доста полезен за определени управленски решения, при които едни и същи избраници на властимащите от години пълнят своите (а може би и нечи партньорски) джобове.

В сегашния случай - за пореден път директорът на Югозападното държавно предприятие - инж. Дамян Дамянов одобрява и подписва договор с разследваната преди години от прокуратурата фирма „Аполо“, която очевидно е „збонирана“ да обгрижва работещите в горското предприятие с облекла и обувки (тема с която „Банкеръ“ се е занимавал нееднократно).

Този път става дума за поръчка на стойност над 16 млн лв с ДДС.

Подготовката за нея започва в последния работен ден на миналата година, става ясно от публикуваното решение, което носи дата - 31 декември 2018 година. В същия ден е обявена и самата поръчка (№ 02/24-2018-С123), показват документите, публикувани от Агенцията за обществени поръчки. Очевидно горските началници първоначално са имали намерение да похарчат още по-голяма сума за облеклото на своите служители, тъй като посочената прогнозна стойност на поръчката в решението е 25 800 000 лв. без ДДС или над 30 млн лева.

Дали, защото началниците на горите са преценили, че

„преследват младжата“,

или пък са решили да докажат „икономии“ (а може би по друга причина) сумата по договора е значително намалена.

В същото време доста любопитно: да не кажем смехотворно е случилото се при избора на извъншителя.

Според документите, с които „Банкеръ“ разполага, на 5 февруари тази година Комисията, назначена със заповед на Дамянов в същия ден (РД-07-133/05-02-2019 г.) е регистрирала заявленията за участие в процедурата на двама участници - „Аполо“ ООД (документите са внесени на 4 февруари в 14:39 ч.) и на „Сивен България“ ООД, което пък е внесло документите си за участие час след конкурента си. Това е записано в протокола (№1) на комисията. От него се разбира, че офертите и на двете фирми са отворени, но комисията е взела решение „да продължи работата си в закрито заседание“.

Какво е издържало там се разбира от втория протокол на комисията, съставен двадесет дни по-късно (ср. 28 февруари), когато арбитражите установяват пропуски в документацията на „Сивен България“ ООД. Един от тях е че са пропуснати обзротите на дружеството за за трите последни години - 2016 г., 2017 г. и 2018 г., прибавил да представя документите за 2015 г., 2016 г. и 2017 година. Изяснява, че фирмата са издали документите си през 2019 г., когато реално 2018 г. е изключително лоша финансово година.

Това дава основание на комисията в състав: председател инж. Димитър Димитров (зам. директор) и членове: началникът на отдел „Правен“ Мария Мудева, старши експертът Елена Тренчева, счетоводителят Петя Бобошевска и външният експерт по „технология на химическите влакна и текстилно облагородяване“ инж. Диана Видинска, две седмици по-късно (на 14 март) да отстранят фирма „Сивен“ от участие в „открития конкурс“ по възлагане на обществената поръчка.

Така 21 март за фаворит официално е провъзгласена фирма „Аполо“. След като „конкуренцията“ е отстранена, няма лошо и цените да бъдат без конкуренция. От документа с предложените от „Аполо“ цени, с които „Банкеръ“ разполага става ясно, че мембранна шуба (канадка) с топла вата например ще бъде изработена срещу скромната сума от ... 356 лева. Справка в сайтовете на световно известни фирми показват, че подобна дреха струва пряко сили 200-250 лева.

Костюм - сако и два панталона, пък е предложен на цена 439 лева. Зимните ризи, които фирмата е предложила да изработи за горските са по близо 50 лева (48-50), независимо че става дума за огромна поръчка от 7842 бройки?

Термобельото, с което ще се топят през студените дни горските служители също е с доста висока цена - 109 лева. Цената е равна на тази, по която се предлагат такива артикули в луксозните и фирмени магазини за ски-оборудване.

Тези и още доста любопитни подробности могат да се видят в ценовото предложение на

„безконкурентната“ фирма „Аполо“

за дрехите на нашите горски служители

Явно Комисията, която е избирала без избор е била особено впечатлена от тези „неустоими“ ценови предложения и дава основание на директора на Югозападното държавно предприятие - инж. Дамян Дамянов, да подпише контракта с фирмата на 9 май тази година, независимо, че реално конкурс не е имало.

В тази връзка нека припомним, коя е всъщност фирмата-фаворит. Това е столичното дружество с ограничена отговорност „Аполо“, собственост на Веска и Никола Цветанови.

Още през декември 2013 г. „Банкеръ“ в своя публикация под заглавие „Горските - с обувки от Маноло Бланик“ разказа как по това време същото дружество получи поръчка за близо 11 млн. лв. (без ДДС).

Тогавашният началник на същото това държавно предприятие беше поставил едно меко казано дискриминационно условие, с което допускаше до участие в „конкурса“ само фирми-производители на облекла и обувки, които могат да докажат, че разполагат със свободни финансови ресурси в размер на 4 млн. лева (!). Това и още куп утежняващите процедурата условия в крайна сметка, в крайна сметка поставиха фирма „Аполо“ в позиция на единствено възможен избор.

Тогава наша проверка установи, че за предоставените от частното дружество обувки, предприятието е платило по 275 лв. за чифт и по 33 лв. за риза. Доказахме (с снимков материал), че доставяните вече обувки не само че не са местно производство, а са внос от Турция. А там цените на този вид стоки са значително по-ниски от тези на нашите производители.

След тази наша публикация прокуратурата уж хукна да прави проверка. Дори в редакцията на нашето издание пристигна някакъв дознател, чиито основни въпроси бяха не около това дали изнесеното в публикацията е истина, а от къде имаме информация и изнесените в текста данни?!

Две години по-късно - през октомври 2015-а, очевидно бездействието на държавното обвинение окуражи възлагащите поръчки за милиони за облекла за горските да продължат с тази практика. Съобщихме го в публикацията си със заглавие „Горските с дрехи за 31 милиона“. Там отново основен герой (пardon - доставчик) беше фирма „Аполо“ ООД. В друг текст, публикуван през януари 2016 г. под заглавие „Харчове без надзор“ пък разказахме как точно е била проведена тази поръчка и за пореден път изнесохме факти, които показваха „лукса“, с който горските началници обличат служителите си.

Явно обаче, всичко това не прави особено впечатление на тези, които уж трябва да се грижат обществения ресурс да отива за обществени нужди.

Документ № 7

**АСОЦИАЦИЯ
ЗА БОРБА ПРОТИВ КОРУПЦИЯТА
В БЪЛГАРИЯ
(А. Б. К. Б.)**

У В О Д

В доклада на Европейската комисия от 13 ноември 2018 г. до Европейския парламент и Съвета на Европа относно напредъка на България по механизма за сътрудничество и проверка, освен, че не е отбелязано изпълнение на изискванията за продължаване на съдебната реформа, включително тези за борба с корупцията по високите етажи на властта и корупцията като цяло, за първи път е изказана загриженост за състоянието на медийната среда в страната. В доклада е отбелязано значително влошаване през последните години.

I. Регресът, установен в степента на медийната свобода в България, която е контролирана понастоящем от олигархични кръгове на интереси, е именно причината усилията на Асоциацията за борба против корупцията в България за внедряване на добри чуждестранни практики за противодействие на корупцията да не получават съответното широко разпространение в публичното пространство, с оглед на факта, че ендемичната корупция, и особено тази по високите етажи на властта, е тежък проблем за българското общество, предвид на нейните социални последици. Тук в България, използваните за пропаганда средства за масова информация, притежавани от свързаната с държавната власт олигархия или финансирани директно (макар и неофициално) от партийните централи, използват система за манипулирани новини и тенденциозни коментари, с цел да прикрият истинската клептократична същност на управлението, което представлява де факто добре смазан механизъм за огромна по финансови размери и всеобхватна корупция.

Несвободата в медийната среда благоприятства и прикриването на персоналните действия на властите на най-високо ниво (президент, министър-председател, главен прокурор, председател на Народното събрание, ръководители на парламентарни групи на парламентарно представени партии) за саботиране на въвеждането на ефективни антикорупционни системи в държавната администрация.

Официалните предложения, направени от Асоциацията за борба против корупцията в България, са за въвеждане на следните методики:

Пощенски адрес: 1113, София, п. к. 87
Офис: бул. „Цариградско шосе“ № 2, вх. В, ап. 27
тел./факс: (02) 871 31 93 • моб. тел.: 0885 58 95 91
e-mail: info@no-corruption.info • web site: <http://www.no-corruption.info>

1. Широкоспектърен компютърен анализ, използван от правителството на Съединените американски щати за разкриване на тайни договорки и/или комисиони при провеждане на обществени поръчки;

2. Онлайн базираната система ARACHNE, разработена от Европейската комисия за оценка на риска по оперативни програми. Системата представлява оперативен софтуерен инструмент за определяне на най-рисковите проекти и предоставя възможност за продължително и систематично наблюдение и преглед на данни от вътрешни и външни източници по отношение на проекти, договори и изпълнители;

3. Антикорузионна експертиза на нормативните правни актове, като тя бъде задължително прилагана както в бъдеще, така също и по отношение на досега съществуващата законодателна и подзаконова нормативна база.

Основание за гореописаното предложение е приетата още през 2003 г. от Генералната асамблея на ООН на 31 октомври с. г. Конвенция на Организацията на обединените нации, параграф 2, член 5, където е формулирано изискването: „Всяка държава участник се стреми периодично да извършва оценка на съответните правни документи и административни мерки с цел да определя тяхната адекватност от гледна точка на предотвратяването на корупцията и борбата с нея;

4. Превантивен софтуер по отношение на конфликта на интереси при провеждането на тръжни процедури, който върху широка база данни за свързани (по една или друга линия) лица, да извършва оценка на риска, посредством система от контролни индикатори, като при наличието на високи техни стойности по отношение на конкретен кандидат за изпълнение на дадена тръжна процедура, това да послужи за законово основание за евентуално прекратяване на възлагането на дадената обществена поръчка на горепосочения кандидат;

5. Финансово стимулиране на лица, които подадат сигнал за ощетяване на държавата в процеса на възлагането и изпълнението на обществени поръчки, като финансовото стимулиране представлява регламентирана част от възстановената щета и от наложените глоби спрямо нарушителите (аналог на действащия в Съединените американски щати The False Claims Act), като финансовите санкции е целесъобразно да бъдат значителни по размер. Също така да бъдат финансово стимулирани и лица, които подадат сигнали за укриване на данъци от юридически и физически лица.

II. Олигархично-партократичният контрол върху медийната среда в България е причина да не придобият широка публичност и конкретните разследвания на Асоциацията за борба против корупцията в България относно

злоупотребата с обществен финансов ресурс при провеждането на две тържни процедури на обща сума в размер на 70 млн. евро.

На основание на гореизложеното Управителният съвет на Асоциацията за борба против корупцията в България прецени, че е наложително и целесъобразно да разпространи извън България своя доклад с подробности относно „задулиската“ позиция на висшата държавна администрация в трите сфери на властта (законодателна, изпълнителна и съдебна) по отношение на въвеждането на ефективна нормативна база за противодействие и санкциониране на корупционните практики в България, както и сведения за участие в корупционни практики от страна на видни представители на властта и частното предприемачество.

Приложение: Доклад.

Моля потвърдете получаването на Доклада на посочения e-mail адрес на първа страница.

С най-добри пожелания,

Славчо Кънчев

Председател на Управителния съвет на Асоциацията за борба против корупцията в България (А. Б. К. Б.)

Д О К Л А Д

на Управителния съвет на Асоциацията за борба против
корупцията в България (А. Б. К. Б.)

Т Е М А

Информация, разкриваща скритата (неофициалната)
позиция на висшата държавна администрация в България
по отношение на противодействието на корупционните
практики

П Р Е А М Б Ю Л

В съгласие с провъзгласените инструменти за постигане на нейните цели, залегнали в Устава ѝ, Асоциацията за борба против корупцията в България преценява, че е целесъобразно да придобият публичност резултатите от актуалните ѝ обобщени анализи относно корупционните практики в България (генериращи фактори, нормативна уредба и механизми за противодействие).

Фокусът на тези изследвания е „задкулиската“ позиция на висшата държавна администрация, напълно противоположна на нейната пропагандна фразеология, която е изцяло предназначена за консумация както в границите на България, така също и в чужбина, със задача да създава благоприятен облик на „високите етажи“ в трите сфери на властта.

Пощенски адрес: 1113, София, п. к. 87
Офис: бул. „Цариградско шосе“ № 2, вх. В, ап. 27
тел./факс: (02) 871 31 93 • моб. тел.: 0885 58 95 91
e-mail: info@no-corruption.info • web site: <http://www.no-corruption.info>

ПЪРВИ РАЗДЕЛ

Като изхождаше от натрупания си опит в периода от своето основаване през 2000 г. досега (повече от 20 сериозни разследвания на значителни по финансов обем злоупотреби с публичен ресурс), както и на базата на собствени теоретични разработки на председателя на Управителния съвет на А. Б. К. Б. (над 300 публикации в средствата за масова информация), през 2016 г. Сдружението реши да концентрира своето внимание и усилия върху имплементирането в България на доказали се добри чуждестранни практики за контролиране и противодействие на корупцията. По този начин освен непосредствената полза от тяхното внедряване в нормативната база, а оттам – и в практиката за противодействие на корупцията, щеше да бъде получено и непосредствено впечатление относно реакцията на висшата държавна власт по този болезнен за българското общество проблем, също и централен обект на внимание във всички досегашни доклади на Европейската комисия до Европейския парламент и Съвета на Европа относно напредъка на България по Механизма за сътрудничество и проверка. По този начин е избегната и субективността и ролята на темпоралния фактор при извършваните социологически проучвания на перцепционни нагласи у българското население по отношение на корупцията в нашата страна.

Конкретно Асоциацията за борба против корупцията в България предприе следните действия:

1. На 09. 12. 2016 г. А. Б. К. Б. отправи предложение, на основание на чл. 107, ал. 3 от Административно-процесуалния кодекс, до главния прокурор на Република България, да инициира чрез Висшия съдебен съвет, на основание на чл. 132а, ал. 9 и с оглед на чл. 5, ал. 2 от Конституцията на РБ, промяна в Закона за обществени поръчки (ЗОП). Тази предложена промяна се основава на методиката, изложена в монографията „Контролиране на корупцията“, с автор проф. Роберт Клитгард, отпечатана на български език през 2008 г. от издателство „Ciela“ със съдействието на посолството на Съединените американски щати в България. Касае се за използването от страна на американското правителство на широкоспектърен компютърен анализ на поведенческите модели на участниците в тръжни процедури, с цел откриване на тайни споразумения и/или скрити комисиони. Както е посочено в гореупоменатата монография „Контролиране на корупцията“ (стр. № 194), автоматизираният одит е друг тип средство за противодействие на корупционните практики.

Поради обстоятелството, че главният прокурор на Република България Сотир Цацаров изобщо не отговори в законоуказания срок от 2 месеца, то

Асоциацията за борба против корупцията в България заведе дело пред Върховния административен съд, с цел да бъде задължен главният прокурор да заеме официално становище по направеното до него предложение.

С определение № 8683/05. 07. 2017 г., Върховният административен съд, шесто отделение, се произнесе по административно дело № 7108/2017 г., като прие подадената жалба от страна на А. Б. К. Б. „за недопустима за разглеждане“. Съображенията на съда са изградени върху формализиран прочит на законовата уредба, съгласно която „в производството на раздел Втори на Административно-процесуалния кодекс (АПК) решението, постановено по направеното предложение, не подлежи на обжалване. Решението в какъвто и да е смисъл не подлежи на инстанционен контрол, тъй като не съставлява административен акт при мълчалив отказ от издаване на такъв акт. ... Съгласно разпоредбата на чл. 118, ал. 3 на Административно-процесуалния кодекс, актовете по направеното предложение не подлежат на обжалване. С тези актове не се засягат права и законни интереси на граждани и организации и при липса на спор относно такива права е недопустимо оспорване по реда на АПК“.

От гореизложения текст става неоспоримо ясно, че законовата база в България е такава, че блокира гражданската инициатива във вид на предложение до държавните институции, понеже те, от една страна, не са длъжни да отговарят на дадено конкретно предложение, а, от друга страна, посредством понастоящем съществуващия Административно-процесуален кодекс, те са предпазени от това по съдебен ред да бъдат заставени да заемат официална позиция по направеното до тях предложение от страна на А. Б. К. Б.

Като се обосноваваше на евентуалната възможност все пак някоя от институциите – адресати да възприеме положително отношение спрямо въвеждането в България на доказали се чуждестранни практики за противодействие на корупцията, Асоциацията за борба против корупцията в България продължи със своите инициативи.

2. На 29. 06. 2017 г. А. Б. К. Б. внесе предложение до министър-председателя на Република България с вх. № 08.01-66 по описа на деловодството на Министерския съвет, на основание на чл. 107, ал. 3 на Административно-процесуалния кодекс, за инициране от страна на Министерския съвет, на основание на чл. 87, ал. 1 от Конституцията на РБ, на законодателна промяна на Закона за обществените поръчки (ЗОП), чрез която промяна да бъде извършвана задължителна проверка на обществените поръчки посредством широкоспектърен компютърен анализ, описан от т. № 1.

Поради обстоятелствата, че министър-председателят на РБ изобщо не отговори в законоустановения срок от 2 месеца, Асоциацията за борба против корупцията в България заведе дело във Върховния административен съд, с цел

да бъде задължен министър-председателят на РБ да заеме официално становище по направеното му предложение. Делото е с № 10761/2017 г. по описа на Върховния административен съд, трето отделение.

Посредством определение № 4106/29. 03. 2018 г., постановено по горепосоченото дело, първоинстанционният съд остави без разглеждане жалбата на Асоциацията за борба против корупцията в България срещу мълчаливия отказ на министър-председателя на РБ да се произнесе по предложение с вх. № 08.01-66/29. 06. 2017 г. и прекрати производството.

Съгласно произнасянето на съда е „оставено без разглеждане“ и особеното искане на А. Б. К. Б., при положение, че Върховният административен съд е преценил жалбата на А. Б. К. Б. като недопустима за разглеждане, то производството да бъде спряно и да бъде отправено искане до Конституционния съд на РБ по чл. 150, ал. 2 от Конституцията на Република България за установяване на противоконституционност на разпоредбата на чл. 118, ал. 3 от Административно-процесуалния кодекс. Забележка: Именно на основание на гореупоменатата разпоредба съдът отказва изобщо да разглежда жалба срещу липсата на отговор от страна на министър-председателя на РБ като нарушение на чл. 45 от Конституцията на РБ, както и нарушаване на основните принципи на правото на Европейския съюз, като участието на гражданите в управлението и правото им на защита от посегателство върху конституционните им права и свободи от самите държавни органи.

Освен това Върховният административен съд посредством гореупоменатото определение остави без уважение особеното искане на А. Б. К. Б., в случай, че не бъде уважено особеното искане за произнасяне от страна на Конституционния съд, то да бъде отправено преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз за нарушение на основните човешки права и правото на защита по смисъла на Хартата на основните права на Европейския съюз, чл. 6, чл. 13 и чл. 14 от Европейската конвенция за правата на човека.

Асоциацията за борба против корупцията в България посредством частна жалба подаде възражение до Върховния административен съд с вх. № 6769/23. 04. 2018 г. по описа на ВАС.

На 23. 05. 2018 г. Върховният административен съд, I колегия, петчленен състав, се произнесе с определение № 6842 по образуваното административно дело на втора инстанция № 5685, като изцяло остави в сила определението на по-долната инстанция.

Асоциацията за борба против корупцията в България взе решение да сезира за казуса Европейския съд за правата на човека в Страсбург поради отказ от правосъдие. Със свое решение Европейският съд остави без разглеждане апелацията на А. Б. К. Б., тъй като неговото становище е, че в нито един от

казусите не са нарушени правата на председателя на УС на Асоциацията за борба против корупцията в България.

3. На 02. 10. 2017 г. Асоциацията за борба против корупцията в България внесе предложение до министър-председателя на Република България, с вх. № 08.01-66 по описа на деловодството на Министерския съвет, на основание на чл. 107, ал. 3 на Административно-процесуалния кодекс, с оглед на чл. 87, ал. 1 от Конституцията на РБ, за инициране от страна на Министерския съвет на законодателна промяна на Закона за обществени поръчки (ЗОП), чрез която да бъде въведено задължително прилагане на системата ARACHNE по отношение на всички тръжни процедури със стойност над 100 000 лева, извършвани в РБ.

Както е известно, ARACHNE е онлайн базирана система, разработена от Европейската комисия за оценка на риска по оперативни програми. Системата представлява оперативен софтуерен инструмент за определяне на най-рисковите проекти и предоставя възможност за продължително и систематично наблюдение и преглед на данни от вътрешни и външни източници по отношение на проекти, бенефициенти, договори и изпълнители. Софтуерният продукт за измерване на риска от измами и нередности е свободен и се администрира от Европейската комисия.

Поради обстоятелството, че министър-председателят на РБ отново изобщо не отговори в законоустановения срок от 2 месеца, Асоциацията за борба против корупцията в България заведе дело във Върховния административен съд, с цел да бъде задължен министър-председателят на РБ да заеме официално становище по отправеното до него предложение. Делото получи № 14352/2017 г. по описа на ВАС, трето отделение.

По-нататък съдебната процедура повтори изцяло описаното съдебно развитие в т. № 2.

Посредством определение № 4103/29. 03. 2018 г., постановено по гореспоменатото дело, първоинстанционният съд остави без разглеждане жалбата на Асоциацията за борба против корупцията в България срещу мълчаливия отказ на министър-председателя на РБ да се произнесе по предложението с вх. № 08.01-66/02. 10. 2017 г. и прекратява производството.

Съгласно произнасянето на съда е „оставено без разглеждане“ и особеното искане на А. Б. К. Б., при положение, че Върховният административен съд е преценил жалбата на А. Б. К. Б. като недопустима за разглеждане, то производството да бъде спряно и да бъде отправено искане до Конституционния съд на РБ по чл. 150, ал. 2 от Конституцията на Република България за установяване на противоконституционност на разпоредбата на чл. 118, ал. 3 от Административно-процесуалния кодекс. Забележка: Именно на основание на гореупоменатата разпоредба съдът отказва изобщо да разглежда

жалба срещу липсата на отговор от страна на министър-председателя на РБ като нарушение на чл. 45 от Конституцията на РБ, както и нарушаване на основните принципи на правото на Европейския съюз, като участието на гражданите в управлението и правото им на защита от посегателство върху конституционните им права и свободи от самите държавни органи.

Освен това Върховният административен съд посредством гореупоменатото определение остави без уважение и особеното искане на А. Б. К. Б., в случай, че не бъде уважено особеното искане за произнасяне от страна на Конституционния съд, то да бъде отправено преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз за нарушение на основните човешки права и правото на защита по смисъла на Хартата на основните права на Европейския съюз, чл. 6, чл. 13 и чл. 14 от Европейската конвенция за правата на човека.

Асоциацията за борба против корупцията в България посредством частна жалба подаде възражение до Върховния административен съд с вх. № 8768/23. 04. 2018 г. по описа на ВАС.

На 21. 05. 2018 г., Върховният административен съд, петчленен състав, I колегия, се произнесе с определение № 6598 по образуваното административно дело на втора инстанция № 5684, като изцяло остави в сила определението на по-долната инстанция.

Асоциацията за борба против корупцията в България взе решение да сезира за казуса Европейския съд за правата на човека в Страсбург поради отказ от правосъдие. Със свое решение Европейският съд остави без разглеждане апелацията на А. Б. К. Б., тъй като неговото становище е, че в нито един от казусите не са нарушени правата на председателя на УС на Асоциацията за борба против корупцията в България.

4. На 19. 12. 2017 г. Асоциацията за борба против корупцията в България внесе предложение до главния прокурор на РБ, с вх. № 62485 по описа на информационния център на прокуратурата на РБ, за въвеждане от страна на прокуратурата в нейната дейност на описаната в т. № 3 система ARACHNE за всички обществени поръчки, изпълнени с чуждестранен или национален български финансов ресурс в размер по-голям от 100 000 лева.

Поради обстоятелството, че главният прокурор на РБ изобщо не отговори в законоустановения срок от 2 месеца, Асоциацията за борба против корупцията в България започна съдебна процедура, като заведе дело пред Върховния административен съд, с цел да бъде задължен главният прокурор на РБ да заеме официално становище по отправеното до него предложение. Жалбата е с № 3429/23. 02. 2018 г. по описа на деловодството на Върховния административен съд.

Делото беше препратено по подсъдност на Административен съд – София-град, под № 4419/2018 г. Посредством определение № 2697/26. 04. 2018 г. Административният съд – София-град, Второ отделение, 68 състав, остави без разглеждане жалбата на Асоциацията за борба против корупцията в България срещу мълчаливия отказ на главния прокурор на Република България да се произнесе по предложение № 62485/19. 12. 2017 г. за въвеждане на системата ARACHNE в дейността на прокуратурата като процедура за оценка на риска по отношение на всички обществени поръчки със стойност над 100 000 лева. Своето решение съдът обоснова по същия начин, както и в подробно изложение аналогичен казус в т. № 1, чрез позоваване на чл. 118, ал. 3 от Административно-процесуалния кодекс. Тази правна норма представлява принципно нарушаване на чл. 45 от Конституцията на Република България, който гласи: „Гражданите имат право на жалби, предложения и петиции до държавните органи“. В определението на съда по горепосоченото дело конкретният текст е: „Решението, постановено по направено предложение, не подлежи на обжалване“. Посредством тълкуването на чл. 118, ал. 3, от Административно-процесуалния кодекс, подробно цитирано в т. № 1, първоинстанционният съд фактически изцяло блокира механизма за участие на гражданите в държавното управление посредством процедурата за отправяне на предложения от тяхна страна до държавните институции.

Показателно за същностното отношение на съдебната сфера към проблема за противодействието на корупционните практики в България, е, че Върховният административен съд, както и Административният съд – София-град, не се възползваха от възможността чл. 118, ал. 3 да бъде отменен, като допуснат особеното искане, отправяно във всеки от гореописаните казуси от страна на Асоциацията за борба против корупцията в България, съответното производство да бъде спряно и да бъде отправено до Конституционния съд на РБ искане по чл. 150, ал. 2 от Конституцията на Република България за установяване на противоконституционността на разпоредбата на чл. 118, ал. 3 от Административно-процесуалния кодекс.

Също така съдът и във всеки от горепосочените казуси остави без уважение и особеното искане на Асоциацията за борба против корупцията в България за спиране на съответното административно производство и за отправяне на преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз за нарушаване на основание човешки права и правото на защита по смисъла на Хартата за основните права на Европейския съюз, чл. 6, чл. 13 и чл. 14 от Европейската конвенция за правата на човека.

В конкретния случай, изложен по-горе в т. № 4, Асоциацията за борба против корупцията в България отправи възражение срещу горепосоченото

определение № 2597/26. 04. 2018 г. на Административен съд – София-град, до Върховния административен съд, като частната жалба е заведена под № 8533/21. 05. 2018 г. по описа на деловодството на ВАС. С определение № 8662/26. 06. 2018 г. по описа на деловодството на Върховния административен съд е оставено в сила решението на долната инстанция. По този начин остава в сила отказът на главния прокурор да имплементира в практиката на прокуратурата на РБ въвеждането на системата ARACHNE. Асоциацията за борба против корупцията в България взе решение да сезира за казуса Европейския съд за правата на човека в Страсбург поради отказ от правосъдие. Със свое решение Европейският съд остави без разглеждане апелацията на А. Б. К. Б., тъй като неговото становище е, че в нито един от казусите не са нарушени правата на председателя на УС на Асоциацията за борба против корупцията в България.

5. На 09. 03. 2018 г. Асоциацията за борба против корупцията в България отправи предложение до министър-председателя на Република България, под № 08.01-38 по описа на деловодството на Министерския съвет, на основание на чл. 107, ал. 3 на Административно-процесуалния кодекс, с оглед на чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България, за законодателно въвеждане на методиката „Антикорупционна експертиза на нормативните правни актове“, като тя бъде задължително прилагана както в бъдеще, така също и по отношение на досега съществуващата законова и подзаконова нормативна база.

Основанието за гореописаното предложение от страна на Асоциацията за борба против корупцията в България е приетата още през 2003 г. от Генералната асамблея на ООН на 31 октомври с. г. Конвенция на Организацията на обединените нации, параграф 2, член 5, където е формулирано изискването: „Всяка държава участник се стреми периодично да извършва оценка на съответните правни документи и административни мерки с цел да определя тяхната адекватност от гледна точка на предотвратяването на корупцията и борбата с нея“.

Поради обстоятелството, че министър-председателят на РБ изобщо не отговори в законоустановения срок от 2 месеца, Асоциацията за борба против корупцията в България подаде жалба до Върховния административен съд под № 8532/21. 05. 2018 г. по описа на деловодството на ВАС, с цел да бъде заведено дело, посредством чието решение министър-председателят на РБ да бъде задължен да заеме официално становище по отправеното до него предложение. С определение № 7845/12. 06. 2018 г. Върховният административен съд отказа да задължи министър-председателя на РБ да вземе становище по направеното от А. Б. К. Б. предложение за задължителна антикорупционна експертиза на проектите за нормативни законодателни

актове. А. Б. К. Б. обжалва горепосоченото определение на ВАС. Но с определение № 11157/21. 09. 2018 г. петчленен състав, I колегия на Върховния административен съд потвърди определението на долноинстанционния съдебен състав, като се обоснова на тълкуване на Административно-процесуалния кодекс, подробно цитирано в т. 1. По този начин съдът отново фактически изцяло блокира механизма за участие на гражданите в държавното управление посредством процедурата за отправяне на предложения от тяхна страна до държавните институции. Като в конкретния случай това се отнася до противодействието на корупционните практики в България по високите етажи на властта – един проблем от първостепенна важност за българското общество, нерешен и досега, както е изтъкнато и в най-новия доклад на Европейската комисия относно напредъка на България по Механизма за сътрудничество и проверка.

Асоциацията за борба против корупцията в България взе решение да сезира за казуса Европейския съд за правата на човека в Страсбург поради отказ от правосъдие. Със свое решение Европейският съд остави без разглеждане апелацията на А. Б. К. Б., тъй като неговото становище е, че в нито един от казусите не са нарушени правата на председателя на УС на Асоциацията за борба против корупцията в България.

Негативизмът по отношение на възприемането на ефективни чуждестранни практики за противодействие на корупционните практики в България е демонстриран и от партийната опозиция в лицето на Българската социалистическа партия. Например на 10. 07. 2017 г. с вх. № ПГ-706-01-35 на деловодството на Народното събрание, Асоциацията за борба против корупцията в България отправи предложение до Корнелия Нинова, в качеството ѝ на председател на парламентарната група „БСП за България“, за законодателна промяна на Закона за обществени поръчки (ЗОП), чрез която промяна да бъде извършвана задължителна проверка на обществените поръчки посредством широкоспектърен компютърен анализ за разкриване на престъпления, извършвани при провеждането на тръжни процедури, както с цел тяхната превенция, така също и за санкциониране на нарушителите на законността, подробно тук описан в т. № 1.

Същото предложение беше отправено на 04. 07. 2017 г. с вх. № ПГ-706-01-34 по описа на деловодството на Народното събрание до Цветан Цветанов, в качеството му на председател на парламентарната група на политическа партия „ГЕРБ“.

Както на първото, така и на второто от гореизложените предложения, направени от страна на Асоциацията за борба против корупцията в България, адресатите не отговориха.

На 25. 09. 2017 г. А. Б. К. Б. отправи комплексно предложение до председателя на Министерския съвет на Република България Бойко Борисов, до председателя на Народното събрание Димитър Главчев и до председателя на парламентарната група на политическа партия „ГЕРБ“ Цветан Цветанов (с вх. № 08.01-98/25. 09. 2017 г. по описа на деловодството на Министерския съвет и вх. № ПГ-706-01-75/25. 09. 2017 г. по описа на деловодството на Народното събрание), за въвеждане на четири методики за противодействие на корупционните практики в България:

1. Приемане на закон, съгласно който цялата нормативна база (включително и подзаконовата нормативна база), да бъде изследвана за корупциогенност, тоест за създаване на предпоставки за корупция, като с оглед на резултата от анализа евентуално бъдат нанесени поправки във формулирането на съответния елемент от нормативната база. Същата методика в бъдеще да бъде прилагана предварително при изготвянето на проектозакони и подзаконова нормативна уредба;

2. Да бъде въведен използваният в продължение на дълъг период от страна на американското правителство широкоспектърен компютърен анализ на поведенческите модели на участниците в тръжни процедури, чрез който да се установят корупционните нагласи при участие в обществени поръчки;

3. Да бъде въведена системата ARACHNE, разработена от Европейската комисия като инструмент за оценка на риска по оперативни програми. Системата е оперативен софтуерен инструмент за определяне на най-рисковите проекти и предоставя възможност за продължително и систематично наблюдение и преглед на данни от вътрешни и външни източници по отношение на проекти, бенефициари, договори и изпълнители;

4. Да бъде създаден превантивен софтуер по отношение на конфликта на интереси при провеждане на тръжни процедури, който върху широка база данни за свързани (по една или друга линия) лица, да извършва оценка на риска, чрез контролни индикатори, като при наличието на високи техни стойности, по отношение на конкретен кандидат за изпълнение на дадена тръжна процедура, това да послужи за законово основание за евентуално прекратяване на възлагането на дадената обществена поръчка на горепосочения кандидат.

Нито един от адресатите, посочени по-горе, не отговори на отправеното от страна на Асоциацията за борба против корупцията в България комплексно предложение за имплементиране на доказали се добри чуждестранни практики за контрол и редуциране на нивото и обема на корупционни практики.

На 09. 05. 2017 г. А. Б. К. Б. оправи предложение до президента на Република България, с вх. № 22-00-63 по описа на администрацията на

президента на РБ, за съдействие на усилията, полагани от страна на Асоциацията за борба против корупцията в България за имплементиране на широкоспектърния компютърен анализ, използван в продължение на дълъг период от страна на американското правителство, за изследване на поведенческите модели на участниците в тръжни процедури, чрез който да бъде оптимизирано противодействието на корупционните практики, свързани с провеждането и изпълнението на обществени поръчки, описан тук по-подробно в т. № 1.

В отговора на горепосоченото предложение, подписан от главния секретар на президента Димитър Стоянов, с изх. № 22-00-63/2/17. 05. 2017 г. по описа на деловодството на администрацията на президента на РБ, беше заета неангажираща позиция и по-конкретно: „За да се състои една публична дискусия по проблемите, които поставяте, следва да бъдат аргументирани целите, които се преследват с предлаганите мерки, да се анализира дали те са постижими със средствата на българската правна система, какъв би бил ефектът от прилагането им, дали средствата няма да компрометират самата цел. Това изисква, на първо място, изготвянето на анализ от страна на органите на изпълнителната и законодателната власт, в чиято дейност държавният глава не може да се намесва пряко. В правомощията на органите, към които сте се обърнал, е дали и по какъв начин ще се предприемат проучване и оценка на необходимостта от мерките, които предлагате“.

Като се вземе предвид широката тематика, по която президентът на Република България се изказва в публичното пространство, включително и общата негова фразеология по темата „корупция“, фактът, че държавният глава не представи пред българските граждани информация относно теоретичната възможност да бъде внедрена в България гореупоменатата, апробирана в Съединените американски щати, резултатна методика за противодействие на корупционните практики, е красноречиво доказателство за наличието или отсъствието на желание у него за заемане на активна ангажираност по отношение на противодействието на „сребърните аргументи“, както древните римляни наричали подкупите.

На 03. 10. 2017 г. с изх. № 49 по описа на деловодството на А. Б. К. Б. президентът на Република България беше запознат с копие от документацията, свързана с комплексното предложение, отправено на 25. 09. 2017 г. от страна на Асоциацията за борба против корупцията в България до председателя на Министерския съвет на РБ Бойко Борисов, до тогавашния председател на Народното събрание Димитър Главчев и до председателя на парламентарната група на партия „ГЕРБ“ Цветан Цветанов (с вх. № 08. 01.-98/25. 09. 2017 г. по описа на деловодството на Министерския съвет и с вх. № ПГ-706-01-75/25. 09.

2017 г. по описа на деловодството на Народното събрание), за въвеждане на описаните четири методики за противодействие на корупционните практики в България.

Държавният глава на РБ не представи в публичното пространство никаква информация относно този казус, както и неговият екип не извърши никаква самостоятелна инициатива, свързана с публичен дебат за имплементирането в дейността на държавната администрация в България на гореспоменатите четири антикорупционни методики, с доказан чуждестранен положителен резултат.

Обобщение на фактологията, изложена дотук в раздел I.

Гореизложените факти и обстоятелства са неоспорима легитимация за противопоставяне срещу едно радикално подобряване на капацитета на нормативната база за противодействие от страна както на изпълнителната власт в лицето на министър-председателя на РБ, така също на прокуратурата и съда, както и за незаинтересованост от страна на законодателния орган на РБ, също и на държавния глава. Показателно е, че това противопоставяне е демонстрирано спрямо доказали се добри чуждестранни практики за контрол и минимизиране на корупцията. Важно е освен това, че противопоставянето се оказва в условията на единодушни критични становища от чужбина за състоянието на борбата с корупционните практики в България, включително и в публикувания на 13. 11. 2018 г. в Брюксел Доклад на Европейската комисия до Европейския парламент и Съвета на Европа. С тези критични оценки напълно хармонира и настроението на мнозинството от българските граждани, които систематично поставят борбата с корупцията като един от най-важните проблеми, които стоят за решаване пред българското общество.

В съзвучие с противопоставянето на усъвършенстването на нормативната база за противодействие, от страна на министър-председателя на Република България, така също и на прокуратурата и съда, е пасивната позиция, заето от гореспоменатите адресати на предложени от страна на Асоциацията за борба против корупцията в България, а именно:

1. председателят на Народното събрание Димитър Главчев;
2. президентът на Република България Румен Радев;
3. председателят на парламентарната група на политическа партия „ГЕРБ“ Цветан Цветанов;
4. председателката на парламентарната група „БСП за България“ Корнелия Нинова.

Важно е да има предвид за оформянето на заключителното обобщение в анализа на горепосочената фактология е, че всичките гореизброени предложения, направени от Асоциацията за борба против корупцията в

България, са придружени с подробна информация за тяхната същност, като например в случая на използването от страна на американското правителство на широкоспектърен компютърен анализ за изследване на поведенческите модели на участниците в тръжни процедури, бяха обстойно посочени постигнатите реални резултати, до които съответната методика довежда, подробно изложени в по-горе посочената монография на проф. Роберт Клитгард „Контролиране на корупцията“. За изчерпателност на аргументацията от страна на А. Б. К. Б. към всяко отправено предложение беше приложен и екземпляр от книгата.

В продължение на своята дейност за запознаване на държавните институции в РБ с успешни чуждестранни практики за противодействие на ощетявания на държавата, които механизми обикновено включват и корупция, на 29. 05. 2018 г., А. Б. К. Б. отправи предложение до министър-председателя на Република България, с вх. № 08.01-72 по описа на деловодството на Министерския съвет на РБ, на основание на чл. 107, ал. 3 на Административно-процесуалния кодекс на РБ и с оглед на чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България, за инициране от страна на министър-председателя на РБ на законодателни промени, осигуряващи финансово стимулиране на лицата, които:

1. подадат сигнали за ощетяване на държавата в процеса на възлагането и изпълнението на обществени поръчки, като финансовото стимулиране представлява регламентирана част от възстановената щета и от наложените глоби спрямо нарушителите, като финансовите санкции е целесъобразно да бъдат значителни по размер;

2. подадат сигнали за укриване на данъци от страна на юридически и физически лица.

Предложението по т. № 1 е направено на основата на въведения още през 1863 г. в Съединените американски щати, по време на Гражданската война (1861–1865 г.), поради установените системни и значителни по финансов размер нарушения при изпълнението на военните поръчки за доставки за федералните войски от американския Конгрес т. нар. „False Claims Act“ (в буквален превод „Закон за фалшивите претенции“). Имат се предвид евентуалните нарушения на доставчиците по държавни поръчки на оръжие, амуниции, продоволствие и пр., както по отношение на количествата, така и свързани с качеството, въпреки които обстоятелства доставчиците претендират да им бъдат изплатени изцяло договорираните суми, като извършват измами, че са изрядна страна по съответните договори. Законът носи и популярното име „Закон на Линкълн“, понеже е приет по времето на президенстването на Абрахам Линкълн.

Важно е да бъде отбелязано, че този закон „False Claims Act“ е не само валиден и понастоящем в Съединените американски щати, но е и широко прилаган, особено за злоупотреби в сферата на общественото здравеопазване, като биват изплащани в някои случаи дори многомилionни премии на т. нар. „whistle blowers“ („доносници тръбачи“), които са успели да се снабдят с доказателства за ощетяване на здравноосигурителните каси или на държавата, и са водили дела в полза на ощетената страна (и на себе си), на основанието „qui tam“, което е съкращение на латинската правна фраза „qui tam pro domino rege quam pro se ipso in hac parte sequitur“ – „този, който започне дело от името на нашия господар Краля, както и за самия себе си“. Идеята за този закон произхожда още от времето на крал Едуард II, който през 1318 г. предлага като възнаграждение една трета от глобата, която „релаторът“ (relator), осигури за кралската хазна посредством съдебно дело, водено на основание на открити от него нарушения на чиновници, причинили щети на краля.

Предложението, изложено по-горе в т. № 2, е на основата на валидния в Съединените американски щати Закон за неверни данъчни документи. Съгласно него се полагат парични възнаграждения на лица, които подадат сигнал за укрити данъчни задължения спрямо американската хазна, като процент от съответните приходи.

Същите по съдържание предложения бяха отправени от Асоциацията за борба против корупцията в България до главния прокурор на РБ, с вх. № 29308/29. 05. 2018 г. по описа на деловодството на Информационния център на прокуратурата на РБ.

Имплементирането на по-горе изложените две предложения от страна на А. Б. К. Б. е напълно целесъобразно, с оглед на широко разпространените злоупотреби с публични средства, особено в сферата на здравеопазването. Финансовото стимулиране на „whistle blowers“ („доносниците тръбачи“) би превърнало гореспоменатата методика в ефективен нов инструмент на правоохранителните органи в РБ.

На 28. 06. 2018 г. с изх. № 6822/2018 г. по описа на деловодството на Върховна касационна прокуратура, предложението, отправено до главния прокурор на Република България за оказване на съдействие на Асоциацията за борба против корупцията в България за въвеждането на съответни промени в нормативната база, осигуряващи финансово стимулиране за лицата, които подават сигнали за ощетяване на държавата в процеса на възлагането и изпълнението на обществени поръчки, както и за лицата, които подават сигнали за укриване на данъци от страна на юридически и физически лица, по решение на Пенка Богданова – заместник на главния прокурор при Върховна касационна

прокуратура, беше изпратено „по компетентност“ на министъра на правосъдието Цецка Цачева.

С изх. № 12-00-172/20. 08. 2018 г. по описа на деловодството на Министерството на правосъдието министърът Цецка Цачева изпраща цялата документация по гореизложеното предложение на Асоциацията за борба против корупцията в България „по компетентност“ на министъра на финансите Владислав Горанов и на председателя на комисията за противодействие на корупцията за отнемане на незаконно придобито имущество Пламен Георгиев.

На 25. 07. 2018 г. с изх. № 93-00-475 по описа на деловодството на министерството на финансите, вече е получен отговор за горепосоченото предложение на А. Б. К. Б., подписан от главния секретар на министерството на финансите Тая Георгиева. В тази институция предложението на А. Б. К. Б. е било изпратено „по целесъобразност“ от началника на политическия кабинет на министър-председателя Румяна Бъчварова, с изх. № 98.01-72/16. 07. 2018 г. Съгласно становището на главния секретар на министерство на финансите Тая Георгиева, предложението на Асоциацията за борба против корупцията в България е отхвърлено посредством несръчно сглобена система от „доводи“, като например: „Анализът на международната практика показва, че слабостта на институциите е в затрудненията на повечето държави да осигуряват своевременна и ефективна закрила на лицата, предоставящи информация за финансови злоупотреби и укриване на данъци, независимо дали за това получават финансови стимули, с оглед на риска от извършваната от тях дейност“. И по-нататък: „Въвеждането на института за стимулиране на лица, осигуряващи информация и сигнали за финансови злоупотреби и укриване на данъци, предполага разработване на пакет от законодателни мерки в различни области, което изисква сериозно проучване на цялото законодателство, доколкото този институт е характерен предимно за англосаксонската правна система и не може да бъде пренесен механично в българското право“.

Но още в началото на гореспоменатия отговор на министерството на финансите е заявено, че: „В министерството на финансите сме запознати със законодателството и практиката на различни държави относно стимулирането на лица, осигуряващи информация и сигнали за финансови злоупотреби и укриване на данъци и проследяваме развитието на въпроса на европейско и световно ниво“. От друга страна към своето предложение Асоциацията за борба против корупцията в България е приложила целия американски закон The False Claims Act, както и голям обем информация за неговия генезис, както и за имплементирането му в Съединените американски щати. Очевидно е вътрешното логическо противоречие на отговора, като деклариране на осведоменост относно въпросното законодателство и същевременно

деклариране на необходимост от „сериозно проучване на цялото законодателство“.

По-нататък са изтъкнати още „доводи“ против приемането на предложението на А. Б. К. Б. като: „От друга страна съществуват и въпроси от морално-етичен характер доколко сигнализирането за правонарушение би следвало да се насърчава с финансовите стимули. Общоприет принцип е, че всеки, на когото стане известно правонарушение или престъпление, е длъжен да сигнализира компетентните органи, без за това да получава парично възнаграждение“. И още „довод“ за „против“ направеното предложение: „Би могло да се предположи, че въвеждането на финансови стимули значително ще увеличи обема на сигнали, включително такива, към които няма достатъчно доказателства. Процесите на комуникация със сигналподателите, уточняването на липсващи подробности и обезпечаването на административния капацитет за проверка на всяка преписка със сигурност ще изисква значителен финансов, човешки и организационен ресурс, без никакви гаранции, че това ще подобри ефективността на административно наказателния, съответно наказателния процес, или събираемостта на публични взимания“.

Горесцитираният текст доказва и обстоятелството, че лицата, подготвили отговора на министерството на финансите на Република България, дори не са си направили труда да вникнат в идеята на False Claims Act, а именно, че whistle blower извършва самостоятелно (посредством съответни правни пълномощия), събирането на съответните доказателства за извършваното закононарушение, които после биват представени евентуално пред съда (ако преди това нарушителят сам не инициира извънсъдебно споразумение – възстановяване на щети, заплащане на глоба и пр.).

Горепосоченият отговор на министерството на финансите, както и изобщо политиката за прехвърляне на предложението на А. Б. К. Б. като „горещ картоф“ от институция на институция, доказва по необорим начин цялостното отношение на горепосочените институции (прокуратурата на Република България и изпълнителната власт) по отношение на усъвършенстването на инструментариума за противодействие на корупционните практики в България.

Сумарно обобщаващо заключение по раздел I.

Категоричното становище на Асоциацията за борба против корупцията в България е, че е налице предумишлено противодействие срещу ефективните мерки за борба с корупцията, поради наличието на клиентелистки обвързаности по „високите етажи“ на властта.

От друга страна и необвързаните с корупционни схеми измежду членовете на ръководствата на политическите партии, които в даден момент се намират във властови позиции, не желаят да поемат риск да нарушат

статуквото посредством системни, мащабни и всеобхватни акции срещу корупцията, понеже подобни действия биха могли да имат като реакция действена съпротива от страна на администрацията като цяло, която да се изрази в negliжиране на изпълнението на служебните задължения, поради психологическа мотивация, породена от „прекъсването на кранчето“ с подкупите. Като краен резултат това би могло да доведе до падането от власт на съответната партия (или партии), инициирали противокорупционната масова кампания.

Горезложеното заключение на анализа почива върху неофициалната информация, получена от председателя на Управителния съвет на Асоциацията за борба против корупцията в България, по време на негови срещи с високопоставени функционери от целия политически спектър.

Направените дотук изводи в „Сумарното обобщаващо заключение по Раздел I“ всъщност са валидни за целия период от основаването на Асоциацията за борба против корупцията в България до сега.

Така например още през 2001 г., още преди парламентарните избори през с. г. да бъдат спечелени от новоучредената политическа формация „Национално движение „Симеон II“ (НДСВ), ръководено от Симеон Сакс-Кобургота, А. Б. К. Б. му направи предложение да окаже методическо съдействие при изготвянето на политическата програма на НДСВ по отношение на противодействието на корупционните практики, но не беше демонстрирано ответно намерение.

Още по време на първия му мандат като кмет на София Бойко Борисов получи предложение от Асоциацията за борба против корупцията в България, с вх. № 1200655/30. 11. 2005 г. по описа на деловодството на Столична община, за съдействие при институционализирането на отделно оперативно звено в състава на администрацията на Столична община, чиято функция да бъде осъществяване на контрол върху стопанисването на всички недвижими публични собствениности на Столична община, включително и спрямо операциите по т. нар „заменки“. Именно при операциите на заменяне на публична собственост с частна „поради целесъобразност“, разследващи журналисти разкриха голям брой оцетявания на столичани, като извършваните замени бяха в стил „кон за кокошка“.

Положителен отговор от страна на Бойко Борисов не беше получен, въпреки продължаващите скандали при замени на общинска собственост.

Аналогично отношение към проблема с противодействието на корупцията в България беше демонстрирано през 2007 г. от ръководството на Българската социалистическа партия начело със Сергей Станишев.

По време на управлението на т. нар „тройна коалиция“ [Българска социалистическа партия, Национално движение „Симеон II“, Движение за

права и свободи (ДПС)], с оглед на фактическата обстановка, Асоциацията за борба против корупцията в България изготви цялостен план-предложение за приемане на комплекс от законодателни промени, които да усъвършенстват правовия инструментариум от превантивни и оздравителни мерки по отношение на противодействието на корупционните практики.

Планът предвиждаше и създаването на нарочен екип от представители на научната общност, на законодателната, изпълнителната и съдебната власти, както и експерти от неправителствени организации. Задачата на екипа се предвиждаше да бъде обсъждането и евентуалното редактиране и/или допълване на първоначално изготвените от Асоциацията за борба против корупцията в България предложения за законодателни промени.

При първоначалните контакти през м. декември 2007 г. на председателя на Управителния съвет на А. Б. К. Б. с членове на ръководството на Българската социалистическа партия беше демонстрирано положително отношение към проекта на Асоциацията за борба против корупцията в България. Дори беше заявено, че ще бъде внесено предложение в Народното събрание за финансиране на оформянето на проекта – пакет от проектозаконали, в неговия окончателен вариант.

Но по-нататъшно развитие на дейността по проекта не последва, а на запитването от страна на председателя на А. Б. К. Б. за причините, членът на Изпълнителното бюро на Висшия съвет на БСП (което лице и понастоящем е в ръководството на БСП като член на нейния Национален съвет и главен редактор на партийния печатан орган в „Дума“) Ивелин Николов визави даде пояснение, че „ръководството на Българската социалистическа партия среща много силна съпротива и затова не е в състояние да реализира проекта“.

Несъмнено ръководството на Българската социалистическа партия, начело със Сергей Станишев и то въпреки ясно изразеното от страна на Европейската комисия становище за належащата необходимост от коренен прелом в дейността на институциите в РБ в сферата на борбата с корупционните практики, не притежаваше необходимата политическа воля за действия в тази насока.

Това поведение беше обусловено от тясната обвързаност на кръгове от ръководството на БСП с определени икономически групи, както беше заявено от редица делегати на състоялия се конгрес на Българската социалистическа партия след голямата загуба на парламентарните избори през 2009 г.

Съгласно информация от „вътрешен източник“ на А. Б. К. Б., изпълнението на обществените поръчки в зависимост от техния финансов обем, са били разпределени между фирми, съответно свързани с БСП, НДСВ и ДПС в

съотношение 8:5:3, тоест в същото отношение, по което са били разпределени ръководните постове в министерствата.

По-следващите контакти на А. Б. К. Б. с новия ръководител на БСП Михаил Миков не доведоха до промяна.

Опитите на А. Б. К. Б. да бъдат привлечени ръководителите на партия „Атака“ Волен Сидеров и партия „Воля“ Веселин Марешки към идеята за включване в политическите им платформи на доказалия се позитивен чуждестранен опит за редуциране на корупцията, не се увенчаха с успех.

На основание на изобилието от информация в публичното пространство през целия период на дейността на А. Б. К. Б. относно наличието на обвързаности на Движението за права и свободи с корпоративни икономически интереси, както и на сведения за материални облагодетелствания от страна и на редица ръководни дейци на ДПС, включително и на неговия почетен председател Ахмед Доган, придобити посредством категорично осъдени от множеството български граждани способи, Управителният съвет на А. Б. К. Б. зае становище изобщо да не отправя предложения до ръководството на Движението за права и свободи за евентуално инициране от него на промени в българското законодателство, с цел редуциране на корупционните практики посредством усъвършенстване на нормативната база за тяхната превенция, разкриване и санкциониране.

ВТОРИ РАЗДЕЛ

Паралелно с концентрирането на нейното внимание и усилия върху имплементирането в България на доказали се добри чуждестранни практики за контролиране и противодействие на корупцията, А. Б. К. Б. продължи и своите конкретни разследвания на няколко големи по финансов обем тръжни процедури с публични средства, при която бяха налице улики за финансови злоупотреби в крупни размери.

Контролирането на изразходването на публични средства Асоциацията за борба против корупцията в България извършва още от своето създаване на 27 юли 2000 г. Като прилага комплекс от критерии и методи, между които и „data mining“, както и селектиране на съответната информация в масмедията, А. Б. К. Б. подбира казусите, които стават обект на нейните разследвания. По-значителните между тях понастоящем са:

II. 1. Първоначалното основание на А. Б. К. Б. за разследване на долуизложения казус е статията „Горските с обувки „Маноло Бланик“, с автор разследващата журналистка Мариета Велинова, публикувана във в. „БАНКЕРЪ“, бр. 51 (1069), 20. 12. – 27. 12. 2013 г.

Асоциацията за борба против корупцията в България подаде сигнал до главния прокурор на РБ, с вх. № 2956/2014 г., по описа на Информационния център на прокуратурата на РБ, за наличие на основателни съмнения за ощетяване на държавата в особено големи размери. Касае се за закононарушения, свързани с възлагането на изпълнението на поръчката по тръжна процедура „Изработване и доставка на униформено представително и теренно облекло за всички работещи в държавни горски предприятия“, в размер на 10 544 397,83 (десет милиона и петстотин и четиридесет и четири хиляди и триста деветдесет и седем цяло и 0,83) лева без Данък добавена стойност, 12 653 277,40 лв. с ДДС.

Анализът, извършен от експертите към Асоциацията за борба против корупцията в България, потвърждава изводите, направени в гореупоменатата статия на разследващата журналистка Мариета Велинова.

Условията, свързани с гореописаното задание, публикувано в сайта на Агенцията за обществени поръчки, неоспоримо доказват, че изискванията към участниците са формулирани така, че предварително да бъде елиминирана неудобната (и нежелателна) конкуренция на фирмата, определена неофициално предварително, да получи незаконна бонификация и да спечели търга.

Първо. Директорите на шестте държавни предприятия, които управляват горските територии и ловните стопанства у нас, нарушават изискванията на Европейската комисия за формулиране на обществените поръчки по благоприятна за средния и дребния бизнес методика, тоест, когато това е възможно, поръчките да бъдат раздробявани. В гореописания случай, вместо подобен подход, който да доведе до шест на брой отделни обществени поръчки, а после допълнително да бъдат разработени по отделни позиции, съответно на различните артикули, те биват окрупнени в една обща поръчка. Това автоматично води до налагането на дискриминационни условия спрямо евентуалните конкуренти на „Аполо“ ООД, като например:

1. 1. Доставчиците на облеклата и на обувките са задължени да докажат, че „разполагат със свободни финансови ресурси в размер на 4 млн. лева“;
1. 2. Наложена е банкова гаранция в размер на 110 000 лева;
1. 3. Фирма-участник в тръжна процедура трябва да докаже, че през последните 3 години е реализирала ежегоден оборот от 8 млн. лева;
1. 4. Фирмата задължително трябва да има минимум 150 официално наети и съответно осигурени работници.

Показателно за наличието на предварителна схема коя фирма да „спечели“ обществената поръчка е фактът, че съгласно Определение № 182/2013 г. на Комисията за защита на конкуренцията, е отхвърлена жалбата

на другия кандидат-участник в тръжната процедура „Сивен България“ ООД, въпреки очевидното наличие на дискриминационно формулирани условия.

При проведената гореописана тръжна процедура са налице редица факти, които съгласно системата от индикатори, съдържащи се в софтуера на ползвания от американското правителство широкоспектърен компютърен анализ на поведенческите модели на участниците в тръжни процедури, с цел откриване на тайни споразумения и/или скрити комисиони, категорично в конкретния казус уличават наличието на закононарушения. Конкретно компрометиращите горепосочената тръжна процедура елементи са следните, съгласно цялостната система от индикатори, изложена в монографията „Контролиране на корупцията“, автор проф. Роберт Клитгард, с. № 194:

1. Индикатор 3а: Един и същи участник печели определени търгове. (Има се предвид обстоятелството, че в периода 15. 06. 2007 г. – 24. 11. 2015 г. на „Аполо“ ООД са възложени изпълненията на 26 (двадесет и шест) поръчки по тръжни процедури, финансирани с публичен ресурс, в общ размер на 79 408 412, 53 (седемдесет и девет милиона и четиристотин и осем хиляди и четиристотин и дванадесет цяло и 0,53) лева с ДДС, като всичките тези поръчки са за униформено (работно и представително) облекло;

2. Индикатор 3б: Повтарящ се модел в различните региони или различните правителствени агенции;

3. Информация за цени, които са оферирани и са по-високи от пазарните;

Забележка: Гореспоменатата информация за цени, които са били одобрени от държавните чиновници, провели не само гореописаната тръжна процедура, но и още една през 2015 г., по която отново възложител са заедно шестте държавни горски предприятия, представлявани от директора на Югозападно държавно предприятие – Благоевград, в размер на 25 800 000 (двадесет и пет милиона и осемстотин хиляди) лева без ДДС, 30 960 000 лева с ДДС, изпълнител е пак „Аполо“ ООД, е изложена в тук приложените публикации:

а) „Горските с обувки от „Маноло Бланик“, в. „БАНКЕРЪ“, бр. 51(1069), 20. 12. – 27. 12. 2013 г., автор Мариета Велинова;

б) „Горските с дрехи за 31 милиона, в. „БАНКЕРЪ“, бр. 44(1164), 30. 10. – 06. 11. 2015 г., автор Мариета Велинова;

4. Индикатор В, 1: Голяма поръчка;

5. Индикатор В, 2: Малко участници в търга;

Забележка: От тук приложения списък на 26-те тръжни процедури през периода 15. 06. 2007 г. – 24. 11. 2015 г. изпълнението на поръчките, които са били възложени на „Аполо“ ООД, е видно, че при 16 (шестнадесет) на брой тръжни процедури „Аполо“ ООД е единствения участник в търга, което

съгласно индикатора, посочен в т. № 5 по-горе, създава основателни съмнения за наличие на тайни договорки и/или комисиони. По-точно става въпрос за тръжни процедури с номера от приложения тук списък № № 1, 2, 3, 4, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 20, 21, 22:

По отношение на индикатора, посочен по-горе в т. № 4, общият финансов размер на поръчките, при които „Аполо“ ООД е било единствения участник в търга, е 51 164 031,90 (петдесет и един милион и сто и шестдесет и четири хиляди и тридесет и едно цяло и 0,90) лв., без ДДС, 61 396 838, 28 (шестдесет и един милион и триста деветдесет и шест хиляди и осемстотин тридесет и осем цяло и 0,28) лева с ДДС.

Обстоятелството, че след широката медийна публичност на гореописаните (не само двете!) тръжни процедури, свързани с „Аполо“ ООД, също и разследванията по сигналите на Асоциацията за борба против корупцията в България до прокуратурата на РБ, както и четирите дела за достъп до обществена информация, водени от А. Б. К. Б. по „случая „Аполо“ ООД“, през 2017 г., при осъществяването на новия комплекс от тръжни процедури за поръчки на униформено представително и теренно облекло за работещите в държавните горски предприятия за периода след 2017 г., ръководителите на шестте държавни горски предприятия разбиват собствения си порочен модел за окрупняване на тръжни процедури за възлагане на поръчките (доставките) на работно облекло на 26 отделни търга, е действие, показателно за де факто признанието от страна на самите възложители на тръжни процедури, че предишната им практика е била неправилна и обективно създаваща предпоставки за закононарушения.

Асоциацията за борба против корупцията в България отчете този свой успех в контролирането на изразходването на публичните финанси, но в този казус нейната крайна цел е по-обхватна. А именно – това е търсенето на отговорност от страна на държавните служители, провели гореописаните тръжни процедури, преди тези през 2017 г., които са нанесли щети на държавата, на основание на чл. 220, ал. 2 от Наказателния кодекс на Република България, който гласи: „Длъжностно лице, което съзнателно сключи неизгодна сделка и от това произлезе значителна вреда за стопанството или за учреждениято, предприятиято или организацията, които то представлява, се наказва с лишаване от свобода до пет години, като съдът може да постанови лишаване от право по чл. 37, ал. 1, т. 6“, като ал. 2 конкретно постановява: „В особено тежки случаи по предходната алинея наказанието е от една до десет години лишаване от свобода, като съдът постановява и лишаване от права на чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7“.

Точно присъди от подобно естество биха допринесли за противодействието на клиентелистката система, която се поддържа от лица на високи държавни постове. Но именно тук прокуратурата на РБ оказва силно противодействие. През целия период от 2014 г. досега между прокуратурата и А. Б. К. Б. се разменя голям обем преписка, като категоричната позиция на Асоциацията за борба против корупцията в България е, че е наложително прокуратурата да изиска документация от Агенция „Митници“, за да установи цените, декларирани от „Аполо“ ООД при вноса на артикулите по отделните позиции на поръчките по съответните тръжни процедури. По този начин лесно ще бъде установено надуването в пъти на цените, по които „Аполо“ ООД е калкулирало на държавата, в лицето на Югозападно държавно предприятие – Благоевград, доставките в изпълнение на гореописаните тръжни процедури. Като за проверка бъде събрана и информация от съответните държави, където се намират производителите на стоките, закупени от „Аполо“ ООД, в изпълнение на поръчките по гореспоменатите тръжни процедури, която информация е напълно реална да бъде събрана посредством служителите в икономическия сектор на българските дипломатически представителства в съответните страни.

В продължение на вече пет календарни години прокуратурата на Република България по всякакъв начин избягва гореописаната методика при извършването на разследването, което категорично индикира за де факто прикриване на престъпленията, извършени при провеждането на гореспоменатите тръжни процедури с участието на „Аполо“ ООД като изпълнител на поръчките. Вместо професионални действия, прокуратурата на РБ работеше по метода „колекциониране на устни обяснения от лицата – държавни служители, участвали в провеждането на гореупоменатите тръжни процедури“, без изобщо да изисква съответната оригинална документация по казуса.

Високият професионализъм на експертите към Асоциацията за борба против корупцията в България, както и обстоятелството, че председателят на нейния Управителен съвет е разследващ журналист с над 30-годишна практика, доведе до установяването на наличието на официални документи с невярно съдържание, издавани по линията „кабинет на министър-председателя на РБ, прокуратурата на РБ, Югозападно държавно предприятие – Благоевград.

Сигнал за наличието на създадени официални документи с невярно съдържание, с цел да бъде прикрита аферата „Аполо“ ООД“, е подаден до главния прокурор на РБ, с вх. № 19589/10. 04. 2018 г. по описа на деловодството на информационния център на прокуратурата на РБ.

Първоначалният законоустановен срок за отговор е 2 месеца, но досегашната практика на Асоциацията за борба с корупцията в Българи при нейните служебни контакти с прокуратурата на РБ категорично доказват, че не само първоначалният двумесечен срок, но и последващите ограничени срокове за продължение на срока за произнасяне от страна на прокуратурата не се спазват, въпреки че са изрично определени в чл. 234 от Наказателно-процесуалния кодекс.

Забележка: Тук е приложен гореспоменатият сигнал до главния прокурор на РБ с вх. № 19589/10. 04. 2018 г. по описа на деловодството на информационния център на прокуратурата на РБ.

Посредством писмо с изх. № 5455/2016 г. от 12. 11. 2018 г. заместникът на главния прокурор на РБ при Върховна касационна прокуратура Иван Гешев не уважи възражението на А. Б. К. Б. срещу отказа от досъдебно производство по аферата „Аполо“ ООД“. Тази позиция легитимира фактическото отношение на ръководството на прокуратурата на РБ към корупционните практики по „високите етажи“ на властта. На 27. 12. 2018 г. Асоциацията за борба против корупцията в България адресира до заместника на главния прокурор при Върховна касационна прокуратура Иван Гешев обосновано възражение срещу неговата позиция за фактическо „разтваряне на защитен чадър“ спрямо цялата афера [„Аполо“ ООД]. Възражението е с вх. № 69725 по описа на Информационния център на прокуратурата на РБ.

Именно поради значителното просрочване от страна на прокуратурата на РБ на произнасянето относно съответния сигнал на Асоциацията за борба против корупцията в България за комплекса от 26 тръжни процедури, възложени на „Аполо“ ООД през периода 15. 06. 2007 г. – 24. 11. 2015 г. и финансирани с публичен национален ресурс в размер на 79 408 412, 53 (седемдесет и девет милиона и четиристотин и осем хиляди и четиристотин и дванадесет цяло и 0,53) лв., А. Б. К. Б. подаде четири броя искания за достъп до обществена информация: 2 броя до Югозападното държавно предприятие“ ДП Благоевград, 2 броя до Агенция „Митници“.

Административно дело № 20177030700744 по описа на Административния съд – Благоевград, заведено от А. Б. К. Б. с цел отмяна на решение № ОИ-1/11. 09. 2017 г. на „Югозападното държавно предприятие“ ДП Благоевград за отказ от достъп до информация, поискана от Асоциацията за борба против корупцията в България, е спечелено на първа инстанция. Обжалвано е от ЮГЗДП – Благоевград пред висшестоящата инстанция. Насрочено е за м. май 2019 (sic!) г.

По административно дело № 13743/2017 г. по описа на Върховния административен съд, петчленен състав – II колегия, „Аполо“ ООД е ищец за

отмяна на влязло в сила решение № 516/2016 г. на Административния съд – Благоевград за предоставяне на исканата от А. Б. К. Б. информация относно гореупоменатите две тръжни процедури, по които ЮЗДП – Благоевград е възложител. Върховният административен съд, петчленен състав – II колегия, с решение № 10915/18. 09. 2018 г. отхвърли искането на „Аполо“ ООД.

По административно дело № 12218/2016 г. по описа на Административен съд – София-град, посредством решение № 1973/24. 03. 2017 г. съдът е отказал достъп до информацията, поискана от А. Б. К. Б. от Агенция „Митници“ и свързана с декларираните цени на стоки за митническо обмитяване от страна на „Аполо“ ООД, в изпълнение на поръчки по тръжни процедури, възложени на горепосоченото дружество. Асоциацията за борба против корупцията в България е обжалвала решението пред висшестояща съдебна инстанция. Разглеждането на делото № 8004/2017 г., пето отделение на ВАС е насрочено за 05. 12. 2018 г., като е неизвестно с какво закъснение от законоустановения срок от 1 месец съдът ще се произнесе с решение по делото.

По административно дело № 12376/2017 г. по описа на Административен съд – София-град, посредством решение № 8061/22. 12. 2017 г. съдът е отказал достъп до информацията, поискана от А. Б. К. Б. от Агенция „Митници“ и свързана с декларираните цени на стоки за митническо обмитяване от страна на „Аполо“ ООД, в изпълнение на поръчки по тръжни процедури, възложени на гореспоменатото дружество. Асоциацията за борба против корупцията в България е обжалвала решението пред висшестоящата съдебна инстанция. Разглеждането на делото е насрочено за ноември 2019 (sic!) г.

По гореупоменатите две съдебни дела на долна инстанция съдебният състав неправилно приема, че не е налице надделяващ обществен интерес, като де факто съдейства на усилията на заинтересованите страни да възпрепятстват установяването на фактичката страна на казуса, което би могло да доведе до търсене на наказателна отговорност от съответните юридически и физически лица заради неправомерното изразходване на огромен финансов ресурс от националния бюджет на РБ.

Обобщение на фактологията, изложена дотук в раздел II.

За практиката на съдилищата в РБ по отношение на съдебните дела с предмет искания за достъп до обществена информация, на основание на Закона за достъп до обществена информация, не би могло да се заключи, че категорично защитава обществения интерес, когато разглежда дела, свързани с информация относно провеждането на тръжни процедури, финансирани с публичен ресурс. По-скоро подобна практика на съдебната институция на България е от порядъка на изключенията.

II. 2. На 12. 03. 2018 г. А. Б. К. Б. подаде сигнал под № 14015 по описа на Информационния център на прокуратурата на РБ, адресиран лично до главния прокурор на Република България, за наличие на данни за ощетяване на държавата в особено големи размери, свързано с проведената през 2016 г. тръжна процедура за събиране и извозване на битови отпадъци в гр. Варна (чл. 220, ал. 2 от Наказателния кодекс на Република България). По сигнала беше образувана прокурорска преписка № 3549/2018 г.

Сигналят беше базиран на статията „Как 1 милион изчезна в кофите?“, с автор Спас Спасов, публикувана в монографията „Черна книга за правителственото разхищение в България 2017“, издател Проектен офис за Югоизточна Европа на Фондация на свободата „Фридрих Науман“, със съдействието на Института по пазарна икономика.

Въз основа на изнесените в горепосочената статия данни, становището на Асоциацията за борба с корупцията в България е, че досъдебното производство е необходимо да бъде съсредоточено върху три елемента:

1. Щетата, нанесена на бюджета на община Варна поради решението контейнерите да не бъдат закупени директно от производител (вносител) чрез отделна тръжна процедура, за да бъде постигната по този начин по-ниска цена на отделен брой контейнери за отпадъци 1 100 л тип „бобър“;

2. Машинацията, чрез която е осъществена подмяната на разположените 6 000 (шест хиляди) контейнери от страна на фирмата, спечелила тръжната процедура, като вместо заложеното в документацията за организиране на процедурата по възлагане на обществената поръчка изискване „контейнерите за отпадъци 1 100 л тип „бобър“ да са сиви и да са изработени от метал със сертификат за качество ...“, са разположени пластмасови контейнери, със съответна по-ниска цена. По този начин гражданите на Варна са ощетени;

3. Самото възлагане на гореупоменатата обществена поръчка на фирма „ЗМБГ“, при положение, че съгласно изнесената информация в статията „Как 1 милион изчезна в кофа за боклук?“, има друг участник в тръжната процедура (фирмата „Грийн партнърс БКС“), който е предложил цена, с около 40 % по-ниска от тази, на която община Варна е сключила договор с класирания (от нея) на първо място участник. Като се има предвид, че сключеният договор е за срок от 5 години, на обща сума 61 (шестдесет и един) милиона лева, то разликата в двете предложения е около 25 (двадесет и пет) милиона лева.

Твърде обезпокоителното в гореизложения казус е, че съгласно информацията в статията „Как 1 милион изчезна в кофи за боклук?“ фирмата „ЗМБГ“ е свързана с бизнесмените братя Домусчиеви, като лицето Кирил Домусчиев е председател на Управителния съвет на конфедерацията на работодателите и индустриалците в България (КРИБ). От друга страна

обстоятелството, че фирмата „ЗМБГ“ извършва събиране и извозване на битови отпадъци и в други райони на България, в светлината на гореизложената фактология, свързана с проведената тръжна процедура от община Варна, предмет на анализ в статията „Как 1 милион изчезна в кофи за боклук?“, е целесъобразно да бъде извършена щателна проверка дали другите тръжни процедури, при които поръчките са били възложени също на фирма „ЗМБГ“, са били проведени изцяло съгласно изискванията на Закона за обществени поръчки и дали интересите на гражданите са били напълно защитени.

С оглед на обстоятелството, че към дата 04. 10. 2018 г. предвидените в Наказателно-процесуалния кодекс срокове за извършване на разследването изтекоха, А. Б. К. Б. подаде сигнал за забавяне на процедурата с вх. № 53907/04. 10. 2018 г., по описа на Информационния център на прокуратурата на РБ, адресиран до главния прокурор на РБ. На 27. 12. 2018 г. Асоциацията за борба против корупцията в България подаде нов сигнал за забавяне на процедурата с вх. № 69750 по описа на Информационния център на прокуратурата на РБ, отново адресиран до главния прокурор на Република България.

Забележка: Тук са приложени корицата на гореспоменатата монография „Черна книга за правителственото разхищение 2017“ и статията „Как 1 милион изчезна в кофи за боклук?“.

Сумарен извод от анализа на фактологията, изложена в Раздел I и Раздел II.

1. Публичните институции в Република България по отношение на противодействието на корупционните практики в страната не функционират адекватно на тяхното широко разпространение, в частност по „високите етажи на властта“. Показните акции от страна на прокуратурата на РБ по задържането на корумпирани митничари, служители от Държавната автомобилна инспекция, включително и извършеният в маниер на телевизионно шоу арест на кметицата на район „Младост“ в София Десислава Иванчева, както и показните разследвания срещу неколцина бизнесмени, са реализация на принципа „Да изскубем местните бурени, за да избуят националните плевели!“. Тоест целта е да бъде санкционирана „несистемната“, „самодейната“ корупция, за да бъде създадена димна завеса пред организираната системна корупция, свързана органично понастоящем с индивиди на високи постове в трите сфери на властта, посредством която се злоупотребява с огромни финансови средства по европейски програми и от националния бюджет.

Именно за да бъде запазен непокътнат механизмът за корупция по високите етажи на властта и осигурено неговото безпроблемно функциониране, съвкупният управленски елит в България активно противодейства на

осъвременяването и рационализирането на нормативната база за противодействие на корупционните практики.

Ето защо както интегралните интереси на Европейския съюз като цяло, така също и на отделните държави – негови членки, поради интензивния обмен между тях и България на капитали, хора и пр., диктуват върху официалните власти у нас да бъде оказван целият възможен многоканален натиск, както и заемане на съответната позиция за продължаване на действието на Механизма за сътрудничество и проверка по отношение на Република България и в никакъв случай за неговото прекратяване, също и относно кандидатурата на страната за приемане в Евроната и по отношение на одобрението за влизане в Шенген. Всичко това да бъде съчетано с готовност за институционален надзор и сътрудничество, с цел да бъде преодолян дългогодишният застои в реалното противодействие на корупцията, особено по „високите етажи“ на властта, която понастоящем е органично срастнала с механизма на държавно управление на финансовите потоци, с произход както от националния бюджет, така също и по европейски програми.

2. Тези от неправителствените организации, които не са обвързани с тясно партийни интереси или не са „агенти на чуждо влияние“, а дейността им изцяло е насочена към имплементирането в България на апробирани добри чуждестранни практики за контролиране и редуциране на корупционните практики, биха могли да разширят своята дейност при едно по-активно външно съдействие.

Забележка: При положение, че е преценено наличие на необходимост от разполагане с изходната документация на гореописаните казуси, то Асоциацията за борба против корупцията в България е готова да предостави заверени нотариално техни преписи.

Приложение:

1. Статия „Горските с обувки от „Маноло Бланик“, в. „БАНКЕРЪ“, бр. 51(1069), 20. 12. – 27. 12. 2013 г., автор Мариета Велинова;

2. „Горските с дрехи за 31 милиона“, в. „БАНКЕРЪ“, бр. 44(1164), 30. 10. – 06. 11. 2015 г, автор Мариета Велинова;

3. Списък на 26-те тръжни процедури, поръчките по които са възложени за изпълнение на „Аполо“ ООД;

4. Сигнал на А. Б. К. Б. до главния прокурор на РБ, с вх. № 19589/10. 04. 2018 г. по описа на информационния център на прокуратурата на РБ;

5. Корица на монографията „Черна книга на правителственото разхищение 2017 г.“;

6. Статия „Как 1 милион изчезна в кофи за боклук?“, автор Спас Спасов, публикувана в монографията „Черна книга на правителственото разхищение 2017 г.“, издател Проектен офис за Югоизточна Европа на Фондация на свободата „Фридрих Науман“.

Славчо Кънчев

Председател на Управителния съвет на Асоциацията за борба против корупцията в България (А. Б. К. Б.)

Горските с обувки от „Маноло Бланик“

Ако някой ви каже, че горските у нас носят обувки на цената на „Маноло Бланик“, едва ли ще повярват. А то и не е за вярване. Но е факт. Обувки за 275 лв. чифта и ризи на стойност от 33 лв. нагоре са цените само на част от новата „колекция“, с която вече се обуват и обличат служителите на горските стопанства в страната. А като се има предвид, че става дума за обличането на стотици хора, ясно е, че някоя подходяща фирма се е гмурнала дълбоко в кацата с държавния мед.

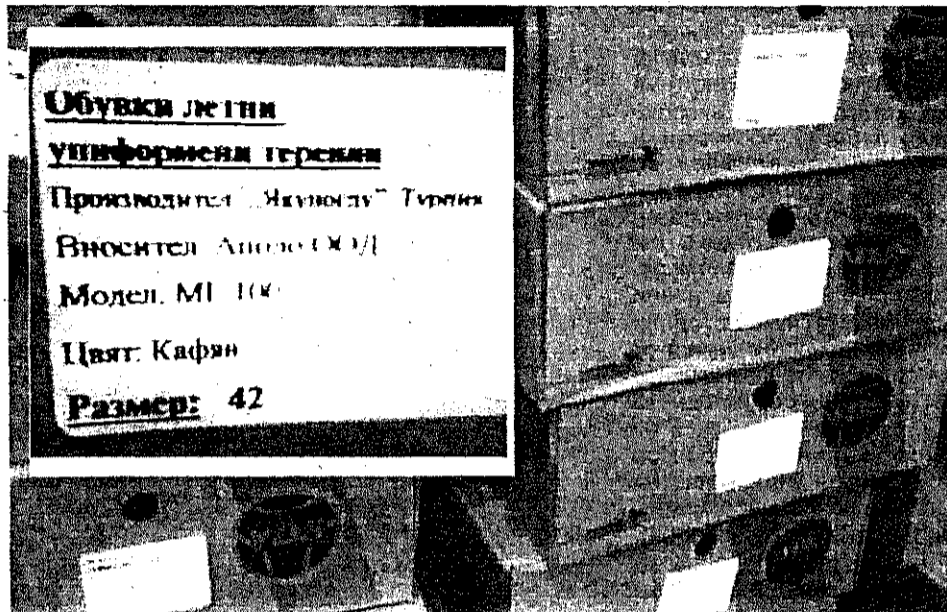
Историята на този харч за близо 11 млн.лв. (без ДДС) започва в началото на годината. Тогава директорите на шестте държавни предприятия, които управляват горските територии и ловните стопанства у нас, странно по чия команда стигнали до още по-странно споразумение. Всички те решили да обличат и обуват работниците си от... една и съща фирма. И избрали в тази значителна по обем обществена поръчка да ги представлява директорът на Югозападното държавно предприятие със седалище в Благоевград - инж.Светослав Петров.

Според краткото описание на заданието, публикувано в сайта на агенцията за обществени поръчки, иде реч за „изработка и доставка на униформено представително теренно облекло“ за всички работещи в държавните горски предприятия. Още от описанието на изискванията към участниците в бъдещото състезание става ясно, че в него случайни хора няма да участват. Производителите на облеклата и на обувките са задължени да докажат, че „разполагат със свободни финансови ресурси в размер на 4 млн. лева“ (!).

Като оставим настрана, че сам по себе си този текст, меко казано, дискриминира по-малки производители, с него сериозно се „пресява“ и самият брой на участниците, които биха се престрашили да кандидатстват за такава огромна по обем поръчка. Само банковата гаранция, която се иска, е 110 хил. лева. Ос-

вен това бъдещите участници трябва да докажат, че за последните години са реализирали оборот от не по-малко от 8 млн. лева. И още нещо - фирмата задължително трябва да има минимум 150 официално наети и съответно осигурени работници. Всичко това на практика, свежда участниците в конкурса до минимален брой. Да не кажем до един, както ще стане ясно от подписания по-късно договор.

Другото любопитно условие в това задание е, че никъде в обявлението на тази поръчка не са описани бройки - нито на костюмите, нито шубите и

Предложенията от „Аполо“ *цени могат да конкуррират тези в магазините на столичния булевард „Витоша“. Вестник „БАНКЕРЪ“* *успя да намери част от справките за получени облекла в различни горски стопанства. Данните са описани в няколко фактури, издадени от фирмата производител. Според тях за мъжките зимни костюми са платени по 345 лв. за брой, а за дамските по 315 лева. Летните униформени якета са купени по 155 лв., а зимните шуби по 255 лева. Униформният панталон в с единична цена 46 лв, а шапките - по 27 лв. броя.*

За да се ориентираме колко „актуални“ са тези цени, се свързахме с една шивашка фабрика, която работи маркови облекла за клиенти от Париж и Рим. Оказа се, че французите и италианците плащат на нашите производители за модно лятно яке по 50 лв., а мъжките костюми се изкупуват по 80 лева. Най-шокиращата цена за хората от тази фабрика беше на зимните полярни панталони, доставени за горските служители - по 37 лева. Според тези производители цената на материала за такъв панталон е... 8 лв. метър. За един панталон отивали по около 1.20 м, шевът дори при моден дизайнер и единична бройка не надхвърля 20-25 лв., а когато става дума за серийно производство и 1023 такива панталона (данните са от официалната справка по фактура), цената на производителя за труд не надхвърля 5 лева.

панталоните, нито на обувките и другите аксесоари от облеклото, които ще изработва бъдещият победител в конкурса. В точката на заданието, назована в документацията „общо количество и

обем“, е записано: „Съгласно посочения в документацията брой и не повече от броя на служителите и работниците в предприятията“. Никъде обаче не съществува публичен документ, в който

да са посочени точно тези „количества и обем“. Камо ли пък единична цена на съответните артикули. Още по-натрапчиво чувство за мъглявост на този конкурс създава бързането около провеждането на процедурата. Решението е взето на 22 януари и същия ден е пуснато и обявлението. Срокът за подаване на документи е бил първоначално 15 февруари. Но очевидно някой се е усетил, че нарушава закона за поне едномесечния срок за подаване на документи и с второ решение той е бил удължен до 25 февруари.

Месец по-късно вече е излъчен и победителят. Това е столичното дружество с ограничена отговорност „Аполо“, собственост на Веска и Никола Цветанови. Договорът с тях е подписан през април и е на стойност 10 983 829 лв. без ДДС. В публикуваното обявление за този договор също няма отбелязани никакви бройки на изделията. Единствено е обявен срок за предаване на продукцията - 10 месеца.

Фирма „Аполо“ доби

известност, след като преди години подписа доста солиден договор с военното министерство за униформи, като внесе у нас тъкани - последна дума на високата технология - мембранната GORE-TEX® и водещата в света камуфлажна материя Realtree®. Ловците също са изкушени да пазаруват облеклата си от нея.

Опитахме се да получим потвърждение на информацията за твърде скъпите облекла и обувки. Странно защо шефовете на държавните предприятия не са много склонни да споделят размера на харчовете си, макар да става дума за публични средства. Единственият пристрашил се да ни каже на каква фактурна стойност се заприходяват пристигащите при тях облекла и обувки беше директорката на Южноцентралното държавно предприятие със седалище в Смолян Айнур Ибрямова. Тя помоли счетоводителката си да направи справка за пристигналите вече при тях обувки и ризи. Оказа се, че по този договор предприятието вече

плаща по 275 лв. за чифт обувки и по 33 лв. за риза.

За да разберем какви ще да са тези толкова скъпи обувки, попитахме българския производител, който от години обаче не работи за нашия пазар, но затова пък прави обувките на гръцката армия, които са по натовски стандарти. Според него това е, меко казано, висока сума. Неговата фирма е работила едни от най-големите поръчки за южната ни съседка и цената никога не е надхвърляла 40-50 евро.

Що се отнася до ризите, оказва се, че друга българска фирма, която работи модели на известни марки за Франция и Италия, не продава по-скъпо от 10 евро за брой.

Но за да бъдем още по-убедителни, попитахме на какви цени е купувал този вид артикули един бивш директор на бившите окръжни дирекции на горите в най-силните за българската икономика години. Според него никога за обувки не са били харчени повече от 80-90 лв. за чифт, а цената на ризите, с които са били обличани служителите в горските стопанства, е стигала до... 20 лева.

На всичко отгоре научихме, че доставяните вече обувки не само че не са местно производство, а са внос от...Турция. А там цените на този вид стоки са значително по-ниски от тези на нашите производители (виж снимките). Не е лошо някой да се поинтересува на какви цени са описани те в товарителниците на митницата.

Кой и как организира подписването на договор за доставката на това „оборудване“ за нашенските горски и още по-важно - на тези цени, можем само да гадаем.

Документ № 3

Че прокуратурата и съдът у нас от години се ползват с доверие, сведено под критичния минимум, не е новина както за българските граждани, така и за международните наблюдатели. С подобни констатации, но по-витаевати, са пълни и докладите за корупция. На практика обаче всичко си върви по старому. Неслучайно посещенията и изказванията на румънската прокурорка Лаура Къовеша, която заедно с екипа си успя да вкара в затвора купичка политици и магистрати в съседната на Румъния, не бѣ оценена.

Припомняме това съвсем неслучайно, тъй като за пореден път ще представим нови доказателства за безхаберното (или пък не) отношение на нашенските разследващи към

Безогледното харчене на държавни пари

Преди две години в „БАНКЕРЪ“ (в бр. 51 от 20 декември 2013-а) излезе с материал под заглавие „Горските с обувки от „Маноло Бланик“, в който подробно описахме една скандална обществена поръчка. С документи и факти доказахме, че изсипаните от държавата в сметките на частното дружество „Аполо“ ООД над 11 млн. лв. са били похарчени за облекло и обувки на служителите на горските стопанства у нас на сериозно завишени цени. Нещо повече, представихме и снимков материал, който доказваше, че служебните обувки, които фирмата продаде на държавните лесничейства, не са български, а са внесени от турския производител „Якуноглу“, който преди години доставяше специализирани (и доста по-скъпи) ботуши за британската армия на цени, по-ниски от тези, които българската държава плати за обикновени обувки.

След нашата публикация и сигнал на гражданското сдружение „Асоциация за борба против корупцията в България“ държавното обвинение започна разследване. То продължи две години и на 8 октомври тази година Градската прокуратура излезе с отказ от образуване на досъдебно производство (№4400/2014).

Като оставим настрана двегодишния период, в който се води това разследване, и купичката чисто граматически грешки в документа, от текста на прокурорското постановление става ясно единствено, че „проверката е извършена изчерпателно“.

За изчерпателно от държавното обвинение са приели предоставените документи от ДП „Югозападно държавно предприятие“, свързани със законосъобразността на процедурата. Нещо, което чисто формално е спазено и ние никога не сме отричали. Но както

Горските с дрехи

за 31 милиона

След като прокуратурата отказа да смята, харчовете за дрехи на държавните предприятия скочиха три пъти

ни, за да бъде установено, че тя е подготвена за специален човек. Но за да не се задълбочават в по-обстойни разследвания, прокурорите са си измили ръцете с едно определение (№182 от 2013-а) на Комисията за защита на конкуренцията. То е дадено в отговор на жалбата на единия от кандидат-участниците (фирма „Сивен България“ ООД), която беше поискала спирането на процедурата поради поставените в нея дискриминационни условия. Жалбата обаче беше отхвърлена. Точно това става основание на проверяващите да не се кахърят повече. От документа на прокуратурата се вижда и още нещо, че доставчикът - фирма „Аполо“ ООД, е „аргументирал“ предложението от него цени с предоставените на възложителя „висококачествени артикули“, както и с „разходи за персонал, транспорт, данъци и офис разходи“. Странно защо обаче никой не си е направил труда да направи съпоставка с цените на самия производител, за да види разликите. Очевидните разминавания

за цените с тези на български производител, който години наред е работил на ишлеме специализирани обувки за гръцка фирма, спечелила конкурс на гръцкото министерство на отбраната с оферта, която не надвишава 50 евро на чифт обувки. Що се отнася пък до цените на друг наш производител, който изработва дрехи за Франция и Италия - на цени три пъти по-ниски от тези, платени за ризите и панталоните на нашия горски, те изобщо не са впечатляващи от държавното обвинение.

Такъв паралел те не са си направили труда да изготвят. Очевидно за тях по-важен е бил въпросът, че доставчикът в хода на разследването, и той беше: кой ви даде информацията за този конкурс. И то при положение, че всеки среднограмотен човек може да прочете официалните данни за подобни обществени поръчки и тези за сключените след конкурсите договори на официалната страница на Агенцията за обществени поръчки...?!
Както се казва, след като веднъж номерът е

цената ѝ е още по-впечатляваща

Според обявеното в тръжната документация само за облеклото на горските от шестте държавни предприятия в страната ще бъдат похарчени 30 860 000 лв. през следващите две години.

Обявената преди дни обществена поръчка този път е само за „Изработка и периодична доставка на униформено представително и тернено облекло“ за нуждите на шестте предприятия.

От официалната документация за участниците в конкурса се вижда, че тези пари ще бъдат похарчени, за да бъдат осигурени зимното и лятното униформено облекло на горските. Това включва шуби, костюми, ризи и вратовръзки, както и... термобельо.

От внимателния прочит на книгата става ясно, че тези облекла ще бъдат предоставени на 2484 мъже и 1291 жени (бройката е подадена от различните горски стопанства). Така че става дума за не повече от 4 хил. души. Между другото, това число на заетите в

е: „Участникът (или участник в обединението, ако кандидатстват група от данни) или техни подизпълнители следва да имат опит, съответстващ на предмета на поръчката. И по-конкретно кандидатите трябва да са изпълнявали доставки с еднакъв или сходен предмет като този на настоящата поръчка. А обемът им да е включвал изработката и доставката на следните артикули: минимум 5000 бр. мембранни униформени шуби и/или мембранни униформени якета, минимум 5000 мембранни униформени панталона, минимум 5000 представителни костюма, минимум 5000 униформени памучни панталона, минимум 10 000 униформени ризи - теренни и/или представителни, минимум 10 000 униформени шапки. Доставките трябва да са извършени през последните три години, считано от датата на подаване на офертата.“

Условието за трите години пък направо

бетонира предрешения избор

И автоматично го свежда най-много до две фирми в страната. Всеки „вреден за системата елемент“ тук ще се окаже излишен и по тази причина ще отпадне от бизнеса с облеклата за горските.

Но това не е всичко - в тръжната документация са включени и някои „особени условия“, при които превес е даден на кооперации и дружества, работещи с хора с увреждания. С други думи, достатъчно е участникът в процедурата да посочи, че ще ползва като подизпълнител такива кооперации, макар това да включва единствено зашиването на копчетата. И той ще ползва допълнителни преференции, тъй като „поръчката е запазена за предприятия“ за хора с увреждания.

Фирмите, покриващи всички тези условия, ще участват в електронен търг, за който срокът за получаване на оферти или на заявления за участие е определен за 18 ноември, а резултатите ще бъдат обявени на следващия ден.

Без да сме лоши пророци, можем да се досетим и КОИ ще бъде фаворитът за тази доволно апетитна поръчка. Друг е въпросът дали по-късно някой ще направи сравнение на цените на същите артикули с тези на производителите не само у нас, но и в съседни нам държави, където стандартът на живот и заплащане на труда е значително над нашия.

Или за пореден път ще се окаже, че когато ние работим, го правим за стотинки, но когато държавните чиновници

Списък на възложителите на поръчки на „Аполо“ ООД, датите, на които е било взето решение за възлагане на поръчките, цената на поръчките в левове

1. Югозападно държавно предприятие
24. 11. 2015 г., 25 800 000 лв. без ДДС
(единствен участник в тръжната процедура)
2. Автомобилна администрация
02. 11. 2015 г., 1 493 100 лв. без ДДС
(единствен участник в тръжната процедура)
3. Изпълнителна агенция по горите
23. 09. 2015 г., 1 646 930 лв. без ДДС
(единствен участник в тръжната процедура)
4. Служба „Военна полиция“
09. 07. 2015 г., 363 430 лв. без ДДС
(единствен участник в тръжната процедура)
5. Национална агенция по приходите
20. 08. 2014 г., 640 000 лв. без ДДС
6. Югозападно държавно предприятие
22. 01. 2013 г., 10 544 397,83 лв. без ДДС
7. Дирекция „Управление на собствеността и социални дейности“
28. 08. 2012 г., 1 559 180 лв. без ДДС
(единствен участник в тръжната процедура)
8. Главна дирекция „Охрана“ към Министерството на правосъдието
24. 08. 2012 г., 327 300 лв. без ДДС
(единствен участник в тръжната процедура)
9. Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури
24. 07. 2012 г., 47 355 лв. без ДДС
10. Министерство на вътрешните работи
28. 12. 2011 г., 10 845 833 лв. без ДДС
(единствен участник в тръжната процедура)
11. Министерство на вътрешните работи
28. 12. 2011 г., 1 796 800 лв. без ДДС
(единствен участник в тръжната процедура)
12. Министерство на вътрешните работи
28. 12. 2011 г., 2 155 000 лв. без ДДС
(единствен участник в тръжната процедура)
13. Министерство на вътрешните работи
28. 12. 2011 г., 2 933 000 лв. без ДДС
(единствен участник в тръжната процедура)

14. Министерство на вътрешните работи
16. 11. 2011 г., 1 657 708,3 лв. без ДДС
15. Министерство на отбраната
18. 07. 2011 г., 166 912,5 лв. без ДДС
(единствен участник в тръжната процедура)
16. Главна дирекция „Охрана“ към Министерството на правосъдието
01. 07. 2011 г., 330 567 лв. без ДДС
(единствен участник в тръжната процедура)
17. ДП „Национална компания „Железопътна инфраструктура“
25. 02. 2011 г., 1 274 607, 6 лв. без ДДС
(единствен участник в тръжната процедура)
18. Министерство на отбраната
25. 10. 2010 г., 1 220 970 лв. без ДДС
19. Министерство на отбраната
19. 10. 2010 г., 378 270,9 лв. без ДДС
20. НК „Железопътна инфраструктура“
17. 11. 2008 г., 383 571 лв. без ДДС
(единствен участник в тръжната процедура)
21. Министерство на отбраната
06. 10. 2008 г., 54 408,80 лв. без ДДС
(единствен участник в тръжната процедура)
22. НК „Железопътна инфраструктура“
09. 11. 2007 г., 33 686 лв. без ДДС
(единствен участник в тръжната процедура)
23. Агенция „Митници“
27. 08. 2007 г., 39 435 лв. без ДДС
24. Летище „София“ ЕАД
06. 08. 2007 г., 94 212,18 лв. без ДДС
25. НК „Железопътна инфраструктура“
12. 07. 2007 г., 40 468 лв. без ДДС
26. НК „Железопътна инфраструктура“
15. 06. 2007 г., 348 534 лв. без ДДС

Обща цена на 26-те поръчки:

66 173 677,11 лв. без ДДС

79 408 412,53 лв. с ДДС

А. Б. К. Б.

АСОЦИАЦИЯ ЗА БОРБА ПРОТИВ КОРУПЦИЯТА В БЪЛГАРИЯ

Изм. № 01/01/2018

ИНФОРМАЦИОНЕН ЦЕНТЪР

Получено на 10.04 2018

№ 19589

с.п.

ГРАДСКА ПРОКУРАТУРА
СОФИЯ

10.04.2018

Вх. №: 4400/14

ДО
ПРОКУРАТУРАТА НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НА ВНИМАНИЕТО НА
Г-Н СОТИР ЦАЦАРОВ –
ГЛАВЕН ПРОКУРОР НА РБ

КОПИЕ (ЗА СВЕДЕНИЕ)
АПЕЛАТИВНА ПРОКУРАТУРА –
СОФИЯ
Г-Н ЛЪЧЕЗАР МАРИНОВ – ПРОКУРОР

ОТ
СЛАВЧО КЪНЧЕВ –
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ НА
АСОЦИАЦИЯТА ЗА БОРБА ПРОТИВ
КОРУПЦИЯТА В БЪЛГАРИЯ (А. Б. К. Б.)

НА ОСНОВАНИЕ:

1. Чл. 311 от Наказателния кодекс на Република България
2. Чл. 114, ал. 2 от Закона за съдебната власт

ОТНОСНО:

I. Наличие на официални документи, изхождащи от Министерския съвет на РБ, от прокуратурата на РБ и от Югозападно държавно предприятие – Благоевград. с диаметрално противоположно смислово съдържание у тях относно категорично твърдение за наличието (или съответно отсъствието) на едни и същи факти, което обстоятелство представлява улики за наличие на престъпление по чл. 311 от НК.

II. Възражение срещу становището на прокурор Лъчезар Маринов от Апелативна прокуратура – София с изх. № 2252/2016 г./14. 02. 2018 г. по отношение на жалба на А. Б. К. Б., с изх. № 55/11. 12. 2017 г., адресирана до главния прокурор на РБ, с вх. № 60678/11. 12. 2017 г. по описа на деловодството на прокуратурата на РБ, по пр. пр. 4400/2014 г. по описа на СГП.

Пощенски адрес: 1113, София, п. к. 87

Офис: бул. „Цариградско шосе“ № 2, вх. В, ап. 27

тел./факс: (02) 871 31 93 • моб. тел.: 0885 58 95 91

e-mail: info@no-corruption.info • web site: <http://www.no-corruption.info>

Господни главен прокурор,

След анализ на събраните по преписката материали Асоциацията за борба против корупцията в България (А. Б. К. Б.), намира за установено следното:

(Забележка: в изготвянето на долуизложения анализ освен външни експерти, е участвал и председателят на УС на А. Б. К. Б., който има близо 40-годишен опит като разследващ журналист, което е видно от тук приложените документи № № 10 и 11).

I. 1. Относно № 1 от преамбюла на настоящето писмо, първо документно противоречие.

С вх. № 08. 01–47/07. 04. 2016 г., Асоциацията за борба против корупцията в България (А. Б. К. Б.) – док. № 2, изпрати сигнал до министър-председателя на РБ Бойко Борисов във връзка със случая „Аполо“ ООД (пр. пр. 4400/2014 г. по описа на деловодството на Софийска градска прокуратура).

С изх. № 08. 01–47/08. 06. 2016 г. А. Б. К. Б. получи отговор на горепосочения сигнал върху бланка на началника на кабинета на министър-председателя на РБ, подпечатана с печат на Министерския съвет и подписана от Анжелина Тотева – по това време началник на политическия кабинет на министър-председателя на РБ – док. № 3, чрез който документ А. Б. К. Б. е информирана, че гореупоменатото длъжностно лице и възложило извършването на обстойна проверка по случая – с. № 1, р. 7 отг.

На стр. 2 (ненумерирана в самия документ), р. № № 10–15 от горепосочения отговор – док. № 3, дословно е записано:

„С договор № 19 от 06. 07. 2015 г. директорът на ЮЗДП е възложил на външен експерт-инженер по технология на шевното производство, да изработи техническа спецификация за униформеното представително и теренно облекло за служителите в шестте държавни предприятия, както и методика за оценка на офертите в документацията за участие в процедурата при критерий икономически най-изгодната оферта“.

Гореупоменатата методика, въз основа на която ЮЗДП – Благоевград установява прогнозните цени по гореупоменатите две тръжни процедури, предмет на пр. пр. № 4400/2014 г. по описа на СГП, са от определящо значение в процеса на одобряване на изпълнителя, понеже при липса на повече от един участник (каквито са и двете гореспоменати тръжни процедури, когато само „Аполо“ ООД е одобрения участник), няма база за сравнение на цените, предложени от единия единствен участник в търга.

Именно затова А. Б. К. Б. съсредоточи своето внимание върху договорите на двукратния възложител ЮЗДП – Благоевград, с външния експерт-инженер по технология на шевното производство. Допълнително основание затова бяха приложените към пр. пр. № 4400/2014 г. две публикувани във в. „БАНКЕРЪ“ статии, относно гореспоменатите две тръжни процедури, в които статии се съдържа обстойна информация, че изходните цени на придобиване от страна „Аполо“ ООД на стоките (артикулите) за изпълнение на отделните позиции по възложените от страна на ЮЗДП – Благоевград обществени поръчки, са много по-ниски от цените, по които „Аполо“ ООД ги е продала на държавата в лицето на Югозападното държавно предприятие – Благоевград.

За да разобличи ощетяването на българските граждани посредством гореупоменатите две тръжни процедури, обект на пр. пр. 4400/2014 г. по описа на СГП, Асоциацията за борба против корупцията в България (А. Б. К. Б.) заведе дело за достъп до обществена информация, на основание на ЗДОИ).

(Забележка: Понастоящем А. Б. К. Б. води 4 броя дела за достъп до обществена информация, срещу различни институции, свързани с изпълнението на гореупоменатите две тръжни процедури.)

В поредното си възражение срещу решението по едно от гореспоменатите дела, произнесено от Административен съд – Благоевград, срещу решението в полза на А. Б. К. Б., в касационна жалба с изх. № 05-00-6/1/26. 01. 2018 г., док. № 5, адресирано до Върховния административен съд – гр. София, подпечатана с печата на Югозападното държавно предприятие – Благоевград, и подписана от директора на ЮЗДП – гр. Благоевград, на стр. № 4 (неномерирана в самия документ), р. № № 1, 2 и 3 отд., дословно е записано: **„Именно поради тази причина, не е сключван специален договор за възлагането на техническа спецификация и методика за оценка на външен експерт, а заплащането се доказва с първични счетоводни документи“.**

Именно в по-горе посоченото решение на Административния съд – Благоевград № 2017030700744 по описа за 2017 г., док. № 4, стр. № 3 (неномерирана в самия документ), р. № № 17, 18, 19, 20, 21 и 22 отд., дословно е казано: **„С оглед на събраните по делото доказателства и поддържаните от страните становища, съдът намира, че спорът е по отношение непредставените договори от 2013 г. и 2015 г., сключени с външен експерт по технология на шевното производство по възложените обществени поръчки и документите по изпълнението им“.** На същата стр. № 3 на гореупоменатия документ (неномерирана в самия документ), р. № 12, 13 и 14 отд., дословно е казано: **„Не е изложил съображение (ЮЗДП – Благоевград – бел. Сл. К.), обаче защо не е предоставил договора от 06. 07. 2017 г. (заб.: тук е допусната правописна грешка, става въпрос за договор № 19 от 06. 07.**

2015 г. – бел. Сл. К.), по т. 8, сключен между директора на ЮЗДП и външен експерт, което е основното поддържано в жалбата (на А. Б. К. Б. – бел. Сл. К.) възражение“.

Следователно и гореупоменатата съдебна инстанция е фокусирала своето внимание върху непредставянето (без обяснение) на горепосочения договор, който (уж!) съществува, съгласно по-горе посочения отговор на началника на кабинета на министър-председателя на РБ – док. № 3.

Обобщение:

А. В док. № 3, изготвен от началника на политически кабинет на министър-председателя Анжелина Тотева, на стр. № 2, ред № № 10–15 отг. се твърди, че съществува „договор № 19 от 06. 07. 2015 г., чрез който директорът на ЮЗДП е възложил на външен експерт-инженер по технология на шевното производство, да изработи техническа спецификация за униформеното представително и теренно облекло за служителите в шестте държавни предприятия, както и методика за оценка на офертите за участие в процедурата при критерий икономически най-изгодната оферта“.

Б. В касационната жалба – док. № 5, адресирана до Върховния административен съд – гр. София, подписана от директора на ЮЗДП – гр. Благоевград, на стр. № 4 (ненумерирана в самия документ, р. № № 1, 2 и 3 отд., се твърди, че „Именно поради тази причина, не е сключван специален договор за възлагането на техническа спецификация и методика за оценка на външен експерт, а заплащането се доказва с първични счетоводни документи“.

На основание на гореизложеното Асоциацията за борба против корупцията в България (А. Б. К. Б.) отправя следните въпроси към прокуратурата на РБ:

1. Кой от двата официални документа отговаря на фактическата страна на случая?
2. Кое е длъжностно лице е съставило официален документ с невярно съдържание?

Горепосоченият договор за възлагане от страна на ЮЗДП – Благоевград, на външен експерт изработването на документацията за определянето на прогнозните цени, процесен документ по едно от делата, водени от А. Б. К. Б. за достъп до обществена информация, е много важен елемент в механизма за доказване на наличие на съставомерно деяние по чл. 220, ал. 2 от Наказателния кодекс.

Всички сигнали, подавани досега от А. Б. К. Б. до прокуратурата на РБ чрез главния прокурор на РБ, по пр. пр. № 4400/2014 г. по описа на СГП, имат

за задача да предоставят необходимата информация, за да бъде стартиран един двуетапен процес на досъдебно производство:

1. Прокуратурата на РБ да изиска от Държавна агенция „Митници“ съответните документи, за да добие информация за реалните цени, по които са закупени от страна на „Аполо“ ООД внесените от чужбина обувки и други артикули, в изпълнение на гореспоменатите две тържни процедури. Също така, за проверка на сведенията, съдържащи се в митнически документи, упоменати по-горе, да бъдат отправени запитвания по съответните канали в държавите производителки (Турция и Федерална република Германия, както и други държави, ако има такива) за цените на едро на внесените от „Аполо“ ООД артикули (готови стоки и материали), в изпълнение на отделните позиции на горепоменатите две поръчки.

2. Установяването на гореизложената фактология би доказало, че по продажни цени, по които „Аполо“ ООД е доставяла на купувача – българската държава в лицето на ЮЗДП – гр. Благоевград, всички артикули по изпълнението на горепоменатите две тържни процедури, в пъти надвишават цените, по които „Аполо“ ООД ги е закупило.

По този начин би било оказано изцяло и безспорно наличието на престъпление в обхвата на чл. 220, ал. 2, от страна на държавните служители, отговарящи за провеждането и на двете горепоменати тържни процедури, понеже те не са извършили комплексен, задълбочен и изчерпателен аналитичен процес, след като предварително са се сдобили с необходимата изчерпателна фактология, чиито краен резултат да бъде определянето на реални прогнозни цени, като не бъде позволено ощетяване на българския суверен чрез значително източване на държавния бюджет.

1. 2. Относно № I от преамбюла на настоящето писмо, второ документно противоречие.

В писмо с изх. № 27/04. 07. 2016 г. по описа на А. Б. К. Б. – док. № 6, адресирано до министър-председателя на Република България Бойко Борисов, на основание на закона за достъп до обществена информация относно двете горепосочени тържни процедури, обявени от ЮЗДП – гр. Благоевград, съответно през 2013 г. и 2015 г. за „Изработка и доставка на униформено представително теренно облекло“ за всички служители, работещи в държавни горски предприятия, цялата информация, свързана с тях, е поискана от А. Б. К. Б. Гореспоменатото писмо е препратено от страна на Министерския съвет на РБ по съответния йерархичен ред, като го достига накрая до ЮЗДП – гр. Благоевград. Поради отказа на директора на ЮЗДП – гр. Благоевград инж. Дамян Дамянов да предостави част от исканата от А. Б. К. Б. информация, тя е потърсена по съдебен ред.

В гореупоменатото писмо до министър-председателя на РБ, препратено до директора на ЮЗДП – гр. Благоевград – док. № 6, са изброени от т. № 1 до т. № 14 конкретни искания за достъп до обществена информация, свързана с горепосочените две тръжни процедури. Именно в т. № 8 от гореупоменатото искане за достъп до обществена информация е формулирано искането за получаване на договор № 19 от 06. 07. 2015 г., упоменат в отговора на началника на политическия кабинет на министър-председателя на РБ с изх. № 08. 01–47/08. 06. 2017 г. на сигнала на А. Б. К. Б. с вх. № 08. 01–47/07. 04. 2016 г. на деловодството на министър-председателя на РБ, чрез който договор директорът на ЮЗДП – гр. Благоевград е възложил на външен експерт-инженер по технология на шевното производство да изработи техническа спецификация за униформеното представително и теренно облекло за служителите в шестте държавни горски предприятия, както и методика за оценка на офертите в документацията за участие в процедурата при критерий „икономически най-изгодна оферта“.

Последната т. № 15 в гореупоменатото искане на А. Б. К. Б. за достъп до обществена информация гласи:

„Цялата останала в наличност информация в сферата на изпълнителната власт, неописана по-горе и свързана с горепосочените две тръжни процедури“.

Гореупоменатата т. № 15 е формулирана поради целесъобразното искане от страна на А. Б. К. Б. да разполага с всичката налична информация относно по-гореупоменатите две тръжни процедури, за да е в състояние да установи наличие на улики за нарушение на Наказателния кодекс, чл. 220, ал. 2. Конкретно на А. Б. К. Б. беше целесъобразно да се сдобие с информацията (или да установи нейната липса) за механизма, по който е направено прогнозното ценообразуване.

По нито една от т. № № 1–15 не е предоставена на А. Б. К. Б. информация за маркетингово проучване относно цените на артикулите, предмет на гореупоменатите две тръжни процедури, което маркетингово проучване да е по отношение на България и чужбина.

Също в решение № ОИ-1/11. 09. 2017 г. на директора на Югозападното държавно предприятие – гр. Благоевград, подписано от директора инж. Дамян Дамянов – док. № 7, на стр. № 5 (неномерирана в самия документ), р. № 8 отд., дословно е записано:

„Не съществува информация по т. № 15 от направеното искане“. Това означава, че поради това, че не ни е представено, от една страна, а от друга страна, не ни е изрично отказан достъп до извършено маркетингово проучване в България и чужбина относно цените на артикулите, доставени от „Анодо“ ООД, в изпълнение на отделните позиции по гореупоменатите две

тръжни процедури. то такова маркетингово проучване не съществува, тоест не е било направено.

Същевременно в Постановление за отказ от образуване на досъдебно производство от 22. 03. 2017 г. на прокурор М. Димитрова от Софийска градска прокуратура по пр. пр. № 4400/2014 г. по описа на деловодството на СГП – док. № 1, на стр. № 2 (неномерирана в самия документ), р. № № 11–15 отг., дословно е записано:

„След анализиране и проучване от страна на възложителя на пазара в страната и чужбина, предлагащ изработка и доставка на униформено представително и теренно облекло, включително обувки за нуждите на горския сектор /Frankoia 2009/2010 и 2013/2014/, са били определени прогнозни единични цени“.

Също така на стр. № 4 (неномерирана в самия документ), р. № № 10–13 отг., в гореспоменатото прокурорско постановление дословно е записано:

„Видно от обясненията на Светослав Петров (директор на ЮЗДП – гр. Благоевград по време на първата тръжна процедура през 2013 г. – бел. Сл. К.), същият заявява, че обществената поръчка е била първата по наредба № 3. Стойността ѝ е била определена вследствие на маркетингово проучване на отделните елементи в облеклото“.

Също така, на стр. № 4 (неномерирана в самия документ), р. № № 21–23 отг. на гореупоменатото постановление на прокурор М. Димитрова, дословно е записано:

„Стойността ѝ (на обществената поръчка, възлагана от ЮЗДП – гр. Благоевград на „Аполо“ ООД през 2015 г. – бел. Сл. К.), били определени на базата на предходната такава, както и било направено проучване на пазара в съответствие с изискванията за качество“.

Още по-нататък, в гореупоменатото прокурорско постановление на прокурор М. Димитрова от СГП, на стр. № 6 (неномерирана в самия документ), ред № № 3–5 отг., дословно е записано:

„Установен е начина за формиране на стойността и на двете обществени поръчки. Направеното пазарно проучване е в съответствие със заключението на съдебно-счетоводна експертна справка“.

Коментар от страна на А. Б. К. Б.: Защо прокурор М. Димитрова се е задоволила със „заявяване“ от страна на Светослав Петров, а не е изисквала съответните документи, доказващи извършването (или отсъствието!) на маркетингово проучване в България и чужбина относно цените на артикулите, обект на отделните позиции по гореупоменатите две тръжни процедури? По този начин безспорно би било доказано голямото надуване на продажните цени от страна на „Аполо“ ООД, независимо коя от двете възможни хипотези е

реализирана: а) направено е маркетинговото проучване в България и в чужбина или б) не е направено горепосоченото проучване.

Горейзложеното води до заключение, че е налице противоречие между съдържанието на два официални документа. От една страна, по време на проверката от прокуратурата на гореупоменатите две тръжни процедури, директор на ЮЗДП – гр. Благоевград, твърди, че е извършено „маркетингово проучване от страната и чужбина“, което твърдение е залегнало в постановлението на прокурор М. Димитрова. От друга страна директорът на ЮЗДП - Благоевград понастоящем инж. Д. Дамянов, в свое решение – отговор на искане за достъп до обществена информация, отправено от А. Б. К. Б дава сведение, че не съществува информация по т. № 15 от гореупоменатото искане на А. Б. К. Б., като по този начин изключва съществуването на маркетингово проучване, извършено в България и чужбина, относно цените на артикулите по отделните позиции на двете тръжни процедури.

А. На основание на горейзложеното Асоциацията за борба против корупцията в България (А. Б. К. Б.) отправя следните въпроси към прокуратурата на РБ:

1. Кой от двата официални документа отговаря на фактическата страна на случая?

2. Кое длъжностно лице е съставило официален документ с невярно съдържание?

II. Относно № II от преамбюла на настоящето писмо.

Възразявам срещу становището на прокурор Лъчезар Маринов от Апелативна прокуратура – София, с изх. № 2252/2016 г./14. 02. 2018 г. – док. № 8, по отношение на жалба на А. Б. К. Б., с изх. № 55/11. 12. 2017 г. – док. № 9, на основание, както следва:

1. Видно от горепосоченото писмо на магистрат Лъчезар Маринов, той се позовава в своя отговор на проверка по пр. пр. 4400/2014 г. по описа на СГП, извършена по указание на Върховна касационна прокуратура. Горепосочената проверка обаче е направена ante factum на датата на подаването на гореупоменатото възражение на А. Б. К. Б. от 11. 12. 2017 г., като видно от писмото на прокурор Лъчезар Маринов, той е извършил гореупоменатата проверка преди датата 06. 11. 2017 г., когато по-горе посоченият магистрат е изпратил писмо с резултата от извършената проверка. Следователно извършената проверка предхожда минимум с 35 (тридесет и пет) дена датата на постъпването на възражението от страна на А. Б. К. Б. в деловодството на прокуратурата на РБ. Това обстоятелство категорично доказва, че магистрат Л. Маринов изобщо не е взел под внимание изложените факти, обстоятелства и съображения в гореупоменатото възражение на А. Б. К. Б.

Сумарно: горензложеното в т. № № I и II е напълно достатъчно като основание прокуратурата на РБ да възобнови разследването по пр. пр. 4400/2014 г. по описа на СГП, като по този начин изпълни в конкретния случай вмененото ѝ от Конституцията на Република България, чл. 127, ал. 3. задължение. Ето как би била разнищена изцяло цялата система, прилагана в действие както спрямо тържните процедури по възлагането на гореупоменатите две поръчки от страна на ЮЗДП – гр. Благоевград, така също и по отношение на всички останали от общия брой 16 (шестнадесет), по които „Аполо“ ООД се явява единствен участник в тържните процедури. Списъкът на 16-те гореупоменати тържни процедури е изчерпателно изложен в писмо на А. Б. К. Б. до главния прокурор на РБ, с вх. № 60678/11. 12. 2017 г. – док. № 9. Общият финансов обем на 16-те гореупоменати тържни процедури е 51 164 031,9 (петдесет и един милиона и сто и шестдесет и четири хиляди и тридесет и едно цяло и 0,9) лева без ДДС, 61 396 838,28 (шестдесет и един милиона и триста деветдесет и шест хиляди и осемстотин тридесет и осем цяло и 0,28) лева с ДДС.

Едно обективно разследване е наложително да бъде извършено чрез проверка на наличната документация (или установяването на нейната липса), а не чрез позоваване на „снети обяснения“ от заинтересованите лица, както излага своята методика прокурор М. Димитрова в постановлението си – док. № 1. Именно защото прокурор Лъчезар Маринов е извършил гореупоменатата своя проверка – док. № 8 по отношение на жалбата на А. Б. К. Б., с изх. № 55/11. 12. 2017 г., без да е взел предвид факта, че магистрата М. Димитрова не е изпълнила неговото изрично указание за изискване на митническата документация за съответния внос, с оглед на установяването на продажните цени. Всъщност постановлението на прокурор М. Димитрова де факто представлява „адвокатска защита“ на държавните служители, извършили гореупоменатите две тържни процедури.

Б. Непълнотата и неизясняването на фактическата страна на двете обществени поръчки, предмет на пр. пр. № 4400/2014 г., по описа на деловодството на СГП, се доказва и от факта, че прокурор М. Димитрова не е изпълнила указанието на прокурор Лъчезар Маринов, изложено в неговото постановление от 13. 06. 2016 г. (на стр. № 2, р. 1 отд. и стр. № 3, р. 1 отд.): „... следва да се изиска митническата документация за съответния внос с оглед установяването на продажните цени“.

Процедурата за извършване на високо професионално и обективно разследване по пр. пр. № 4400/2014 г. по описа на СГП, е пределно ясна:

1. Получаване на информация за установяване на съответните цени на едро (в никакъв случай не на дребно!) на внесените от страна на „Аполо“ ООД

стоки (артикули) по отделните позиции, в изпълнение на поръчките по гореупоменатите две тръжни процедури, посредством:

1. 1. Изискване от Държавна агенция „Митници“ на цялата документация, свързана с вноса, извършен от „Аполо“ ООД, за да може да бъде селектирана съответната информация относно заявените от вносителя цени за обмитяване.

1. 2. Набиране на съответната информация по служебни канали (включително и чрез българските дипломатически служби в чужбина) за цените на едро на внесените от „Аполо“ ООД стоки (артикули) за изпълнение на поръчките, възложени на гореспоменатата фирма чрез тръжни процедури.

Посредством гореописаната процедура – и само посредством нея! – би могла да бъде установена изключително високата норма на печалба, реализирана от страна на „Аполо“ ООД, вследствие на одобрение от ЮЗДП – гр. Благоевград, цени за доставки по гореупоменатите две тръжни процедури, в условията на неглежиране (минимум!) на задълженията за защита на икономическите интереси на суверена, от страна на държавните служители, провели съответните две тръжни процедури.

Категоричното становище на А. Б. К. Б., с оглед на защитата на икономическите интереси на българския суверен – работодателя на прокуратурата на РБ, – е, че е абсолютно неприемливо излагането на псевдосъводи защо не е направена проверка в съответните чужди държави на изходните цени на едро, по които „Аполо“ ООД се е сдобило със съответните количества стоки (артикули) за изпълнение от негова страна на възложените му от ЮЗДП – гр. Благоевград обществени поръчки, предмет на пр. пр. 4400/2014 г. по описа на СГП, както и непотърсването на съответната гореупомената информация от Агенция „Митници“.

Като краен резултат ще бъдат събрани достатъчно доказателства за подвеждане под наказателна отговорност на виновните лица по чл. 220, ал. 2 от Наказателния кодекс на РБ.

2. Установяване чия е отговорността за наличието в правното пространство на 2 (два) броя двойки официални документи с противоречащо си напълно съдържание.

Логичният правен резултат от разследването по т. № I от преамбюла на настоящето писмо би бил подвеждане под наказателна отговорност на лицата виновни за гореописаните деяния, по чл. 311 от Наказателния кодекс.

Компетентната дейност от страна на прокуратурата на Република България относно гореописания комплекс от тръжни процедури, при които „Аполо“ ООД се явява единствения участник, би представлявал и несъмнен принос към Оперативна програма „Добро управление“, конкретно към

процедура BG05SFUP001-2.008 „Цялостен преглед и оценка на националната система на обществените поръчки в България“.

Гореспоменатият преглед е възложен за изпълнение на екип от Световната банка. Добре известни са дългогодишните усилия на Световната банка за противодействие на корупционните практики в България, между които е и предоставянето от нейна страна рго bonum (тоест без заплащане) на авторските права за издаване и разпространение на български език на монографията „Борба против корупция: Сравнителен преглед на избрани правни аспекти на държавната практика и важни международни инициативи“, с автори Паати Офосу-Амаа, Радж Супраманиен и Кишор Упрети.

В горепосочената монография (чието издаване и безплатно разпространение сред държавните институции в България през 2000 г. финансирах лично с мои средства), както и в много други чуждестранни методически ръководства за противодействие на корупцията, обществените поръчки са посочени като основна област за злоупотреби с публичен финансов ресурс. Точно такава е и монографията „Контролиране на корупцията“, автор проф. Робърт Клитгард, изд. на български език през 2008 г. със съдействието на посолството на Съединените американски щати в България. Именно от този информационен източник А. Б. К. Б. възприе и приложи спрямо всичките 16 (шестнадесет) тръжни процедури, при които „Аполо“ ООД е единствения участник, методиката от съвкупност от индикатори за наличие на незаконни комисиони и тайни споразумения при провеждането на търгове. (Забележка: Процедурата за прилагане на тази методика е изцяло и подробно изложена от страна на А. Б. К. Б. в писмо до главния прокурор на РБ, с вх. № 60678/11. 12. 2017 г. – док. № 9.)

Точно затова е наложително да бъде извършено всеобхватно разследване относно гореизложеното, с оглед и на разнопосочната информация (включително вече и за съставяне на неистински официални документи).

Настоявам за експедитивен отговор от страна на прокуратурата на РБ, с оглед и на съдействието, което в информационно отношение ѝ оказа по гореупоменатите казуси Асоциацията за борба против корупцията в България, като по този начин бъде положено началото на ефективно сътрудничество между двете институции, в интерес не на българския (псевдо)елит, а изцяло за постигане на духовно и материално благоденствие на българския народ.

Резултатът от разследването на прокуратурата на РБ по гореупоменатите две тръжни процедури би могъл да бъде включен в мониторинга на А. Б. К. Б. по отношение на дейността на Агенцията за обществени поръчки, който да бъде изпратен до седалището на Световната банка във Вашингтон, като

допълнителен елемент към процедури BG05SFOP001- 2.008 „Цялостен преглед и оценка на националната система на обществените поръчки в България“.

Приложение:

1. Документ № 1;
2. Документ № 2;
3. Документ № 3;
4. Документ № 4;
5. Документ № 5;
6. Документ № 6;
7. Документ № 7;
8. Документ № 8;
9. Документ № 9;
10. Документ № 10;
11. Документ № 11.

Подпис:

Славчо Кънчев

ЧЕРНА
НА ПРАВИТЕЛСТВЕНОТО
РАЗХИЩЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ
КНИГА
2017

ИЗДАТЕЛ

Предметен офис за Ю.С.А.Фонна Експона (И)
Фондация за Свободата „Фрайбург Невър“

STREIT FÜR DIE FREIHEIT

СЪС СЪДЕЛСТВОТО НА

И.П.И

ЧЕРНА КНИГА НА ПРАВИТЕЛСТВЕНОТО РАЗХИЩЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

STREIT FÜR DIE FREIHEIT

ЧЕРНА
НА ПРАВИТЕЛСТВЕНОТО
РАЗХИЩЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ
КНИГА
2017

КАК 1 МИЛИОН ИЗЧЕЗНА В КОФЯ ЗА БОКЛУК

СПАС СПАСОВ

Един от най-големите разходи на обикновените е събирането и извозването на боклука. Забота и правите обикновено са познати и свързани с някои от най-крупните имена в бизнеса. Клиентът на Барна също е клиент на такива групи, но сражението забележително е на някои страници-разминанията – платили за дърво, а не извадили дърво. Така нечестивата на и нечестивите нечестивите не се убива, а разходите на данска компанията... също се убива – класически пример на прахостичество.

В началото на декември 2016 г. само за няколко дни в различни части на Варна пламват няколко автомобила. Два от тях изгарят напълно. Проведеното разследване показва, че причина за инцидентите е нарушен договор за събиране и извозване на битовата смет в града, за което общинската администрация си е затваряла очите. По-късно се оказва, че освен четирите изгорели леки коли щетите, нанесени на данъкоплатците във Варна, са поне 1 млн. лв.

Изпълнител на обществената поръчка за събиране и извозване на битови отпадъци в града е акционерното дружество „ЗМБГ“. Договорът с него е от юни 2016 г., но реалното му изпълнение започва половин година по-късно. Той е на стойност 61 млн. лв. за пет години и обхваща пет района на града, както и близкото с. Звездица. Неразделна част от договора са техническите спецификации на възложителя и изпълнителя.

ЦЕНАТА НА „БОБЪРА“

Изискванията на община Варна, заложи в документите за организиране на процедурата по възлагане на обществената поръчка, са „контейнерите за отпадъци 1100 л тип „бобър“ да са сиви и изработени от метал със сертификат за качество...“. От техническото предложение на „ЗМБГ“ за изпълнение на поръчката става ясно, че това условие е прието без резерви. След като печели наддаването и подписва договор с кмета на Варна Иван Портних, компанията започва разполагането на 6 хил. контейнера.

Контейнерите са из града и хората забелязват една разлика – не са от метал, те са пластмасови. Тяхната цена е точно 338 лв. В същото време най-ниските оферти за метални контейнери тип „бобър“, предлагани от няколко български фирми, са за около 510 лв. за брой. Това означава разлика от над 170 лв. за един контейнер, или над 1 млн. лв. за всички 6 хил., разположени във Варна в изпълнение на поръчката, спечелена от „ЗМБГ“.

И ОЩЕ 20 МЛН. ЗА ТРИ ГОДИНИ

При класирането на участниците в търга за поддръжка на чистотата във Варна първите две места са заети от „Консорциум Варна 1“ и „ЗМБГ“ – и двете свързани с братята Кирил и Георги Домусчиеви. В обявената процедура Варна беше разделена на пет зони, но фаворитите не се състезаваха заедно за нито една от тях.

В „Консорциум Варна 1“ влизат дружествата „Ай Ес Ви трейд“ и „Нелсен чистота“. Първата е собственост на две физически лица, но от публикуваните ѝ финансови отчети става ясно, че се финансира от свързаното с Домусчиеви „Есте пропъртис“. През 2009 г. то е отпуснало заем от 9.7 млн. евро на „Ай Ес Ви трейд“, а за контакти е посочен e-mail с разширение huverparta.com, което съвпада с името на компания от групата на двамата братя. „ЗМБГ“ АД също има връзки с Домусчиеви. В капитала ѝ с 40% участва дружеството „Бул инвест груп 2009“, което е собственик на футболния клуб „Лу-догорец“.

Най-близкият конкурент на победителите е обединението „Грийн партнърс БКС“ (свързано с Румен Гайтански-Вълка). Цените, предложени от него, са с около 40% по-ниски от тези, които в края на краищата предпочитала местната администрация във Варна. За петгодишния период на сключения договор това прави разлика от близо 20 млн. лв., или около 10% от средногодишния бюджет на Варна за последните три години.

КОМУНИКАЦИОННИ ГРЕШКИ

Веднага след избухването на скандала в неофициален отговор на въпрос, поставен от репортер на БНР, кметът на Варна Иван Портних обяснява, че пластмасовите контейнери са били поставени „временно, до изработване на металните“. Неговата версия за случилото се обаче прави видимо смущаващо размиването в отговорите, които различни представители на общинската админи-

спрацията във Варна дават на един и същи въпрос.

В обяснението си за причините, довели до подмяната на договорените метални контейнери с пластмасови, зам.-кметът на Варна Тодор Иванов твърди, че „съгласно Техническата спецификация на обществената поръчка възложителят (община Варна) има правото да поиска промяна на броя и вида на контейнерите“. С цел естетизация на градската среда и намаляване шумовото замърсяване при обслужването на контейнерите за битови отпадъци, „в определени микрорайони“ били поставени пластмасови съдове. Тяхното поставяне било прецизирано от районните администрации, като в районите с преобладаващо отопление на твърдо гориво били поставени метални контейнери.

Проверка на територията на район „Одесос“, както и на „Приморски“, край магистралата Варна–Златни пясъци, дълга около 20 км, в кварталите край нея и на територията на туристическите комплекси „Св. св. Константин и Елена“ и „Златни пясъци“, показва, че там всички контейнери са от по-евтиния тип – полиетиленови, а не метални.

И ПAK ЗА ЦЕНАТА

Писмена справка, подписана от зам.-кмета на Варна Тодор Иванов, сочи, че металните и пластмасовите съдове струват съответно 450 лв. и 429 лв. с ДДС. С други думи, разлика в цената на полиетилен и обработената, горещо цинкувана ламарина почти няма.

Цените, цитирани от Иванов, са посочени от изпълнителите на обществената поръчка „ЗМБГ“ АД и „Варна – 1“ ДЗЗД. Дали община Варна е проверила тяхната достоверност, от писмото на Иванов не става ясно.

Цената от 338 лв. за един пластмасов контейнер, цитирана по-горе, е записана в постановление на Варненската окръжна прокуратура от 14 март т.г. по повод разследването на запалени от горящи пластмасови съдове автомобили в централния район „Приморски“. За разлика от общинската администрация прокуратурата винаги проверява информацията, която ѝ се предоставя.

Документ № 8

РОБЪРТ КЛИТГАРД

*Книгата е отпечатана на хартия от устойчиво
управлявани гори от мрежата PEFC CHAIN OF CUSTODY*

КОНТРОЛИРАНЕ НА КОРУПЦИЯТА

Klitgaard, Robert E.
Controlling Corruption

University of California Press
Berkeley and Los Angeles, California

University of California Press, Ltd.
London, England

© 1988
The Regents of the University of California
First Paperback Printing 1991

© Момчил Черногоров, *превод от английски*

© Сиела софт енд павлишинг АД

София • 2008

ISBN 13: 978-954-28-0245-7

 siela

се създадат ефективни монополни или олигополни структури. Все по-често разследващите експерти използват компютри и чрез тях пресяват данни от предишни търгове в търсене на модели на поведение, които могат да бъдат причислени към някои от изброените видове тайни договори. В случай че открият подобен модел, следователите извършват подробна проверка чрез някои от по-традиционните методи за събиране на разузнавателна информация.

В Пример 3 са представени различни индикатори за наличието на тайни споразумения или скрити комисиони. Подобни схеми за проверка успешно се прилагат в САЩ. В една статия например е описан случай, в който сам човек успява за три седмици работа с обществени архиви да разкрие няколко схеми на тайно договаряне при търгове в Масачусетс.⁹ В последно време американското правителство бележи значителни успехи в разкриването на тайни споразумения с помощта на широкоаспектърен компютърен анализ на поведенческите модели на участниците в тръжни процедури.¹⁰

Пример 3. Индикатори за наличие на незаконни комисиони и тайни споразумения при провеждането на търгове

А. Индикатори за наличие на тайни споразумения:

1. Еднакви цени в различните оферти.
2. Свидетелства, че всички оферти са подготвяни от един и същ човек (например еднакъв почерк или еднакъв формат и шрифт на документите).

⁹Robert E. Richardson, „A Proactive Model for Detecting Political Corruption: As Applied to the Purchase of Goods and Services in Middlesex County, Massachusetts“ (Harvard Law School, May 1983), 26.

¹⁰ „Автоматизираният одит е друг тип средство за превенция на корупцията... Едно от най-успешните приложения на тази напреднала компютърна технология е използването ѝ от министерствата на транспорта и правосъдието в проведеното от тях общо разследване на търговете за изграждане на магистрала. С помощта на компютри те проверяват моделите на предлагане на оферти, което довежда до предявяване на 188 обвинения, 134 присъди и глоби в размер на 17 милиона щатски долара.“ (President's Council on Integrity and Efficiency, *Addressing Fraud, Waste, and Abuse: A Summary Report of Inspector General Activities, Fiscal Year 1983, First Six Months* [Washington, D.C.: Government Printing Office, 1983], 3.)

3. Повтарящи се модели в множество търгове.
  - а. Един и същ доставчик печели определен вид търгове.
  - б. Повтарящ се модел в различните региони или в различните правителствени агенции.
  - в. Редуване между доставчиците при спечелването на търговете.
4. Информация за офертиране на цени, по-високи от пазарните.
  - а. Данни от идентични или подобни търгове, проведени другаде.
  - б. Пазарна информация.
  - в. Информатори от средите на доставчиците.
  - г. Вътрешна или независима оценка на цените.
- Б. Индикатори за възможности за скрити комисиони:
  1. Голяма поръчка.
  2. Малко участници в търга.
  3. Наличие на дискреционна власт при определянето на печелившата оферта.
    - а. Агенцията има право да възложи поръчката на участник, който не е предложил най-ниската цена.
    - б. Някой от служителите има право да възложи поръчка и без конкурентна тръжна процедура.
    - в. Някой от служителите има право да преговаря с участниците в търга.
  4. Наличие на дискреционна власт след сключване на договора.
    - а. Някой от служителите е овластен да прави промени в договора.
    - б. Някой от служителите има право да възлага допълнителна работа на изпълнителя, без да провежда допълнителен търг.
- В. Индикатори за вероятно наличие на скрити комисиони:
  1. Голяма поръчка.
  2. Малко участници в търга.
  3. Спецификации по договора.
    - а. Липсват или са твърде неясни при стартирането на тръжната процедура.

- б. Някой от участниците оказва съдействие при определянето на спецификациите.
- в. Изисква се доставката на определена марка оборудване.
- г. „Спешна“ поръчка.
- 4. Възлагане на поръчката.
  - а. Не на участника, предложил най-ниска цена.
  - б. Възлагане без търг.
  - в. Промяна на офертата след първоначалното ѝ представяне.
  - г. Провеждане на втори търг за една и съща поръчка.
- 5. Действия след възлагане на поръчката.
  - а. Отмяна на поръчката.
  - б. Необяснимо забавяне на изпълнението на договора.
  - в. Множество анекси за изменение на договора.
  - г. Възлагане на допълнителни работи по договора без търг.
  - д. Твърде много извънредни разходи по договора.
- 6. Репутацията на служителите и изпълнителя.
  - а. Наличие на известна корупция в съответната област.
  - б. Присъствие на „подозрителни субекти“ в системата.
  - в. Изпълнителят е извършвал съмнителни плащания в миналото.

В повечето случаи в Корея е трудно да се докаже наличието на тайни споразумения, тъй като бизнесмените умело имитират конкуренция помежду си.

Обикновено процесът се развива по следния начин. Военните искат оферти от няколко (между пет и седем) отговарящи на изискванията доставчици. Между трима и петима от тях представят предварителни „предложения“. Военните започват преговори с кандидатите, като се опитват да намалят цената. (Тази стъпка представлява отклонение от изискването да не се преговаря с участниците след представяне на офертите и ще бъде специално дискутирана малко по-нататък в изложението.) Предложилият най-високата цена обикновено я намалява, но не до толкова, че да

застраши кандидата с най-ниската оферта. Постепенно от преговорния процес се оттеглят всички потенциални доставчици, освен двамата, предложили най-ниски оферти. Те започват да водят прилично много интензивни и сериозни преговори с армейското ръководство. В крайна сметка обаче в почти всички случаи участникът, дал най-ниска оферта в началото, се оказва с най-ниска оферта и в края на цялата процедура.

Участниците внимават да не променят съотношенията между цените на офертите си по време на „конкурентните преговори“, тъй като понякога поръчката се възлага и без преговори, а корейците не биха искали да рискуват договора да получи някой, който не е бил вече избран от самите тях.

Как става този избор? Веднага щом американската армия обяви търг, асоциацията на доставчиците организира потенциалните участници. Преди да се представят каквито и да било оферти, Асоциацията за взаимопомощ свиква *донго*, обикновено в някое кафене, чайна или ресторант. На тази сбирка потенциалните доставчици се договарят за цената, която ще се предложи. Изборът на участник, който да спечели търга, може да се извърши по различни начини. Ако поръчката е малка, е възможно печелившият да бъде определен чрез жребий сред присъстващите. По-често обаче решението се взема с консенсус, като този подход е и по-близък до житейската философия на корейците. Най-големите поръчки обикновено се печелят от най-влиятелните компании, които разполагат с множество инструменти за въздействие при вземането на решението. (Влиянието на големите потиска някои от по-дребните доставчици, които впоследствие стават информатори на американската армия.)

Любителите на тънката ирония вероятно ще оценят по достойнство третия метод, който потенциалните доставчици използват за избор на бъдещия победител: съревнователно наддаване. След като се договарят за цената на офертата, участниците организират търг помежду си, за да се определи кой е склонен да отдели най-голяма сума за Асоциацията за взаимопомощ, за останалите присъстващи или за благотворителност. Например през 1975 г. в един ресторант в Сеул се провежда *донго*, на което да се договори кой ще спечели обявения търг за бункери за амуниции. Всеки от потенциалните изпълнители представя запечатана оферта, в която